

॥ శ్రీః ॥

॥ శ్రీకృష్ణబ్రహ్మతస్త పరకాల మహాదేశికేభ్యో నమః ॥

శ్రీ పరకాల గురువిజయ భూమికా

— 0 —

వామోత్సజ్జలనల్లక్ష్మీ భుజసంశ్లిష్టకన్ధరమ్ ।

సుధాంశునిలయం ధామ పరమం నామ నిర్మలమ్ ॥

హయాన్యలాస్యోఽయికరజ్జజ్జహ్వాఞ్చలం గురుమ్ ।

శ్రీశ్రీ కృష్ణబ్రహ్మతస్త పరకాల యతిం భజే ॥

అయి గుణాభిలాషుకాః సహృదయాః విద్వదవతంసాః—

శశ్వదధిరూఢః సర్వాభినందనీయోఽయముదస్తః శ్రోత్రకు
హరాణి భవతాం - యత్సరసకవికులకాలామ్బుదసమేధిత మృదుల
మన్మథరుచిరతిమసూక్తిసస్యనికరసముల్లసితేఽత్రధరణితలె తత్రభ
వాన్ విద్వత్కవికులలలామాయమానః సకలమనీషిజనహృదయ
సంవనననిపుణతమాఽలంకారమణిహార రసాస్వాదినీ రత్నప్ర
కాశికాదిపరశ్శతప్రబంధప్రణయనదిగస్తసౌవస్తికకాస్తతమయశేకద
మృః శ్రీ శ్రీ కృష్ణబ్రహ్మతస్త పరకాలసంయమిన్ద్రోఽధరితమధు
మధురిమభరాభిసూక్తిసుధాభి స్సచేతసాం శ్రోత్రాణి సిఞ్చంతే
షామతివేలం ధిసోతి మనాంసీతి ।

అదనీయం పవిత్రతమం జీవనచరితం సంక్షిప్తాత్రప్రస్తుతాయ
తే । మహాభాగోఽయం పూర్వం కణాటజనపదస్థచిత్రదుర్గమల్లా
లా (జిల్లా) స్తర్గతం నూత్న (హాస) దుర్గపురమధితష్టమౌ శ్రీమద్వే
దాస్తసూరిగురువరానుగృహీతశ్రీధహస్యత్రయసారస్య సారప్రకాశి

కానామికాం టీకామాకలయతో బ్రహ్మవిదగ్రిమస్య శ్రీశైలకులతిల
కస్య ఘనగిర్యప్పలార్యసూరిమణే శృచితమే వంశే లభ్యజన్మనా శ్రీవే
ఙ్కూర్యవిబుధతనూభువా సంసకవి తాసాహితీముఖాను కలాస్వని
తరసాధారణీం నైపుణీముపజగ్ముసా శ్రీమత్తాతార్యవశ్యేణోఽధిపినా
కినీతిలమన న్తపురమణ్డలాన్తఃపాతిన్యామిదేలనామ్ని స్వమాతామ
హేనవాశ్శ్యశ్రీరామాశ్యేణాధ్యుషితే శ్రీగ్రామే శ్రీకృష్ణామ్బాయా
ద్వితీయేగర్భే సుధాన్ధా సుధాంశురివోదియాయ ద్విరసమునిభూ
(1762) సమేశాలివాహశకే (29—6—1840) క్రిస్తశకే వికా
రివత్సరేనిజే జ్యేష్ఠమాసి కృష్ణదశే తృతీయాయాం శనివాసరే
శ్రవణభేనిశి వ్యవభుగ్నే ।

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతస్త్వపరకాలసంయమినరాదుపాత్తిచక్రా
జ్ఞానశ్రీభాష్యాదిదర్శనతత్త్వయాధాధ్యేన షోడశేవయసి కౌణ్డిన్య
నిమ్నగాయాన్తటే తద్గురువరనిరవగ్రహానుగ్రహాపదిష్టశ్రీహయవ
ననమస్తరితేన తత్పురిశ్చరణభూషనాక్షాత్యైశ్చగవత్తురిగాననే
నామునా శ్రీదేశికేంద్రిణ నిరిమాయిషతి సప్తతిరాషోడశాబ్దమాన
స్తతితనుహాయసం ప్రబంధాః ।

తత్రాదితిప్రథమద్వితీయాశ్రమయోః ప్రాణాయామత షట్పు
త్వారీంశద్గ్రీధాః । శిష్టాస్తు తుర్యాశ్రమే । తన్నామన్యేవమ్ ।

- 1 పరకాలగురువిజయః
- 2 ఉత్తర పరకాలగురువిజయః
- 3 నరసింహవిలాసః
- 4 రజ్జరాజవిలాసః
- 5 శ్రీనివాసవిలాసః
- 6 రామేశ్వరవిజయః

- 7 రఘునాథవిజయః
- 8 కార్తికోత్సవ దీపికా
- 9 కేశవోత్సవ మాలికా
- 10 ప్రపన్నానందః
- 11 ప్రపన్నమకరందః
- 12 ప్రపన్నమృతిమ్
- 13 రామవేదపాదస్తుతిః
- 14 శ్రీనివాసవేదపాదస్తుతిః
- 15 దేశికేశ్వరవేదపాదస్తుతిః
- 16 ఆచార్యవేదపాదస్తుతిః
- 17 అన్యాయాఖ్యా
- 18 నవరత్నహారస్తుతిః
- 19 అన్యాయాఖ్యా
- 20 రక్షణచపేటాహతిస్తుతిః
- 21 రామసుప్రభాతమ్
- 22 శ్రీనివాససుప్రభాతమ్
- 23 రఙ్గనాథసుప్రభాతమ్
- 24 గోపాలసుప్రభాతమ్
- 25 ఆచార్యగద్యమ్
- 26 సూర్యోపరాగదర్శనః
- 27 సమయామృతమ్
- 28 రాజవంశరత్నాకరః
- 29 రామాయణవైభవమ్
- 30 ఉత్తరరఙ్గనాథమాహాత్మ్యమ్

- 31 మదనగోపాలమాహాత్మ్యమ్
 32 సూర్యదణ్డకః
 33 కల్యాణగీతమజ్జీవీ
 34 విక్రాంతరాఘవమ్ (సమగ్రాజ్ఞవ్యాయోగః)
 35 ఉన్నతపాణ్డవమ్ (ప్రేక్షణికమ్)
 36 సుభద్రాపరిణయమ్ (సమగ్రాజ్ఞనాటకమ్)
 37 రత్నప్రకాశికా (లక్ష్మీసహస్రనీకా)
 38 శృంగజయనీ నిర్ణయః
 39 శూద్రాశీనిర్ణయః
 40 సరస్వతీమూలధనమ్
 41 శిష్టసిద్ధాంతపద్ధతిః
 42 మేఘమాలా
 43 కర్తృక్రమనిర్ణయః
 44 కావ్యోత్కృష్టరత్నా
 45 భగవదారాధనసంజ్ఞాహః
 46 సోదరకన్యాద్వయవివాహనిర్ణయః

- 47 హయవదనప్రాబోధికస్తుతిః
 48 నిగమాంతగురుప్రాబోధికస్తుతిః
 49 లక్ష్మీపఞ్చరత్నమ్
 50 హయముఖపఞ్చరత్నమ్
 51 రసాస్వాదినీ (హంసద్వైతవ్యాఖ్యా)
 52 నారాయణస్తుతిః
 53 సంపత్కుమారస్తుతిః

- 54 రఘునందనస్తుతిః
 55 పఞ్చాయనీస్తుతిః
 56 లక్ష్మీనందనరత్నమాలా
 57 శ్రీనివాసనందనరత్నమాలా
 58 బవాదికరణమాలికా
 59 స్వయంవ్యక్తప్రతిష్ఠానిర్ణయః
 60 అధిమాసోత్సవనిర్ణయః
 61 అతీతశ్రాద్ధకర్తవ్యతానిర్ణయః
 62 అలంకారణమాలా
 63 కావేరీలహరీ
 64 వివాహకాలనిర్ణయః
 65 అలంకారమణిహారః
 66 ప్రపన్నసౌభాగ్యమ్
 67 అస్యవ్యాఖ్యాప్రపన్నాభరణాఖ్యా
 68 లోచనోల్లాసః
 69 సంవత్సరమాలా
 70 నక్షత్రమాలా— ఇతి

THE ACADEMY OF SANTALAL BERA
 12, BELLAR ROAD, HYDRABAD,
 (INDIA, ANDHRA PRADESH STATE)

ఏవమగ్రేఽప్యసౌ గురుమణి వ్యక్తరచత్రప్రాయఃపఞ్చత్రింశతిం |
 శత్రప్రబంధాన్ |

ఇదమప్యపరమవధేయం విపశ్చిద్భిః తదను గురుమాళిరయం
 శ్రీశ్రీనివాసదేశికేంద్రం బ్రహ్మతత్త్వ పరకాల సంయమిమణి చరణనళి
 నయగళవినిహితాత్మభర స్తత్కరుణారసపరిప్లుతాపాజ్ఞసమధిగతర
 మాస్య శ్చిరమధ్యవాతీద్వనపర్తిసంస్థానం భాగ్యనగర (హైదరా
 బాద్) సామంతంధర్మాధికారిపదమలంకారావళిః |

అథ స తత్ర తదాస్థానమహారాజ్ఞా శక్తరామ్భయా సభ
క్తుస్తేమమభ్యర్థితః నాదరభరం శ్రావయామాసే విద్వత్సదసి
తాం శ్రీభాగవతం శ్రీవాత్స్యవీరరాఘవవిబుధవరవిరచితయా భాగ
వతచంద్రిచంద్రికయా టీకయా సంవలితమ్ ॥

అత్రాస్తరే వినయావసతాః కవిసార్వభౌమమిమమేవమభ్య
ర్థయామ్భభూవుస్తాదృశసంస్థానరాజ్ఞే సదస్యాశ్చ | ప్రాయానద్దా
ద్రిరసభూ (౧౬౭౯) సమేశకే క్రిస్తశకే (౧౭౫౭) నిర్మితమతివిపులం
బుక్కుపత్తనాభిజన సర్వతస్త్వస్వతస్త్వ శ్రీ శ్రీనివాససూరిమణినాభిన
న్వితమలభావకాశతయా వ్యాఖ్యాత్రా ముహురశోధితం లేఖకదో
మైర్వాక్యకీర్ణవర్ణపదపఙ్క్తిక మపభ్రష్టపద జటిలం విగలితకథనీయార్థం
పునరుక్తార్థమితరబుధజనదుశ్మకశోధనం శ్రీమద్వీర రాఘవీయం
శ్రీభాగవతవ్యాఖ్యాన మగాధధిషణేన భవతా సంశోధనీయమితి ॥

అన స్తరః కవివర్మోఽయం తదభ్యర్థనాం సభాజయశ్చవహీ
తమనా స్తంప్రబంధం పరిశోధ్య ప్రాచీకశ ద్వనపఽసంస్థానే గజఖవ
సుభూ [౧౮౦౮] సమేశకసమయే క్రిస్తాబ్దే [౧౮౦౫] పాఠివవత్సరే
నిజేజ్యేష్ఠమాసే పౌర్ణమాస్యామ్ ॥

ఇదమన్యదప్యవధార్యం విద్వద్భిః—కవిప్రవేకోఽసా న్యతా
నీత్తత్తత్సంస్థానాధిపైశ్చపాలై రభ్యర్థిత స్తత్తత్కులదై వతగుణ
స్తావకాస్త్వబన్ధాః ॥ యథా—

౧. విద్యానగరాధిపతి తిరుమలదేవరాయాభ్యర్థనయా నిర
మాయి రజ్జరాజవిలాసః—

౨. గద్వాల రామభూపాలాదనయా శ్రీకేశవదేవస్య
కార్తికోత్సవదీపకా—

3. ఆత్మకూరు సీతారామస్వపాదప్రార్థనయా శ్రీనివాసవి
లాసః—

౪. వనపర్తిరామేశ్వరభూపాభ్యర్థనయా రక్షణచపేహమాతి
స్తుత్యాది.—

౫. జటహాలు క్రొల్వాపుర వేంకటజగన్నాథమీచనయా
నరసింహవిలాసశ్లేశి—

ఇయమస్వవలోక్యతా మసాధారణీ ప్రేమైరముష్యమ్రుతికవి
తాచాతురీ |

మహానయమకాషీ దేశస్మిన్దినసే చన్నకృష్ణనాయకానుజ్ఞ
యా వేలాపుర సామ్యకేశవోత్సవమాలికా మేకస్మిన్నహస్యత్తిర
ంజమాహాత్మ్య మేకస్యాంనిశాయాం మదనగోపాలమాహాత్మ్యం
చేతి ||

ఇశ్యం గురునర్యోఽయం వైష్ణవీయాకమాశ్రమమధిరూఢ
స్సర్వాస్వపి నృపసమితిషు నిజం వైదుష్యపరికిర్మితం నిరుపమం
సరిసికవనకౌశలమభిదర్శయన్ సామాజికాన్రప్నహ్నియన్నభిపేదే
సౌవర్ణతన్మన్యూతిపిచిత్రరాజ్కవ మహాధన తిలినపట్టవసస నానా
మణియకనకహార నానావాద్యనిపదపురస్కృతిమలైజ్జడస్కంధగ
హేమమణ్మపాధిరోపణ విజయయాన కపిగణ్డభేరుణ్డాది దిరుదాని ||

ఏవమసీతే బహుతీర్థేనమయే బుధవరోఽయం శ్రీచామనా
జన్మోన్మసమణి ప్రార్థనయా వనపర్తిసంస్థానానలబ్ధరిష్ట్యర్మహేశ్వర
పురీ మభూత్తత్రవిజాజన్త్యాం శ్రీబ్రహ్మశ్రీ సరకాలమత శ్రీహయ
వదనాస్థాన్యాం సస్తచత్వారింశే వయసి మూర్ధాభిషిక్తః సప్తభవ
స్విస్తు (౧౦౦౮) మితేశకే క్రిస్తవత్సరే (౩—౧౦—౧౦౮౫)
ఘర్షివహాయనే భాద్రకృష్ణదశమ్యాం శనివాసరే ||

తదాదితో యతిపరిబృఢోఽయం తదాస్థాన్యా మైకోనత్రిం
శదబ్దం నిరామయః సోత్సాహం నిరస్తరాయం చ భగవత్తురగము
ఖపదనశినయుగళపరిపూజన శ్రీభాష్యాదినిగమాఞ్చులప్రబంధప్రవచన
తత్తోపదేశ శ్రీమతాభ్యుదయికకర్మనిర్వహణైః సమయం క్షణమివ
నయన్నలమకాస్మిన్పిరమంఘదం పట్నప్రతితిమే వయసి శైలగుణా
ప్రేస్తు (౧౮౩౭) మితేశకే క్రిస్తశకే [౮—౧౧—౧౯౧౮] ఆనంద
హాయన కార్తికకృష్ణపౌర్ణమ్యాం రవిది నె ॥

అథ ప్రస్తుతముచ్యతే | గురుప్రవేశోఽయం నేత్రశైలముని
భూ ౧౭౭౨ సమే శాలివాహశకే సాధారణాబ్దాఽమాధశుక్లచతు
దశాభ్యాం సోమదినే జలభేక్రిస్తశకే ౨౨-౭-౧౮౫౦ భువమవతీర్ణస్య
కణాటజనపదాధీశ్వర శ్రీతీయశ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమేన సప్ర
శ్రయం సంప్రాధికృతస్య శ్రీమన్నిగమాఞ్చులగురువర నిరువమవిమల
దర్శనం సర్వతః ప్రచికటియిషోశ్చతురంతయానేన శ్రీనారా
యణపురాన్మహిశూరనగరమాసాద్య తస్మాత్సపరిజనబిరు
దప్రజమగ్రతః ప్రస్థితస్య మధ్యేపథం కొడియాల, రజతపీఠపుర,
ధార్వాడ, బెళగమ, సక్లేశ్వరపుర, కొల్లపుర, సాతారపుర, పుణ్యనత్త
నాన్యుపేయుష స్తేషు విద్యోతమానాసు బహుళాసు సజ్ఞావత్సమి
తిషు గణేశ, నారాయణ, భాస్కర, కృష్ణభట్ట, బిక్షు, త్ర్యామ్బక, మోహ
నాది విద్యత్పరిబృఢా కాణాద, పాణినీయ, జైమినీయ, నిగమా
ఞ్చులతన్త్రాదివాదాహవేష్యనితరసులభ గభీరానుషమవాగ్భరైర్విజి
త్య దిగంతసాఖప్రసుప్తికీం కీర్తితతి మధిజగ్ముఖో నిరఙ్కుశప్రవర్తిత
భగవద్రామానుజమునిసిద్ధాంతస్య స్వపరమగురోః శ్రీశ్రీనివాస
బ్రహ్మత్వం పరకాల సరియమింద్రోస్యానఘతిమస్త్వహణీయవృత్త
నదాపదం మధుమధురిమధుర్యపదకరమ్భితం సరసం భావగ

భీరం సపల్చవిలాసం శ్రీపరకాలగురువిజయం నామకమపి చమ్పూ
ప్రబంధం ప్రణివాయ షోడశే వయసి నగహాయమునీన్ద్ర (1777)
మితేగతేశాలివాహళకే క్రిస్తశకే (1856) రాక్షసవత్సరే
మాఘమాసి శుక్లదలే | అముమర్థం స ఏవాహ ప్రథమవిలాసే
త్రయోవింశ పంచవింశయోః పద్యయోః ||

రాక్షసవత్సరే నగ హాయ ముని చంద్రి (1777) మితేఽద్య
శాలివాహళకే | పరకాల గురోర్విజయో రచితః కిల మాఘమాసి
సితపక్షే ||

నో జానే రఘువంశపద్య మథవా నో రామశబ్దసితిం
సర్భిక స్తదపి స్ఫుటం గురువరాపాక్షామృతై స్సాన్నిపితః |
ఏతిద్వివ్యకథాం తనోమి విబుధాః కుర్వేఽర్హం నో ముహూః
బాలషోడశవత్సరోస్మ్యయమహం మస్తుర్మమ త్సమ్యతామ్ | ఇతి—

యద్యపి కవేర్జన్మవత్సరాదేతద్ధృన్ధ్రవిరచనాబ్ధి షోడశహాయనో
పరి మాసాష్టకాస్తర్భవతి తథాపి షోడశవయసి సముపక్రాంతోఽ
యం ప్రబంధస్తదూర్ధ్వ మవసిత ఇతి న కోఽపి విరోధ ఇతి
మస్తవ్యమ్ ||—

గ్రన్థేఽత్ర సర్వోపకథాభాగః స్ఫుటవీవాత్రసంయో
జితయా విషయానుక్రమణికయా | ప్రబంధేఽస్మి న్పదమైత్రీ గద్యపద్య
గమ్భీరిమా పదహృదయజ్గమతా సుజాతప్రాథపదప్రయోగాః
లఘుక్షరపరికర్మిత దీర్ఘులమపదాని బహుత్రదీర్ఘుసమాసాః
శేష యమక ప్రాసాః వివిధవృత్తాని ఉత్పేక్షాఽతిశయోక్తి విరో
ధాభాసముఖాలంకారాః శ్రీనారాయణపుర మహీశూరనగర
పుణ్యపత్తన కావేరీ రామ హయవదన గురు పరకాలమత వమా
శరత్సమయ రవిచంద్రిదయాస్తమయ గురువిజయయాత్రా మరు

ధ్వజాజలభవయువతిజనస్థానవిహారాది వర్ణనాని వైదర్యాది
తయః ద్రాక్షా నారికేళాది పాకాః జౌదార్య కాత్తి ప్రసాదాది
గుణాశ్చ నితరాం ధన్వంతి సహృదయానాం హృదయాని ।

అపిచ గురువరేణామునా విరచయ్య శ్రీ శ్రీనివాస బ్రహ్మ
తస్త పరకాలయతీశితః సన్నిధౌ సభక్తిభరం సమర్పితం తేన
భృశం శ్లాఘితం చాముం గ్రంథమాస్తం సాదరమవకర్ణ్య ప్రముది
తాస్తరజ స్తుతీయః శ్రీకృష్ణరాజవరః సజ్జ్యోవత్సదసి ప్రాయచ్ఛద
ముష్మై గురూత్తమానుగృహీతం కవిసార్వభౌమ విరుదమ్ ॥

సర్వథా భృశం చిత్రీయతే మే చేతః యదేతస్య కవివర్య
స్య కన్దకథలనాపయికేఽపి వయసి ప్రాథవయస్సాధ్య సరస
రసేకజన రజ్జుక ప్రబంధప్రణయనం నామేతి అథవా మానముత్పశ్యా
మోఽముష్మిన్విషయే శ్రీహయముఖ కృపాపాజ్ఞవవ పరమం నిదా
నమితి కథమన్యథా నాయంప్రస్తుల్లమల్లీపరిమళముచాం మోచారస
ముచాం వాచాం వదనాన్నిస్సరణం నామ ॥

సుధీమణిరయం వేంకటార్యస్య పాత్ర స్తాతార్యస్య
సూనుః కృష్ణామ్బయాసన్దనో రామాచార్యస్య శాహిత్ర ఇత్యు
షోద్ధాతాదా వభ్యధాయికిఞ్చాసా వేంకటదేశికస్యానుజ ఉత్తర
చమ్పూరామాయణప్రబంధ ర్వాత్సయరాఘవాార్యస్య సప్త వాత్సయ
రజనాథార్యస్య స్వస్రీయశ్చ అముమంశం కవిరేవాఽయ మభాణీ
ద్వింశై కవిశపద్యయోఽపిఞ్చమవిలాసైకోనపిఞ్చాశ పిఞ్చాశ ద్వి
పిఞ్చాశ పద్యత్రయేచ ॥

ఏషమహాభాగః స్వస్య మతివైశిద్యం తాతపాద, శ్రీరక్తార్య,
నృసింహ, తాతగురు, సజ్జయదేశికేంద్రాణాం కృపాపాజ్ఞే రుదభూదితి
కారజ్ఞ్యం ప్రదర్శయతి పిఞ్చమవిలాస ఏకపిఞ్చాశశ్లోకే ॥ తథాచ
తత్పద్యం ॥

శ్రీమన్నేజక తాతపాద కరుణాసారై స్సమజ్జూరితా
 శ్రీరక్తార్థ సృసిహ తాతగురు సత్కరుణ్య పూరైధితా ।
 పచ్చ త్సజ్జయ దేశే కేస్త్ర సుకృపావీయూషధారాభరై
 రత్నార్థం సఫలీకృతా మతిలతా యస్యైధతే సత్కవేః ॥ ఇతి

అపిచానాపసకృదు ద్వేలయతి న.తిభిః గురుభక్తిం । గ్రన్థేఽ
 త్ర కవిప్రకాణ్డేన సముల్లిఖతా స్వనేకాసు చమత్కృతిషు కతి
 పయా ఏవ సముపహీయంతే ప్రమోదాయ సహృదయేభ్యః ।

యథావా వీక్షధ్వం ప్రథమవిలాసే సప్తపంచశే కొల్లపుర
 మలజ్జుర్వత్యా లక్ష్మ్యై వర్ణనమ్ ॥

యత్పాదామ్బుజ యావలక్ష్మ మధుభిద్వక్షస్థలేన్దీవరే
 శ్రీవత్సచ్ఛల వత్సదప్రతిగతే కిజ్జుల్కపృష్ఠాయతే ॥
 కృష్ణోఽభూచ్ఛుచిరస్యతీవ భగవాన్యస్యాః కటాక్షైర్ధ్రువం
 తామన్యో ద్విషయీచకార మహితాం లక్ష్మీం నగర్యాజ్ఞరుః ॥ ఇతి

పశ్యత ప్రభాతకాలవర్ణనం ద్వితీయవిలాస ఏకోనత్రింశ త్రింశ
 పద్యయోః ॥

ప్రాచీప్రతీచీ లలనే మహర్షసన్ధ్యాప్రభా కుజ్జుమలేపితేన ।
 శీతాంశు భాస్వన్నిష పుష్పకన్తు యుగ్మేన లీలా న్తనుతస్మ కిన్ను ॥
 రాత్రీన్ద్రో రథ కన్యకా తరుణయోః పాణిగ్రహస్యోత్సవే
 భావిన్యజ్వల పద్మరాగ ఖచిత స్సద్భాను దర్భాశ్చితః ॥
 ప్రాకూజద్విజ మస్త్రపాతముఖరఃపుణ్యాహకుమ్భోఽర్చ్యతే ।
 ప్రాతర్వాజపురోధనేతి తరణే రుత్ప్రేక్షితం వణ్డలమ్ ॥ ఇతి

పరామృత తృతీయవిలాసే త్రియోదశపద్యై గురుతేజోవ
 ర్ణనానుగుణం రవేస్తులారాశౌ నీచసంజ్ఞోత్ప్రేక్షణమ్ ॥

సాదృశ్యం సహసా పరీక్షితుమనా స్తాదృక్షదీప్తే ద్ధరో
 స్తేజస్తం చ దివాకరం సహ తులాం వేధా స్సమారోషయత్ |
 నీచోభూ ద్దిననాథ ఇత్యనుపదం సర్వేజనా శ్చక్రశు
 స్తస్మి చం హి తులాగతం కిల వదస్యద్వాపి కార్తాన్తికాః ||

ఇదమప్యపరమవదధ్వం తురీయవిలాసే— చతుర్వింశ ద్వా
 త్రింశయోః పద్యయోరభినర్జితం కావేర్యాం యోషితాం సలిలం
 క్రీడితమ్—

అపి జలమిదం క్లీబం లీలావశీకృత సన్మనిప్రవర
 మనసా మప్యస్మాకం మనోజ జయశ్రియామ్ |
 ఘనకుచయుగం పస్పశేతి క్రుధేవ నదీజలం
 కరసరసిజై ర్వామాపాజ్ఞా స్సలీల మతాడయన్ ||

ఆర్ద్రత్వా త్సవిశేషసక్త విమల త్నామాంతరావ్యక్త త
 త్పాథశీలలిమ ద్విరుక్త కఠినత్వోదార్య జాగ్రత్కుచా |
 యానాం కాచన పాణ్డుగణ్డుఫలకా శుభ్రాభ్రలిప్తీ విధో
 స్తేఖా వ్యోమతలా చుప్యతేవ హృదయం కాంతాఽహరత్పశ్యతామ్ ||

కింఞ్చ తస్మిన్నేవ విలాసే అష్టాదశగద్యే (1) ఉపనిషత్కృత్య
 [2] జీవికాకృత్య (3) ఉరసికృత్య (4) మనసికృత్య [5] అచ్చ
 గత్యేతి కృతాః ప్రయోగాః సంప్రీణయన్తి శబ్దికాన్ ||

అన్యదప్యవలోక్యతాం శ్రీకృష్ణరాజ యశోవర్ణనం పంచమ
 విలాసే పంచవింశే పద్యే—

గగ్గే కిం బహిరాగతాసి వదనేప్యాసీ త్కుత శ్శుభ్రిమా
 హంసేదం మమ శంస తాతకలశోదన్వన్నితః క్వాగతః |
 ఇత్యాపృచ్ఛ్య తదుత్తరాఽనధిగమా చ్ఛ్రీకృష్ణభూభృద్యశో
 మత్స్వా శమ్భు విఠించి శౌరి దయితా వైలక్ష్య మాతన్వతే || ఇతి

॥ శ్రీః ॥

శ్రీ పరకాల గురువిజయ విషయానుక్రమణికా

ప్రథమవిలాసే

	పట	పద్య	గద్య
1 శ్రీశ్రీనివాసవస్తవమ్	౧	౧	
2 శ్రీహయముఖప్రణామనమ్	౨	౨	
3 గురుపరమృరానమస్కరణమ్	„	3	
4 శ్రీరామానుజార్యానుస్థానమ్	„	౪	
5 శ్రీనిగమాస్తగురుధ్యానమ్	„	౫	
6 శ్రీమహాపరకాలభజనమ్	„	౬	
7 శ్రీశ్రీనివాసపరకాలానుస్మరణమ్	„	౭	
8 శ్రీవేదాంతపరకాలసంశ్రయణమ్	3	౪	
9 అభినవశ్రీశ్రీనివాసపరకాలమద్భాశంసనమ్	„	౯	
10 శ్రీరామానుజపరకాలాభిప్రథానమ్	„	౧౦	
11 శ్రీఘట్టావతారపరకాలభవుకాశాసనమ్	„	౧౧-౧౨	
12 శ్రీవేదాంతబ్రహ్మతత్వపరకాలసమ్ప్రదానమ్	„	౧౩	౧
13 శ్రీశ్రీనివాసబ్రహ్మతత్వపరకాలగుణపణానమ్	౪-౫-౬	౧౪-౧౫-౧౬-౧౭	
14 స్వతాతపాదతాతార్యస్మరణమ్	౬	౧౮	
15 స్వగురుసజ్జయార్యభజనమ్	„	౬-౧౯	
16 స్వవంశకథనమ్	౭	౨౦-౨౧	

- 17 గ్రన్థారమ్భణప్రతిజ్ఞా ,, ౨౨
- 18 ప్రబంధప్రణయనకాలః ,, ౨౩
- 19 స్వవినయప్రదశ్శానమ్ ,, ౨౩-౨౪
- 20 శ్రీ నారాయణపురీ (మేలుకోట) వణానమ్
౮-౯-౧౦ ప ౨౬-౨౮ గ ౨౩-౪
- 21 శ్రీశ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్ర పరకాలగురోరవతరణ సమయస్తత్రావ
స్థానశ్చ ౧౧ ౨౯
- 22 తద్గురోః సభా, దినచర్యా చ ,, ౩౦-౩౧
- 23 తాదృశకులగురుశిష్యస్య తృతీయ (ముమ్మడి) శ్రీకృష్ణరాజస్య
వణానమ్ ౧౧-౧౨ ౩౨-౩౫
- 24 సిమేవిషుణా శ్రీకృష్ణరాజేంద్రేణ శ్రీనారాయణ పురాద్గురోర్మహా
హీశ్వరనగరాగమనప్రాథమాతదహానా చ,, ౩౬
- 25 తదనుజ్ఞయా శ్రీవేదాంతదేశికమతతత్త్వం సర్వతఃప్రచికటయిషో
స్తాదృశపురాత్ సపరిచ్ఛదం ప్రస్థితస్య దేశికేంద్రస్యమధ్యేపథం
విలోకితాయాః కవేరజాయావణానం | తత్రస్నానానుష్ఠానాది
కమగత్రః కోడయాలనగరదశానం చ ౧౨-౧౪ ౫
- 26 తన్నగరవణానం తత్ప్రప్రతిష్ఠితజన సభాజనపురస్సరంతత్ర
గురోః ప్రవేశనం చ ౧౫ ౩౭-౪౧
- 27 తత్ర స్వమతం సమర్థయతో గురోస్తస్మాదగ్రతఃపశ్చిమజు
లధిం ప్రతి ప్రసీతిః ౧౫ ౪౨
- 28 తత్సాగరవణానం తత్ర సశిష్యవ్రజం నిమజ్జ్యతటమారో
హతో గురుమణే స్తదనఘగుణశ్రవణకుతుకినా రజతిపీఠపురా
(ఉడుపి) ధిపేన మధ్యమతీయేన యతివరేణ సపరివారనిఖిలభి
రుదం ప్రత్యుద్గమనం చ ౧౬-౧౮ ౬

- 29 తన్మస్కరివరప్రాశ్ననయా తేన సాకం కృష్ణపురసతన్మశప్రవే
శనమ్ ౧౯-౨౦ ౪౩-౪౬ ౭
- 30 తత్ర దినత్రయమధవసతో గురోర్నిగమాజ్ఞాలోపన్యసనమా
ధురీహృష్టేన తత్కర్మమణినా తద్విదుషాం బహుమాన
నమ్ ౨౧ ౪౭-౪౯
- 31 గురుమణినాపి ద్విగుణం తద్విపశ్చితాం సమ్మాననమ్ ,, ౫౦
- 32 తదను తత్పురాన్నిగత్య పథి శిఖాచీపురీమతిక్రామతోగురో
ధావాధానగరప్రవేశః ౨౧-౨౨ ౫౧ ౫౨
- 33 తత్ర గురోర్విబుధసపర్యయా ప్రమోదః ౨౨ ౯
- 34 తత్పుర్యాం విద్యద్భిః సమం పక్షమేకమవ్యాహతం కాణాదా
దిశాస్త్రేషు పూర్వపక్షా వ్యాహరమాణం గణేశశాస్త్రిణం
తదనుగుణసిద్ధాంతైర్భిరభినందయతో గురోస్తేన విశేషతో
నమస్యా ౨౨-౨౩ ౧౦
- 35 అథ నిజశిష్యేణ తిమ్మప్పయ్యజ్ఞార్యాభిధశ్రీశ్రీనివాసార్యేణ
ప్రాథితస్య గురోశ్చాతుమాస్యప్రతాయ జెశగావిపుర్యామ
ధివాసస్తస్య న్యాసవిద్యాతతోవదేశశ్చ ,, ౧౦
- 36 తదాత్వే గురుం దిదృక్షః సగ్లేశ్వరపురవాసినః శంకరమత
జుషో యతివరస్య విబుధముఖేన విజ్ఞప్తిః ,, ౧౦
- 37 అనస్తరం తద్యాజ్ఞాం సభాజయతః ప్రత్యుద్గతేన తన్మస్కరిప్రవ
రేణ సరసం భాషమాణస్య గురోః సగ్లేశ్వరనగర్యాం ప్రవేశ
స్తదభివణానం చ ౨౩-౨౪ ౫౩
- 38 తత్ర గురుతిద్యతినోః పరస్పరం సుధియాం బహుమాననా
౨౪ ౫౪
- 39 తత్రాస్తరే నిశమితగురువిజయవృత్తానాం పుణ్య (పూనా) పుర
ముపేయషాం విదుషాం గురువిలోకనోత్కృష్టా ,, ౫౪

- 40 తదుదస్తవిస్మితేన కొల్లపురాధిపేన గురోః స్వపురీ ప్రాపణమ
తివేలం తదహాణా చ ,, ౧౫౫—౫౬
- 41 గురోస్తన్నగరమథతష్టమ్యా మహాలక్ష్మ్యా వణానమ్ ౫౭—౫౮
- 42 తత్ర తత్రావనీనైరాగీతస్య దేశికేంద్రస్య వాగ్భరైవిమతబు
ధానాం పరాబయః ,, ౫౯—౬౦
- 43 గురువృత్తాస్తశ్చిసణతః సాజ్ఞలీతస్య తదపచితావభిలాషః ,, ౬౦
- 44 కృష్ణానదీం తరతస్తస్య సాజ్ఞలిపురేశాథా నయాతత్పత్తనాధిగ
మనమ్ ౬౧—౬౨ ౬౩ ౬౪
- 45 వాదాహవే గురుణా విజితస్య సాతారపురాదాగతస్యనైయా
యికస్య నారాయణసిగుః పూజనమ్ ,, ౬౩
- 46 ఈదృశవృత్తిశ్రవణప్రముదితేన సాతారపుర నృపేణస్వపురమా
నీతస్య సంయమినో నిగతిశయమభిపూజనం గుర్వధిష్ఠితసాతార
పురీనామనివాచనం చ ,, ౬౪—౬౫ ౬౬
- 47 యతిప్రవేశేణ తన్నగరస్థస్య కథకజనైః సమాగతస్య నైయా
కరణమణేభాః—గృరవిదుషోఽభిభవః నారాయణసూరే స్తవః
సాతారనృపేణ గురురగయోరపణం తన్నృపకృతగురుపూ
జనస్యానివాచనీయత్వం చ ౬౭—౬౮ ౬౯
- 48 గురుణా వాగరణే పుష్కపత్తనజుః కృష్ణభట్టవిదుషోఽప
జయః ౭౦ ౭౧
- 49 సంఖ్యావత్సదసే సకలకలాప్రవీణస్య మోహనశాస్త్రిణః సవిధే
కృష్ణభట్టస్య గురుచరితనివేదనమ్ ,, ౭౧
- 50 తద్వృత్తనిశఃసంతుప్తస్య మోహనశాస్త్రిస్తదాగమనప్రతీ
క్షణమ్ ,, ౭౨

ద్వితీయవిలాసే

- 51 అథ పుణ్యపత్తనస్థమోహనశాస్త్రిముఖవిద్వద్వరవైదుష్యశ్రవణాద్గురోరత్యానందః 30-౧
- 52 మనీషిప్రాథమయా యతినస్తన్నగరజిగమిషా „ ౨
- 53 సాతారపురాత్ ప్రతిష్ఠమానస్య గురుమాశేమధ్యసరణి పుణ్యపుర్యాపిలోకనం తద్వణానం చ „ ౩౧ గ ౧
- 54 గురోస్తన్నగరమావసతాం సతాం రాఘవాయాసుతనరసింహార్యమోహనశాస్త్రివరాదిసుధియాం చ ప్రత్యుద్గమనమ్ 3౨ 3౬
- 55 పశ్చాకలశశిబికామధివసంతం గురువరం ప్రణమతో మోహనసుధియస్తద్వైదుష్యప్రశంసనాదిగభితాః సూక్తయః 3౨-33 ౨
- 56 ప్రవేశకాలె౭ పత్యమానబిరుదగద్యగముభయవేదాంతాచార్యపదమాకర్ణ్య హృప్తస్య శాస్త్రిణః ప్రశ్నః కథం భవతాముభయవేదాంతాచార్యత్వం? తాపుభౌ చ కా? ఏకమేవ ఖలు శ్రుత్యశ్చలం? కిం త్రయో వేదాంతాత్మి? „ „ „
- 57 పరకాలగురోః సయ్యుక్తికం నిగమాశ్చులద్విత్యసమర్థానమ్ 33 ౭౮
- 58 శ్రీనరసింహసూరేరదానయా తులసీవనమధ్యగే తద్వేత్సని దినమేకం గురోరధివాసః 33-3౪ ౯-౧౧
- 59 చంద్రాస్తప్రభాతకాలవణానమ్ 3౪ ౧౨-౧౩
- 60 గురోః ప్రాభాతికానుష్ఠానం శ్రీహయవదనవణానం కృతతదారాధనస్య సృసింహలక్ష్మీనృసింహసూరిభ్యాం భాషమాణస్య

శ్రీభాష్యాదిగ్రంథతత్వవ్యాచిఖ్యాసోస్తస్య వీరాధిరోహణం సదసి
గురోః సూత్రభాష్యాదితత్వనిరూపణావసరే శీరామానుజముని
సామ్యకథనం చ

౩౨-౩౨-౧౪ ౩

61 భిక్షుత్ర్యమ్భకాదిబుద్ధైః సహ వాదాయ మోహనశాస్త్రీణో
గురుసన్నిధిగమనం గురువర్ణనం తదనుజ్ఞయా ప్రణమతః
శాస్త్రీణః సముపవేశనం చ

౩౨-౪౧ ౪

62 నిశ్చబ్దాయాం సంసది నికటస్థం త్రిదణ్డమాలోకయతోమోహ
నసుధియః ప్రశ్నః కలౌ త్రిదణ్డసంన్యాసస్య నిణాయసిద్ధికా
రాదిభినిష్పిద్యతయా స కథం భవద్భిః స్వీకృత ఇతి?

౪౧-౧౫ ౫

63 దేశికేంద్రీణ శ్రుతిస్మృతిశతోపన్యసనేన కలౌ త్రిదణ్డసంన్యా
సస్య సమర్థనం యతేః శిఖోపవీతకటిసూత్రధారణేషు విప్రతి
పత్తినిరసనం తత్సర్వమభ్యుపగచ్ఛతో మోహనశాస్త్రీణః
క్షమాపణపురస్కరం ప్రణమనం సదసి బుధస్తుతివచోకోలాహ
లశ్చ

౪౧-౪౨-౧౬ ౬

64 తదనుజ్ఞయా తద్వాఙ్మధురిమప్రముదితానాం పణ్డితానాం నిజ
సదనోపగమనమ్

౪౨ ౧౭

65 మధ్యందినే విప్రాణాం నానాభక్త్యవ్యక్ష్ణాదాసంవలితాన్నదాన
ప్రీణనం విదుషాం యథాహాం సమ్మాననమర్కాస్తమయో
త్తేక్షణం చ

౪౨ ౪౪-౧౮-౨౦ ౭

66 హిమాంశూదయవర్ణనం తథాభిసారికాప్రహితదూతీనాం
కాముకహృదయావజ్ఞకోక్తిశ్చ

౪౪-౪౬ ౮

67 పరేద్యవి రవ్యుదయవర్ణనమ్

౪౬-౪౮ ౨౧-౨౬

68 నివర్తితమాధ్యందినతురగముఖారాధనభిక్షేణ దేశికేంద్రీణ

- 77 అన్యేద్యుదేశికసిద్ధాంతోక్తిభిః “న విధౌ పరః శబ్దార్థ ఇతి”
సూత్రే మోహనబుధేన కృతానాం పూర్వపక్షాణాం నిర్ధూ-
ననమ్ ౫౩-౫౪ ౧౦
- 78 పరాజితేన తచ్ఛాస్త్రిణా కృతా బహువిధా గురువరస్తుతయః
౫౪ ౫౨
- 79 తత్స్తుతివచనప్రముదితస్య మస్కరిణో మోహనాదిబుధోత్తం
సానామభినందనోక్తయః ౫౪-౫౫ ౫౩-౬౬
- 80 ముహూరపి ప్రహృష్టానాం మోహనాదివిదుషాం వాదాభ్య
థానా ౫౫-౫౬ ౬౭-౬౮ ౧౨
- 81 తైః సాధాం వేదాస్త న్యాయ వ్యాకరణమీమాంసా శాస్త్రా
స్తరేషు క్రమశః పఞ్చదశైకవింశతి పఞ్చ షట్పదివసాన్
వాదమాకలయతో గురుతిలకస్య విజయః తదనుజ్ఞయా మోహ
నాదీనాం నిజభవసగమసం చ ౫౬ ౬౯-౭౦
- 82 భిక్షు త్ర్యమ్బక కృష్ణభట్ట మోహనాదివిద్వద్వతంసైః స్వస్వభ
వనాన్యాయ దేశికేంద్రస్య పదనభినపూజనం వైదుష్యాదిగుణ
కీర్తనం చ ౫౬-౬౭ ౭౧-౮౦
- 83 ఉత్తరేద్యుః సర్వమనీషివరైః నాకం మోహనశాస్త్రిణా దేశిక
వరవిజయపత్రం విలిఖ్య నిఖిలదేశవిబుధేభ్యః ప్రేషణమ్
౬౨-౬౩ ౮౧-౮౫
- 84 ఏవం సర్వాభిష్టుతవైదుష్యభరస్య హయముఖమఞ్చతో యతి
మణేనారసింహసూరిసద్గుని సాదరమధివాసః ౬౩-౮౬

తృతీయవిలాసే

- 35 అథ మోహనాదిబుధవర్గాన్మౌక్తికహారాదిభిః ప్రతోష
యతోయతివరస్య గజ్జాధిజగమిషా ౬౫ ౧
- 86 సవాద్యఘోషం శిబికయా ప్రస్థితస్య మధ్యేసరణి భీమరథీమతి
పతితః పరకాలగురోగోదావర్యామాప్లవోనాసికాపురప్రవే
శనం తద్వణానం చ ౬౫-౬౬ ౨ ౧
- 87 తత్ర తేన వాదాహవే విబుధానాం పరాభవః ౬౭ 3
- 88 తత్ర పరివ్రాజకమణేః సదుత్తరైర్నిజశాస్త్రేణ (ఖురాన్) భృశం
వివదమానస్య కస్యచిత్తురుష్కస్య పరాజయః ౬౭ ౪-౬
- 89 తదను ప్రహృష్టేన తం ప్రణమతా ప్రశంసతా చ యవనేన
తదుదన్తమవగత్య తస్మతీయానామమితప్రమోదః ౬౮ ౭ ౨
- 90 తేన సాకం భృశం వివదమానానాం జై నవిదుషామభిభవః
౬౮ ౮-౯
- 91 నాసికాపురే శుచిపూణిమాయాం చాతుర్మాస్యవ్రతమను
తిష్ఠతా పారశరిమణినా విప్రాణామన్నధన్వైఃసంతోషణమ్
౬౯ 3
- 92 అముమధిక్యత్య కవీనాం ప్రశంసా ౬౯-౭౦ ౧౦-౧౪
- 93 వర్షాసమయవర్ణనమ్ ౭౦-౭౨ ౧౫-౩౨
- 94 భాద్రపౌర్ణమాస్యామవసితతన్నియమస్య తస్మాత్పశ్చావటీము
పేయుషో నివర్తితస్నానాదికస్య యతిమణేః శీరఘువరసన్ని
ధిప్రవేశః ౭౩ ౪
- 95 తత్ర శ్రీరామమవలోక్య నమతః ప్రాజ్ఞలేయతిహాలేస్తద
భిష్టవః 73-77 33-౬౦

- 96 భగవతే సావణావీతామ్బరాదీని సమప్యక్ ప్రతినివృత్తస్య
యతిపతేముహూనాసికానగరాధిగమః 22 ౫
- 97 తత్రాస్తరే తృతీయ శ్రీకృష్ణరాజేంద్రోణ ప్రహితస్య తద్విజ్ఞప్తిప
త్రం గురుసన్నిధావపాయితో లేఖకస్య తత్ప్రతాభానివేద
నమ్ 22 ౫
- 98 తల్లేఖాభాః | అయి ! దేశికేంద్రాః ! మోహనాదివిద్వద్వరసదసి
భవతాముపసతం విజయమవకణ్యక్ భృశం ప్రమోదే | మమ
మహీశూరపుర్యాం భావిని వ్యవ్యభిపూర్తిమహూత్సవే తత్ర
కృపయా సన్నిదధతాం భవతాం పదనలినపూజనం శ్రేయస్క
రం | మత్ప్రార్థనాం సఫలయస్తుభవన్త ఇతి
22-౨౮ ౬౧-౬౪ ౬
- 99 అథ తదభ్యుభానామక్లిక్కుర్వాణేన గురువరేణ తస్మై స్వస్తి
పత్రప్రేషణమ్ 2౮ 2
- 100 తత్ఫత్రోదంతావగమనేన శ్రీకృష్ణనృపస్య మహానానన్దః
2౮ ౬౫
- 101 సముపసతశరత్సమయవణానమ్ 2౮-2౯ ౬౬-౭౨
- 102 తత్పురాన్మహీశూరపురీం జిగమిషోః శిష్యప్రేక్షూ గజ్ఞా
ప్రయాణముపసంహరతః సబిరుదం దన్త శిబికయా తస్య
ప్రసానమ్ 2౯ 23 ౮
- 103 అత్రాస్తరే స్వవిజయనిశమనముదితేనాఙ్గులకోటనగరనర
పతినా సభక్తిప్రకర్షణం కృతాని పూజనానిసభాజయతన్తస్య
తత్పురే పఞ్చషవాసరాణి నివాసః ౫౦ ౯

చతుర్థావిలాసే

- 104 తతస్తుజభద్రదాం హేమానదుగోపరిసరం చాతిక్రమ్యాగ్రతః
పథివ్రజతః పరకాలగురోర్యదుశ్చైలసంజ్ఞనారాయణభూధరవిలో
కనమ్ ౧౧-౧౨ ౧
- 105 అథ తత్త్వైః ప్రత్యుద్యాతస్య తదపిఠభగవన్నాల్పాదీని
మూర్ధ్నా సంమానయతస్తస్య ససంభ్రమమలఙ్కృతనారా
యణపురాధిగమనమ్ ౧౨-౧౩ ౧-౨ ౨-౩
- 106 తతో విమానమవలోక్య చతురస్తయానాద్గురోరవతరణం
సన్నిధేరుపగమనం భగవద్వణానం తస్య నారాయణదశేశన
ప్రణమనమాల్యాద్వీకరణాని చ ౧౩-౧౪-౩ ౪
- 107 తత్కృతా భగవన్నుతిః ౧౫-౧౬ ౪ ౬ ౫
- 108 తస్మాద్యతినః శ్రీసదనాభిగమనం శ్రీయో వణానం తస్యా
ప్రసాదాద్వీకరణం చ ౧౬-౧౭ ౬
- 109 సంయమినో రామానుజార్య నిగమాంతసూర్యోః ప్రణమ
నమ్ ౧౭ ౭
- 110 శ్రీబ్రహ్మతస్త్వపరకాలమతవణానం తత్ర గురోః ప్రవేశనం చ
౧౭-౧౮ ౭
- 111 తత్ర బుధా విసృజ్య హయముఖం సంపూజ్య దినమేకం
వ్యవ్య చ పరేద్యవి శ్రీయోగనృసింహశ్చైలమధిరోహతస్తస్య
తత్ర భగవతః ప్రణామః ప్రసాదాద్వీకరణం చ ౧౮ ౭-౧౧
- 112 తతః ప్రతినివృత్తస్య ముహుర్ముతముపేయుషోఽముష్యసర్వే
భ్యో ధనవితరణమ్ ౧౯ ౧౨-౧౩

- 113 దేశికేంద్రవృత్తశ్రవణముదితేన తత్పూజనరతేన కృష్ణభూషేన
తత్సన్నిధిం ప్రతి భృత్యానాం ప్రేషణమ్ ౮౯ ౧౮
- 114 తదభ్యుధానయా శిబికామధిరుహ్య శీనారాయణపురాన్నిస్స.
రతా గురుణా మధ్యేపథమవలోకితాయా.కావేర్యా వణానమ్
౮౯-౯౦ ౧౫-౧౬ ౮
- 115 కవేరజారామణీయకవిస్మృతహృదయస్య తస్య తత్తటవిలస
న్మతాధిగమః తదా మధ్యాహ్నకాలశ్చ ౯౧ ౧౭-౨౧ ౯
- 116 అకాతపస్విన్నాజ్ఞానాం కనకసరితి. స్నాతానాంవిప్రాణాం.
మాధ్యందిననియమానుష్ఠానమ్ ౯౨ ౧౦
- 117 అధ్వాగమాతపభరత్రాంతానాం యువతీనాం యూనాం చ
కనకనిమ్నగామ్భసి నిమజ్జనోన్మజ్జనస్థవనాదివిభ్రమానువణా
నమ్ ౯౩-౯౪ ౨౨-౩౪ ౧౧
- 118 అత్రాస్తరే కవేరజాయాం నివర్తితాస్తవమాధ్యాహ్నిక
నియమేన కింబిదంతరమతిక్రామతా గురుణానుప్రవిష్టస్యశ్రీ
రజపత్తనస్య వణానం శ్రీరజ్జేశవణానం తస్యశ్రీశ్రీశవద్దనాద్య
నుపదం శ్రీమతోపసదనం చ ౯౫-౯౬ ౩౫ ౧౨
- 119 అత్రాస్తరే నిశమితగూరూదస్తేనాస్థానమణ్డపమధిపసతా శ్రీ
కృష్ణభూషేన నగరాలంకరణాయ భృత్యానామాజ్ఞాపనమ్
౯౭ ౩౬-౩౭ ౧౩
- 120 శ్రీసన్నిధౌ ప్రథమం మదాగమనమావేద్యాయాహీతి ముఖా
మినరసింహార్యం ప్రతి శ్రీకృష్ణమహీశితురాజ్ఞా ౯౮ ౩౮-౩౯
- 121 తదనుజ్ఞయా రజతదణ్డధరదూతైః స్యన్దనమధిరుహ్య వ్రజతా
శ్రీమతం ప్రవిశతా ముఖామినరసింహార్యేణ శ్రీకార్యకర్తే రజ.

నాథార్యాయ సృపాజ్ఞానివేదనం తదాజ్ఞయా దేశికేంద్రసన్నిధి
గమనంతద్దేశనం చ ౯౨ ౪౦ ౧౪

122 ప్రణమతో గురుణా సకృపం కటాక్షితస్య పృష్టస్య చముఖా
మినరసింహార్యస్య భూపాజ్ఞావిజ్ఞప్తిః! సజ్జీకృతాః సవే సమా
రమ్భాః ప్రతీక్షంతే పౌరాభవదాగమనం ప్రాథనాయ శ్వః
ప్రాతరాగమిష్యామితి | ౯౯ ౪౧ ౧౫-౧౬-౧౭

123 మహీశూరపురీమధితమ్మపా ముఖామినరసింహార్యేణ రాజ్ఞే
తద్వృత్తాంతనివేదనమ్ ౯౯ ౧౮

124 నిశమ్య గురువృత్తం తం దిదృక్షో రాజ్ఞోఽన్తఃపురగమనం
తదాత్వే రవేరస్తమయశ్చ ౧౦౦ ౪౨

పశ్చిమవిలాసే

125 ప్రభాతవణానం ప్రభాతాయాం నిశాయాం నైతాలిక్తైశ్శుష్ట
మహీశస్య ప్రబోధనం చ ౧౦౧ ౧౬ ౧

126 ప్రబుద్ధేన స్నాతేన ధృతోద్వృత్తేణ సాన్ధ్యం కర్మానుతి
ష్టతా కృష్ణభూపతినా పరిజనానామాదేశః ససమ్భరమగ్రతో
గచ్ఛన్తు భవంతః ఏషోఽహమనుగచ్ఛామితి
౧౦౧-౧౦౨ ౨

127 సృపాదిష్టపరిజనానాం గురునిలయోపగమనమ్ ౧౦౨ ౭

128 యాత్రాసన్నద్ధసేనాసముజ్జృమ్భణమ్ ౧౦౩ ౮-౧౩

129 తత్క్షణం యావతతత్సనామాలోకయతోమరుద్వృథాయాం
స్నాతేన దేశికేంద్రేణ వ్యరచి మాధ్యాహ్నికానుష్ఠానం తావ
దేవ సిషేవిషోః శ్రీకృష్ణమహీపతేః వివిధబిరుదపరిజనై స్సహ
పుష్పరథాధిరోహణమ్ ౧౦౩ ౧౦౪ ౩

130 ప్రత్యుద్గచ్ఛతా శ్రీరజనగరీమతిక్రామతా స్యన్దనాదవతరతా
శ్రీకృష్ణమహీపతినా సమజ్జలవాద్యరవం శ్రీమతప్రతీహారభజనమ్

౧౦౪ ౧౪ ౪

131 శ్రీమతంప్రవిశతో విదుషామాశిషః ప్రతిగృహ్లాతః కృష్ణనృపతే
రాడాశ్రీహయముఖప్రణమనమ్ పశ్చాద్గురుసన్నిధిగమనమ్
బుధానాం దేవసామ్యప్రతిపాదనం చ ౧౦౫ ౧౫-౧౬

132 శ్రీసన్నిధౌ 'శ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమోసమస్కరోతీ' త్యావేద
నం | నృపవర్ణనమ్ గురోర్భూపవిలోకనంచ ౧౦౬-౧౦౭ ౫

133 సవినయం భూపస్య విజ్ఞాపనం పచేళిమమస్మద్భాగధేయం
సఫలామేజనిః | సుప్రభాతానిశా భవతాందశేనేన మయిప్రీ
తోహయవదనః సుకృతినోవయమితి ౧౦౭-౧౦౮ ౧౭-౮ ౬

134 మయాసమపితాం సావర్ణశిబికామధిష్ఠివద్భిభవద్భిమహా
హీశూరపురమలజ్జ్వరణీయమితిప్రార్థయతా నరపతినాదత్తహ
స్తావలమృత్యు యానేనవ్రజతోగురువణేయాత్రాసంరమ్భవర్ణ
నమ్ | మహీశూరపత్తనవర్ణనమ్ | సైకవింశతిశతస్థీరవమిళిత
హూణాదివాద్యరవం రాజభవనద్వారాధిగమనంచ

౧౦౮ ౧౧౧ ౭

135 రాజగృహద్వారిహూణవాచ్యధాన్వానుగుణంతరగాణాం
పైనికానాంచమణ్డలతశ్చజ్జ్రమణమ్ | ౧౧౨ ౧౧-౧౧

136 ప్రముదితకృష్ణనృపార్దనయాగురోస్తదాస్థానగమనమ్ | తస్థా
మ్బాలిలాసవర్ణనం | తత్రరాజ్ఞామణివీరమధివసతోగురుమణేః
పూజనంచ ౧౧౩-౧౧౪ ౧౨ ౮

137 తత్సమయే సభాస్తరేకవీనాంకృష్ణభూపస్తవనమ్

౧౧౪ ౧౧౪ ౨౩-౨౪

- 133 రాజ్కువమణికటకాదిభియఁకార్హంకవిపరాస్సమ్మాన్య ప్ర
ముదితేనభూపతినాగురోః స్వకృతైరజ్ఞోత్తరశతనామభిస్సావర్ణ
కుసుమైః ప్రసూనైశ్చసపర్యా ౧౧౪ ౧౦
- 139 తత్పూజాంపరిగృహ్ణాణేన గురుణాభూమిపతెరాశీర్భిరభినందనం |
౧౧౪ ౨౮
- 140 అథ దేశికేన్ద్రస్యశ్రీప్రసన్నకృష్ణ రమారమణ వరాహదేవా
నామభివన్దనం మూర్ధ్నాతన్మాల్యాదిసంమాసనమ్ గురోహం
ససామ్యప్రతిపాదనంచ | ౧౧౪ ౧౧౫ ౨౯-33 ౧౨
- 141 ప్రత్యహంస్వేన పూరాఽధ్యుషితేశ్రీవరాహసద్మనిగురోస్తు
రగముఖాఞ్చనం మహీశితుః శుభాశంసనమ్ రాజ్ఞోఽమ్బావిలా
సగమనం బుధానాం స్వసద్మయానంచ ౧౧౬ 3౪ 3౫ ౧3
- 142 అనుదినం సభక్తుద్రేకం నృపేణగురుమణేః ప్రణమనముపా
యనసమపఁణంచ | ౧౧౬ ౧౪
- 143 ఏవమతీతేగణరాత్రేస్వస్యవప్తితమ్యాంచ శరదిపూర్ణాయాం
శ్రీకృష్ణస్థపమణినా సావర్ణతన్తుస్యూతదశరాజ్కువతలినవీతవసన
మహాఘోషముక్తాసరపద్మరాగాదిభిర్మణిభిదేశికమణే స్నాద
రమపచితిః | ౧౧౬ ౧౪
- 144 తదాత్వం ప్రహృష్టతమేననృపేణ ధనకనకవిశ్రాణనమ్ |
౧౧౬-౧౧౭ 3౬-౩౮
- 145 అనన్తరంవ్యతీతేషుత్రిచతురాదేషు శ్రీకృష్ణభూపార్థితేన
మహాగురుణాతదన్తః పురికాణాం పౌత్రాణాంచ చక్రాజ్కున
మన్త్రోపదేశాదిభిరనుగ్రహః | ౧౧౭ 3౯
- 146 మణిపీతముపేయుషోమహాదేశికస్య కృష్ణస్థపపౌత్రైర్మణివసన
కుసుమైరతివేలమభ్యర్చనమ్ | ౧౧౭ ౪౦

- 147 తద్దినసనిశాయాం కృష్ణభూపాభ్యర్థితేనయతివరేణ ససంభ్ర
మం హయాస్యస్యడోలోత్సవః | తత్రమణిమణ్ణప డోలాహాయ
ముఖానాంవణానంచ | ౧౧౭-౧౧౮ ౪౧ ౧౫
- 148 తన్మహేమాత్సవావసరే సోత్సాహం వితస్యమాన వివిధశా
స్తప్రసక్తాన్విబుధవరాస్సమ్మానయతోదేవ విభవమాకలయతః
కృష్ణభూపతేదేశికాజ్ఞయాఽమ్బవిలాసప్రాప్తిః గురోః శ్రీవ
రాహదేవగృహేవాసశ్చ | ౧౧౯ ౪౨ ౪౩
- 149 ఏవంప్రతివాసరంసభక్తిశ్రద్ధాతిశయం గురువరంనిషేవమాణ
స్యకృష్ణేన్ద్రస్యనిస్సపత్నంనిరస్తరాయంచమహీశూరపురెరాజ్య
భరనిర్వహణమ్ ౧౧౯ ౪౪
- 150 శ్రీకృష్ణరాజేన్ద్రోః పరిసంఖ్యావిధయాధరణిమణ్డలాఽవనవర్ణనమ్
౧౧౯-౧౨౦ ౧౬
- 151 విజితవిమతకథకశ్రవస్య శ్రీమద్రామానుజార్య సిద్ధాంతంనిస్స
పత్నంసమర్థయతః సదాహయాస్యం పరిచరతః శ్రీరక్తార్యాది
శిష్యగణేభ్యోఽనుదినం శ్రీభాష్యాదితత్వభోధనైః క్షణమివదివ
సాన్నయతః శ్రీశ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలసంయమివరస్యసు
ఖేనస్వోత్కృష్టమభరమధిమహీశూరపురమవసానమ్ |
౧౨౦ ౪౫-౪౬
- 152 స్వగురుపజ్ఞీసముత్కృష్టాఽశంససనమ్ ౧౨౦ ౪౭
- 153 స్వవిద్యాగురుషుకారజ్ఞప్రదశణమ్ ౧౨౦-౪౮
- 154 స్వానుబంధవర్ణనమ్ ౧౨౧ ౪౯-౫౦
- 155 నిజధన్యతాప్రకటనమ్ ౧౨౧ ౫౩
- 156 శ్రీరామానుజార్యతురగముఖస్యచోత్కృష్టాఽభిశంసనమ్.
౧౨౧ ౫౪

విషయానుక్రమణికేయం సమాప్తా

॥ శ్రీః ॥

—: శుభమస్తు :—

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీహయవదనలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం నమో నమః

శ్రీమచ్ఛతకొప యతిరాజ నిగమాంత మహాదేశికేభ్యో నమః

శ్రీబ్రహ్మతన్త్ర పరకాల గురుపరమ్పరాయై నమో నమః

శ్రీమచ్ఛ్రీనివాస, దేశికేంద్ర, రఙ్గనాథ,

బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికేభ్యో నమః

శ్రీమతే శ్రీకృష్ణ బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికాయనమో నమః

శ్రీమతే శ్రీవాగీశ బ్రహ్మతన్త్ర పరకాల మహాదేశికాయ నమః

—:0:—

* శ్రీ పరకాల గురువిజయః . *

శ్రీమత్సిద్ధసుతాపయోధరయుగీనం శ్లేషవేళామిశ-

త్కస్తూరీఘనృణాభమావహలసచ్ఛ్రివత్సనత్కస్తూభమ్ ।

కాలామ్నోధరజాలదీధితిమదవ్యాధూతిధుర్యప్రభం

వందె సుందరమిద్దవహాళివినుతం శేషాద్రిభూషామణిమ్ ।

౧

భక్తుద్రేకనమత్పురాధిపశిరఃకోటిరకోట్సుల్లస-

న్దాణిక్యాపసికార్యమాంశునికరస్ఫేరాఙ్గిపఙ్కెరుహమ్ ।

రాజద్రాజతశైలరాజవిహరద్భూతేశమాఖ్యుచ్చల-
ద్గజాతుజ్గతరజ్గమగ్గతనుం వందే తురగ్గాననమ్ ॥ ౨

హరిం పద్మాగారాం బలపతిముదారం శరరిపుం
మునిం నాథం కజ్జాక్షణరఘుపతీ యామునమునిమ్ ।
మహాపూణం పూణం శుభతరగుణైస్తద్గురుగణైః
సహ శ్రేష్ఠానస్సద్గురువరసమూహంశ్చ కలయే ॥ ౩

ప్రత్యగ్రోద్వృత్తనానావిధవిమతకుదృష్టాలనిర్వాళిజభృమ్భ-
ద్గర్వాత్యక్తోగ్రజ్జ్వానిలవలయమభూద్యన్నిగీణం విదీణమ్ ।
జిహ్వభిభావ్యతత్త్వాదిభిరనఘ(ఖల)రసాధారమూర్తిస్సుకీర్తిః
శ్రీమాన్రామానుజార్యః ప్రథయతు స శుభాన్యేష శ్రేషావతారః ॥

నిష్ప్రత్యూహవిజృమ్భితాహితకుదృగ్లంకకల్పనల-
జ్వాలాజాలకగాఢలీఢమఖిలం లోకం చిరాన్మోహితమ్ ।
స్వోక్త్యా స్వాదుసుధారసప్రతిమయా సంజీవయామాస యః
సోఽయం మజ్జశమాతనాతు నిగమాంతార్యః కృపామ్భానిధిః ॥ ౪

దివ్యస్థలై సమగ్రై నిగమాంతార్యః ప్రతిష్ఠితో యస్మాత్ ।
స జయతు పరకాలగురుః ప్రపదనవిద్యాప్రకాశకౌ జగతి ॥ ౫
నిజరచితైస్తాదృత్తైర్విజయీన్ద్రపరాభవాదిమైగ్రంక్తైః ।
విజితవదావదనికరస్స జయతు కమలానివాసపరకాలః ॥ ౬

శ్రీమత్ప్రయీశిఖరదేశికపక్షరక్షి-

విద్యత్సదఃప్రథమగణ్యనిజాభిధానమ్ ।

వాదాహవేషు విజితాఖిలవాపదూకం

వేదాంతసంజ్ఞపరకాలగురుం శ్రయామి ।

౮

ప్రాతస్త్యాయాభానుపుల్లకమలశ్రేణీమరంద్రాపమైః

శ్రీమల్లక్ష్యణయోగిరాణ్ణతహితైర్వాచాం భరైరద్యుతైః

నిధూతాఖిలనాస్తికాదిమకుదృద్ధుర్వాదిగర్వాఙ్మురః

శ్రీవాసోఽభినవః కలిప్రమథనాచార్యస్స జీయాచ్ఛిరమ్ ।

మారాహితపారాశరివారాగ్రగనామా

మోహపహవాహననబాహుబలగుప్తః ।

శ్రేయానిహ భూయాద్గుణభూయాననఘాత్నా

క్షేమాయ స ధీమాన్మమ రామానుజమానీ ।

౧౦

నిరఙ్కుశసమఙ్కురన్నిరుపమాభిమానచ్ఛటా-

విజృంభితవదావదద్విరదకేసరీంద్రోఽస్తు నః ।

హృదమ్బుజసమున్మిత్రురగవక్త్రహేమానిభ-

స్వసూక్తిచకితాహితస్స విజయాయ ఘట్టాకృతిః ।

౧౧

యో బ్రహ్మతన్త్రపరకాలమతాధినాథో

యః కృష్ణభూపతిసమశ్చితపాదపద్మః ।

ఘట్టాంశదేశికమతొద్ధరణప్రవీణో

ఘట్టావతారపరకాలగురుస్స జీయాత్ ।

౧౨

వాదాంతానాం ప్రథమో వేదాంతస్థాపనప్రవీణమనాః ।

వాదాంతస్థానాతు స గురువేదాంతబ్రహ్మతన్త్రకలిమథనః ।

౧౩

గద్యమ్ * విజయీ భవతు రజనీకరకరనికరపరిరమ్భజృ-
 మ్భితామౌఘాధిమధ్యనిరర్గళవినిర్గళదుల్లోలకల్లోలతల్లజాహజ్కార-
 న్యక్కారధురీణవచననిచయఖరతరనఖరవిపాటితవిమతమతకథకశ-
 తాభిమానకరటిఘటాకరటతటనిర్భాధసముద్భూతమహాద్భుతనిఘ-
 లతస్త్రస్వాతస్త్ర్యగుణగుమ్భితవిశదతరకీర్తితతిమాక్తికమాలికా-
 లజ్మృతదశదిశావకాశతయా సార్థీకృతగురుసింహాభిధానః, మహా-
 హార ఇవ శుభగుణసువృత్తసన్నాశిగణసేవ్యమానః, మానసనరఃప్ర-
 దేశ ఇవ పరమహంసానందవితరణధురంధరః, ధర ఇవ నానాగమసా-
 రగద్విజకులకలితపాదాభిరామః, రామ ఇవ లక్ష్మణభాప్రాల్లస-
 దానందః, నందతనుజ ఇవాక్రూరవిదురోల్లసితః, సితకర ఇవామృ-
 తరసతోపితనిజపాదాశ్రితవిబుధః, బుధ ఇవ విధుసంతోషకరనిజ-
 చరితతోపితసుమనోలోకః, లోక బాన్ధవ ఇవ సచ్చక్రాభిలాషపరి-
 పూరణపటుతరవసుమహిమా, హిమానీధర ఇవ పరమహిమహృ-
 ద్యశోభాభానురః, సురపతిరివ సుధర్మోల్లసత్ప్రమదః, మదనరిపురివ
 సర్వజ్ఞః, కలాధరశిఖామణిశ్చ, నిఖిలనిగమసత్పథవికాసప్రకాశ-
 మానయతివరవచనసముదయనరిదుదితతత్తాదృశకృతకేతరవచనని-
 చయసారభీఘముఘుమితమనైతరసుధీబృన్దమిశిన్దతతిబన్ధురవిశిష్టా-
 దైవితసిద్ధాన్తకైరవవనవిహరమాణబుధజనమంజుమంజుజీవంజీవపు-
 జ్జసంజీవనదాననిదానసుధాకరమణ్డలాయితముఖమణ్డలవిశృంఖలవిస్మ-
 త్వరసుధాధారాయమాణైః, కథాహవతథామదతథాగతముఖని-
 ఖలదుర్వాదిఖర్వేతరగర్వనర్వస్వగ్రీష్ణోష్ణసంతాపితసంఖ్యావత్సం-

తతీనితాస్తతాన్తినిర్వాపణఘావహానవవారిధరజలధారాసారా-
యితైః, సమగ్రతన్త్రస్వతన్త్రవాదాహవమోదాన్వితవేదాఞ్చ-
లగురువరసిద్ధాన్తనిర్ధారణలబ్ధవక్షేః, నీచీకృతమోచారసైర్వా-
చాభరైః, ఫణిపతిమవ్యవఫణితిం, శఙ్కరమపి శఙ్కాకశఙ్కితం
గౌతమమవ్యకౌతుకం, సారసజాతమపి నీరసజాతం, శరజన్మాన-
మపి నిద్రితజన్మానం, నిఖిలకృతికులమోహనాన్మోహనకలాప్రవీణా-
న్మనీషిణౌపి మోహితాః కుర్వాణః, శాక్యాదిమతనిర్ధూన-
నాయ పునరవ్యవతీణౌ దత్తాత్రేయ ఇవ, మూర్త్యన్తరమివ
రామానుజార్యస్య, వీప్సేవ వేదాన్తగురోర్వివర్తఇవ వాఙ్మదనస్య
భగవతః, అసదృశఫలమివ భక్తజనభక్తిభరకల్పితయోః, అమృత-
ప్రదాపి చపలానుషజ్గరహితః, గురురపి బుధహితకరః, సత్యవత్స-
ల్లసత్ప్రీతిరపి పరాశరవైరిపూజనరతః, పవనాశనాధినాథోపి భు-
జంగులదూరీకరణచణః, గిరీశోపవ్యనుగ్రః, గణ్ధతరజ్జకనదజ్జ-
శ్వవక్త్రసదసాజ్గలబ్ధవైభవః, క్షోణీమణ్డలమణ్డనాయితకణాట-
దేశాణాం జకణికాయమానమహీశూరపురవరనరపతికులదేశికః,
సమస్తజననయనకువలయానందచంద్రః, నిఖిలగుణసాంద్రః, హయ-
వదనారాధననిస్తంద్రశ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలయతీంద్రః ॥ ౧ ॥
యస్మై శీలవతాం వరాయ యతినాం శ్రేష్ఠాయ మోక్షాశ్రమ-

స్వీకారాదపరేద్యురచనవిధేరారమృతకాలే ముదా ।

తాదృక్ శ్రుత్యయుతోక్తదివ్యమహసా దూరీకృతేన్ద్రద్యుతిం

[పత్యక్షీకలయంస్తనం హయముఖః ప్రాదత్తనర్వాః కలాః॥

యత్సుక్తివివరీవరీత్యుపనిషద్ధూఢాఢపారమ్పరీం

యద్భక్త్యాప్రసరీసరీతి సమతాం వడ్డశనీ ధీమతామ్ ।

యత్క్రితిర్విజరీహరీతి ధరణావాసేతుహైమాచలం

సోఽయం శ్రీపరకాలదేశికమణిర్వాచశ్చరీకర్తు నః ॥ ౧౫

మహిమ్నో భూయాస్తాం కలిరిపుగురుశ్రేష్ఠచరణౌ

ఉషఃకాలోస్సీలజ్జలజనుదనిర్వాపకరుచీ ।

యయోర్భక్తిం తస్వన్నతిమితమనీషాపి మనుజః

సుశబ్దే నాగేశత్యుదయనతి తర్కైః పరివది ॥ ౧౬

శ్రీఘ్ణాంశకలిద్విషద్గురువరస్యస్తాత్కభారో యతి-

శ్రేష్ఠశ్రీకమలానివాసపరకాలార్యో గురుః పాతు నః ।

యద్భక్తిం భజతాం సతాం కరగతా కైవల్యలక్ష్మీశ్చ యః

శక్రచార్యసమో ధియా బుధమనశ్చక్రాంశుమాలీ చ యః

యత్క్రితిర్విహారిదజ్జనాకుచతటీభూషోదుకూలాయ తె

యద్వాణీ కథకౌఘకుఞ్జరఘటాపఞ్చస్యగజాయ తె ।

స శ్రీశైలమహార్ఘ్యవంశజలధేః కల్పద్రురుద్దామధీః

మత్తాతస్తనుతాన్తుదం మమ ముహుస్తాతార్యవయ్యోగురుః॥

ఏకస్యాప్యక్షరస్య స్ఫుటవిదితముఖా నైవ యే ప్రాగభూవః

తే మూఢాః స్థాణుకల్పా నిరుపమకరుణాలోకనైవ యస్య

నిశ్శబ్దజ్ఞాతవిద్యా గురుసమధిషణా ధూతవాచాటగర్వాః

ఏథ నై తం భజామస్యతమిహ గురుం సజ్జయాచార్యవర్యం

శ్రీమాన్ శ్రీశైలపూణాన్ గుణమణిజలధిస్సాపి యత్యావిరాసీత్
నాథాభిఖ్యో మునీంద్రశ్శుచితరచరితో యస్య భూషాయమాణః ।
తస్మిన్ వంశేఽప్పలార్యప్రభృతిభిరధికం భాసురే వెంకటార్యాత్
శ్రీమాన్ తాతార్యవర్యః కృతికులతిలకః ప్రాదురాసీన్మహాత్మా ।

అముష్య తాతార్యగురూత్తమస్య సమస్తకల్యాణగుణాకరస్య ।
నూనం ద్వితీయం ప్రవదంతి యం యస్సహోదయో వెంకటదేశికస్య
గురువరమమలచరిత్రం శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమ్ ।
స్తాతుం నవదుఃస్థస్సాన్యం కృష్ణస్సముత్సహతే ॥ ౨౨

రాక్షసవషే నగహయమునిచంద్రమితేఽద్య ౧౭౭౭శాలివాహశకే
పరకాలగుర్యోజయః రచితః కిల మాఖనూసి సితపత్నై ॥ ౨౩

అసారపదభాజమప్యహహ మత్కృతిం సజ్జనాః

గురూత్తమకథామయీం సదయమాదియన్తై ధ్రువమ్
న కిం శిరసి ధార్యతే సరసిజాక్షపాదార్పితం

మహాత్మాభిరసారథం సుమమపి స్ఫురద్భక్తిభిః ॥ ౨౪

నో జానె రఘువంశపద్యమథవా నో రామశబ్దస్థితిం

నిభీకస్తదపి స్ఫుటం గురువరాపాక్షామృతైస్సాన్నిపితః ।

ఏతద్దివ్యకథాం తనోమి విబుధాః కుర్వేఽఙ్గాలిం పౌ ముహూః

బాలష్టోడశవత్సరోఽస్మయమహం మన్తుర్భూమక్షమ్యతామ్ ।

గద్యమ్ * అస్తి ఖలు ప్రశస్తనిగమమస్తకముఖసమస్తతన్త్ర-
న్త్రవిన్యస్తచిత్తబుధమణిగణసంతతంతనవ్యమానవాదాహవరవ-

ముఖరితహరిదన్తరానిరన్తరవిస్మమరయతిరాజ సమ్పత్కుమారౌ-
 తస్సవసేవాకుతూహలాగతత్రిలోచనవలారిముఖనిఖిలలేఖమణ్డలా-
 నామియమేవ రత్నసానుశృంగసజ్జతా సురదీప్తికేతి వ్యామోహ-
 ప్రపదనిజోదగ్రమణిసౌధాగ్రప్రతిముక్తకైతనదుకూలవల్లికోల్లసితా,
 సితాంశుబిమ్బచుమ్బననిర్యతద్రవీకృతనన్నిహితతదీయోపలఫ-
 లకకులఖచితనిరన్ధిహరన్ధ్యవిహరమాణవిలాసినీజనవిపశ్చికానిన-
 దనిశమనసుఖతహృదయగిరిశశిరశ్చలనోచ్చలితగజ్జాతరజ్జకణగణ-
 నంనేకేన సన్తతమప్యనధిగతఘర్మతావైః, సుధాంశుసహస్రనిలసి-
 తమివ గగనతలం వితన్వద్భిః, ప్ర్యాసుజలాశయవిశదవారిజాయ-
 మానైః, అరుణకిరణైరివ ఉల్లసితపద్మరాగచ్ఛక్రైః, శక్రయు-
 ధ్ధారమైభిరవ గారుత్మతపక్షసమాక్రాన్తవజ్రైః, పాణ్డవైరివాను-
 గతపీతామ్బరాజునైః, సురపతివిజయైరివ సమాశ్వాసితవలభీతా-
 దితైః, అధఃకృతరవిబిమ్బైరపి ప్రకాశితచిత్రభానుమణ్డలైః,
 నువణావిటఙ్కుభానురైరపి దుర్వణావిటఙ్కుభానురైః, సంశిత-
 లీలాశుకయూధైస్సౌధైఃజనితనిఖిలజననయనానన్దా, సానన్దమ-
 నవరతనారాయణసేవనకుతూహలైర్వంశైరివ ముక్తామయైర్మహా-
 కవిప్రబంధైరివ సద్వృత్తమఙ్గులైః, నరపతిభిరివ సదాచారాన్వితైః,
 భూతైశ్చైరివ మృత్యుంజయైః, నన్దతనుజలీలావిశేషైరివ వృషవ-
 ధానచక్షైః, మహాగజైరిప్రాభయథాఽపి మహితదానవారిభిః,
 నిఖిలకలాసాగరైర్నాగరైరుద్భాసితా, పాశ్వేద్వయదరీదృశ్య-
 మాసమనోహరోదగ్రసౌధాగ్రతటఘటితధ్వజపటపటలచటులసం-

చలనజాతస్థితవాతనిర్ధూతజీమూతజాతవిగళితసౌదామనీలతాను-
 కారినుకామినీనికామవికాసిచరణనళివచటులమంజులమంజీరశిశితర-
 జ్జితతరుణజననిబిడరాజవీధీమనోహరా, రాజీవరాజీవిసరదమంద-
 మరస్థబిందుసందోహనిష్యన్దపానచపలేద్దిద్దిరబృన్దర్పుజ్కారామేడిత-
 మజ్జజ్జనమన్త్రస్తతివాచాలితప్రాన్తేన విరచితనిఖిలజనకల్యాణ-
 సాధేన కల్యాణతీధేన రమణీయమధ్యభాగా, గగనపదవీవ
 సర్గణభాసురా, సురపురీవ విబుధోద్భాసితా, సితకరమణ్డలీవ
 సారజ్గభాసమానా, మానససరసీవ సమాశ్రితద్విజవరవారా,
 వారణతతిరివ తరణ్ణితపుష్కరధ్వనివిశేషా, శేషేణ సహస్రపదనే-
 నాపి వణయితుమగోచరా, నిఖిలమునిజనపారాయణభూతా,
 నారాయణపురీ నామ సగరి ।

—9

గద్యమ్ * యా ఖల్వర్వభాసురా పర్వభాసురా నుపర్వ-
 భాసురా చ, యత్ర చ, మణితారమణితా సరమణితాశ్చ సౌధాః
 సాలాభిరామా రసాలాభిరామా వరసాలాభిరామాశ్చారామాః
 అజేన్ద్రాశ్చితో గజేన్ద్రాశ్చితో నగజేన్ద్రాశ్చితశ్చ భగవాన్
 యతిరాజనమ్పత్కుమారః, ఏకరేఖాంజ్వలోపి ద్విరేఖాంజ్వలః
 తథాఽప్యనేకరేఖకులదూరీకరణపటుశ్చ శ్రీమాన్ నారాయణః,
 అహితేషు క్షమాం త్యజన్నపి క్షమోద్ధారక్షమో లక్ష్మీవ-
 రాహః, శుచిరపి మాధవశ్చుచినేతోపి పీతనేత్రః, అమర్త్యసిం-
 హోఽపి మర్త్యసింహో దేవః, సదానమ్రాపి ఖడ్గితదానవస్సనీ-
 తోఽప్యసీతశ్రీరామభద్రః ।

3

ఉద్ధాతృద్విజరమ్యో యస్యాం పురి సర్వదానలసమానః ।

ప్రాజ్యనురభిన్నదాపోత్రాసవికాసశ్చ సారసవనౌఘః ॥ ౨౬
యత్ర చ—

శ్రుత్యంతభ్రమరహితా ఘనస్వరూపాః

ముక్తాభీపరిలసితాస్సదామదాశ్చ ।

అత్యుచ్చైర్మనుతతిభానురాస్సభద్రాః

రాజన్తే కరటివరాశ్చ సాధవశ్చ ॥ ౨౭

గద్యమ్ * యత్ర చ సవనప్రియవచనాగమచటులః ఉద్యా-
నభాగో విప్రవర్గశ్చ, మహాభ్రమరా(శా)రాజితాస్సముద్రా ఇవ
ప్రావృడ్వాసరా ఇవ, పఙ్కుజవననికరాః కామినీకేశపాశాః బ్రాహ్మ-
ణగణా వాప్యశ్చ, ఘనరసభృతా నుధామధురాకృతిమతా సరసా
సదృశీ సారసదృశాం తతిః, నుప్సృత్యయహేతుభూతాజ్లరాజితాస్స-
ప్రకృతిగుణవృద్ధయో వైయాకరణా భూమిరమణాశ్చ, సత్కి-
యాగుణవస్తస్సద్భవ్యఘటపటాన్వితాః నైయాయికా వణిజశ్చ,
బహుగుణితశుభకృన్నన్దనబహుధానాన్ దైవజ్ఞాశ్శూద్రాశ్చ ॥ ౪

సుఖలీనా బహుచామరప్రజయుతాస్సచ్చిత్రసేనామహా-

సమితౌవిస్మయకృత్ప్రవీణగతయస్తేజోవిశేషాశ్చితాః ।

విలసచ్చిత్రరథా విభాన్తి శతశో యస్యాం నగర్యాంపునః

సురమణ్యాదృతరోచమానవిభవా గర్భర్వవర్యా అపి ॥ ౨౮
తత్ర హి—

అబ్ధే సాధారణాభ్యే తపఋతులసితామాఢకే శుక్లపక్షే

పూర్వాపాథాభిధర్మై బుధజనమహితై సన్తుహూర్తైః పతీర్ణః ।

వేదాన్తబ్రహ్మతన్త్రాభిధకలిమధనావాప్తతుర్యాశ్రమస్య
శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపక్షకలిజద్వేషకేంద్రస్సమిధే ॥ ౨౯

అజనవిలసద్గురుర్భహుకవివజ్రోల్లాసభా-

గవక్రబుధశోభితా వివిధమజ్జళాలంకృతా ।

అమన్దవిభవౌన్నతిః పరిగళత్తమస్సూర్పిర్తికా

సభా కలిరిహోర్గరోర్యతివతేస్సుధర్మాధికా ॥ 3౦

శ్రీమాన్నిత్యం ప్రాతరుత్థాయ తీర్థే

కల్యాణాభ్యే కర్మ నిర్తాయ నర్వమ్ ।

తత్తత్కాలే వాజివక్త్రం సమశ్చక్ర

వేదాన్తార్థా బోధయన్నేధతేసా ॥ 3౧

అత్యాస్తరే—

యద్వంశ్యాః పరకాలసంయమిగురోశ్చిష్యాస్సమస్తా నృపాః

యశ్చంద్రాన్వయసిన్ధుపూర్ణశశభృద్యశ్చామరాజాత్మజః ।

యో జాగర్తి మహీతలాన్తరకనత్కర్ణాటదేశే మహీ-

శూరాభిఖ్యపురే క్షమాననచణసాన్యాజ్యసింహాననే ॥ 3౨

యః ప్రత్యర్థిన్మపాలజాలవిజయోచ్చణ్డస్వబాహుబల-

ప్రతాతక్షోణితలాన్తరస్థితబుధస్తామోభిరామో గుణైః ।

పృథ్వీపాలనజాతకాతుకవశాద్భూమాపురీతం పునః

కృష్ణం యం కథయన్తి నర్వవిబుధా దీనావనైకోత్సుకమ్ ॥

యేనాత్యుద్భటయుద్ధపద్ధతిలసద్గర్వాపతచ్ఛాత్రవ-

క్షోణీపాలశిరోనికృన్తనచణః ఖడ్గోనిశం ధార్యతే ।

యస్తే హామవశాత్ప్రవహతి ముహుశ్చేయాంసి చాముణ్డకా
యస్మాద్విస్తతి నిస్సమానవిభవాః పృథ్వీపతీనాం గణః ॥ ౩౪

సామన్తావనినాయకావళిమహాకోటిరకోటికన-

న్మాణిక్యాభినవార్కభానుమస్మణం యస్మాజ్ఞీపజ్కేరుహమ్ ।

జాగత్యద్భుతశౌర్యధైర్యవిభవా యస్మిన్నసీమాన్నతే
యత్కిర్తిర్ధవళీకనోతి కకుభామభ్యంతరాణ్యుజ్వలా ॥ ౩౫

సంపుష్పత్యహకారసౌరభమదన్యక్కారధుర్యాం ముదా
శ్లాఘస్తే విబుధా యదీయకవితాం శ్రేష్ఠాశ్చిరోభిర్ముహుః ।

సోఽయం కృష్ణమహీపతిర్నిజగురుం తం సేవితుం నస్మహా-
స్తత్రాహూయ పురే నిజే బహుతరాన్వారాంత్రమారాధయత్ ॥

గద్యమ్* అథ కదాచిదఖణ్డభూమణ్డలమణ్డనాయితే చణ్డతరభ-
జదణ్డశౌర్యరిపుమణ్డలఖణ్డనశౌణ్డే శ్రీకృష్ణభూపాలే, విరచితనవన-
పౌల్లాసమనుభూయ గురువరపరిచరణసౌఖ్యం చిరాద్వేదాంత-
దేశికసంస్థాపితమపి తత్రతత్ర క్వచిద్దుర్వాదిజనభీతం నిజమతం
స్థాపనీయమితి సాఞ్జలిబద్ధం ప్రార్థయమానే దేశికేంద్రోఽయం
దశసు దిశాస్వపి సర్వాః దుర్వాదివగాఽన్విజిత్య సంస్థాప్య
స్వమతమపి విశాలం యశోఽజ్జితుం నిశ్చిత్త తత్తణమేవ రాజా-
జ్ఞయా నిదాయం మర్దయమానాసు యాత్రాభేరీషు కతిపయదిన-
సైరేవాయమాచార్యవర్యార్యమా దుర్వాదిగర్వసంతతిభావంతం
కబళీకశీమ్యతీతి కింవదన్త్యాం ప్రవహన్త్యాం, ఆనోప్యమాణేషు

ధ్వజేష్వాక్రమ్యమాణేషు యాత్రామహాత్మనవిలోకనాను
 విలాసిసీభిస్సాధాగ్రేషు సంభ్రయమాణేషు సమ్భారేష్వనుబద్ధ్య-
 మానాను తోరణావళీషు అగరుధూపపరిమళితాను దివ్యచందనర-
 ససంపితానూత్నసవిలోకనకుతూహలమిశ్రజ్జనాళిషు ప్రతోళిషు ఆ-
 రోహత్సు మదాకులాన్మదావళాన్నిషాదిగణేషు కళాత్రితయవిచా-
 రవిద్భిర్విశాలయశస్వద్భిస్సాదిగణైరర్థపులాయితాదిగతివిశేషైః ప-
 రినర్త్యమానాను చతురగతిషు తురగతతిషు పరితో వికీర్ణేషు
 మజ్జశకునుమసముదయేషు సన్ధుక్షితానూత్నవశతఫ్ణీషు ప్రతిహా-
 రకులకలితేషు సావణరాజతదణ్డేషు కృష్ణాజినకళానివార్యమా-
 ణేషు నిఖిలజనసమ్మదేషు సావధానపాదవిన్యాసమావేదయత్సు
 కేషుచిజ్జనేషు ధార్యమాణేషు దివాప్రదీపేషు అగ్రతః పరిపత్యమా-
 నేషూచ్చావచబిరుదేషూద్ధూయమానానూత్నమృశాటికాను వీ-
 జ్యమానేషు చామరేషూద్ధ్రియమాణేషు సితాతప్రతేణ సహ ప-
 ఞ్చకలశచ్ఛత్రేషు నిజాశ్రయభూతోఽయమితి సేవితుమాగతాం
 సత్త్వగుణసంహతిమివ అతివిశదాం గజదంతమయీం సముద-
 ఞ్చితపఞ్చకలశాం శిబికామధిరుహ్య నిజప్రవాసవిమనాయమా-
 నమఖిలమనుజపతికులతిలకం శ్రీకృష్ణరాజకన్ఠీరవమాశ్వాస్య
 తైస్సైశ్శుభాలావైస్తేన సుదూరమనుగమ్యమానస్సమతిక్రమ్య
 మహీశూరనగరీం కతిపయదివస్సైరేవాతిక్రామక బహుయోజ-
 నాత్మానం పథానమగ్రతః కుజ్జరకులకటకతటవిస్తమరమదజలపరి-
 మళలుబ్ధముగ్ధమధువ్రతవ్రత మజ్జగుజ్జితరజ్జితనికుజ్జపుజ్జవిహర-

మాణసిద్ధమిధునగానశృవణప్రవణచమరీగణహఋణధూయమాన-
 వాలజాలశీతవాతపోతనుజితమృగవతితతినజ్కులం, అతిదూరపతిత-
 భిన్నతాళఫలగ్రహణసకుతూహలవలీముఖకులకిలకిలరవముఖరితత-
 టవనం, తదాత్వానీతాభినవమధురమధుమిళితదళితమదనఫలనజ-
 గ్ధికేళివిరచితకోలాహలభల్లుకమల్లసముల్లసితపరిసరం, చణ్డతరపు-
 ణ్డారీకమణ్డలఖణ్డనలుబ్ధలుబ్ధకకులానుసార్యమాణగహనవనం, స్వర్గ-
 లోకమివ శక్తైర్రావతవిరాజమానం, సమరాజ్ఞణమివ హరివార-
 ణస్యస్తనఖడ్గికులశోభితమాయహ్య సహ్యచలం, బాలభావసూచ-
 నాయేవ తనుంతనుమావహంతీం శైశవవిలాసం దర్శయంతీమివ
 క్వచిద్గుప్తగమనాం క్వచిద్దురితనివహంస్తజయంతీమివ బహు-
 శతరనిస్వవాం నిఖిలజనహృదయానందనాం కవేరనందనామవలోక్య
 హర్షోన్మిద్రలోచనో యథావిధి పరికల్పితనిమజ్జనానుష్ఠానస్సితో-
 ర్ధవపుణ్యపరిమణ్డితస్సంస్నాపితసమాశ్రితజనసముదయః, వితీర్యార్థి-
 జనానామమితంపచమర్థసార్థముషిత్యా తత్ర దినాని కానిచిద-
 నుబద్ధ్యమానేషు గజోపరిధ్వజేషు విజృమ్భమాణేషు వాద్రితఘో-
 షేష్వగతో గచ్ఛంతామేవ శిబికామధిరుహ్య తైరేవ శిష్యజ-
 నైస్సాకముద్రగసౌధాగ్రాభివ్యాప్తోడుజాలాం కొడయాలనామాం
 నగరీమద్రాక్షీత్ ||

౫

కృష్ణాశ్రితా ప్రాగభవం నితాంత-

మదై షక్యకృష్ణేంద్రగురుత్తమో మే ।

ఆరాధ్య ఏవేతి తటిమవాస్తా

సా ద్వారకేవ ప్రబభౌ పురీ యా ॥

32

సాధావలీ సత్కురువిన్దచిత్రా యస్యాం వివస్వత్ప్రతిపక్షదీప్తిః ।

రేజే నదీశోద్భటవీచివేగైరుత్కులితేవామలరత్నరాజః ॥ 3౩

స్ఫటికైర్ఘటితాస్సుధాంశుబిమ్బ

స్ఫుటశోభాఃపురి యత్ర చన్ద్రశాలాః ।

సురవర్తన విభూషయన్తి తుజ్గా

ఉచితం సత్పథమణ్డనం శుచీనామ్ ॥

3౪

శ్రుత్వా ప్రాప్తం కలిరిపుగురుం సమ్ప్రమేణాథ ధీరాః

ప్రత్యుజ్జగ్ముః కృతనవనమ్రాల్లాసమాదిత్యభాసమ్ ।

ప్రాలేయాంశుం ప్రథమధరణీభృత్తటిం ప్రాప్తవన్తం

దుగ్ధామ్భాధేరివ శుచితరా ఊర్ధ్వయన్తుజ్గతుజ్గాః ॥ ౪౦

అథ తత్ర తైర్విరచితాపచితిం ప్రతిగృహ్య దేశికమణిస్స ముదా ।

ప్రమితాక్షరైర్బుధజనాన్వచనై రభినన్దయన్నవిశదేష పురమ్ ॥ ౪౧

తత్ర చ—

సంస్థాప్య స్వమతమనర్ఘ్యం క్షిజాలైః

కృత్వా దుష్కుఢకతతీర్థతాభిమానాః ।

స శ్రీమాన్కలిరిపుదేశికో మహాత్మా

పాశ్చాత్యం జలధిమథ ప్రతి ప్రతస్థే ॥

౪౨

గద్యమ్ * తత్ర చిత్రియమాణోల్లోలకల్లోలతల్లజపరస్ప-
 రప్రతిఘాతజాతపృథులతరరవబధిరీకృతప్రతీరజనపదజనజాతం, ని-
 శ్శక్కునిజవసతివిహారమాణజలవారణగణస్వచ్ఛందజృమ్భితబృంహి-
 తశ్రవణసమున్మిషద్రోషభీషణోత్కణ్ఠోపకణ్ఠవనకణ్ఠీరవనరాకుణ్ఠక-
 ణగర్జితార్జితభయభరపలాయమానహరిణగణఖురపుటవిన్యాసచ-
 ద్ద్రకితప్రతీరం, చణ్డతరసమీరణసమీరణవిజృమ్భితతుజ్గతరతరజ్గ-
 పరమ్పరాపతనోత్పతనడోళావిహారమాణపాతీనమిథునశతశోభితం
 సంతతమత్యంతవిశదతరడిణ్డీరఖణ్డమణ్డలపరిమణ్డతతయా తులయ-
 న్తమివ నితాన్తతారకాసన్తనిరన్తరమన్తరిక్షమాగ్గం ప్రకా-
 శయన్తమివ నిఖిలజనానాం నిజాన్తగ్గతం మాక్తికనికరం ఆ-
 హోస్విజ్జాతుచిదవ్యక్షీణమకళజ్కుమన్యం చన్ద్రమనమస్మాకం
 పతిం నిష్పాదయేతి ప్రాధన్యైతుం సమాగతాభిస్తారకాభిరివ
 సమాశ్రితం, అథవా—మహానుభావా ఇమే గురువరాస్సమాగ-
 తా ఇతి సభక్తిప్రకర్షమాత్మానమర్చయితుమతివిశదతరం కు-
 సుమనికరం దధతమివ క్వచిత్తణముత్తుజ్గతరజ్గవేగసమాచ్ఛన్నత-
 యాక్షణం తదపాయేన దృశ్యమానతయా చ నిజరిపుం వలిరిపు-
 మద్యాప్యద్రోవికాభిః క్షణంపశ్యద్భిరివప్రప్రహారభయతరళతయా
 క్షణాదేవ మజ్జద్భిరివ ఆహోస్విత్కిశ్చిదున్నజ్జ్య చిరాదనవలోకి-
 తా నిజబద్ధులైలాన్ సత్రాసం విలోకయద్భిరివ పరవ్రతశతసహ-
 స్రైస్సమాకీణం, క్వచిద్బహిరుజ్జ్వలద్బడబాముఖజ్వలనజ్వాలా-
 జాలవిలసితాన్తరైర్ధూమపటలైరివ సద్యో విద్యోతమానవి-

ద్యుల్లతాహృదై ర్యథవా వరుణేన నిజరమణీవిహరణకృతే పరిక-
 ల్పితైరస్తరాస్తరా మహాఘనజ్రబద్ధురైః పురస్తరమణిబృన్దసున్ద-
 రైర్నన్దిరై రివ క్వచిదూజాన్వలగర్జితతయా పరితాతశతముఖ-
 భీతనిజదాయావధరణీధరం పారావారం స్తువద్భిః కింస్విద్యుగాస్తరే
 నిజపక్షతివిక్షిప్తవిజృంభితజమ్భారివిజయకృతే ప్రసన్నద్భిః పర్వతై-
 రివ ఉత వరుణరాజధానీపురోనిబద్ధైః పటుతరబృంహితైర్నదా-
 కులైర్నదావలై రివ క్వచిద్రక్షితమైనాకముఖనిజరిపురయం ర-
 త్నాకర ఇతి నిశ్శేషణాయ రోషణేన మరుత్పతినా ప్రేషితైరివ
 సగజితం పీయమానజలైః క్వచిదపీతజలైః క్వచిదాపీతజలైః
 క్వచిదర్ధపీతజలైః క్వచిన్నన్దం గచ్ఛద్భిః క్వచిత్త్రిషద్భిః క్వచిద్దు-
 తం ద్రవద్భిః క్వచిత్ప్రపవద్భిః క్వచిద్విముచ్యమానానూపదేశైః
 క్వచిద్విముక్తానూపదేశైః క్వచిన్నిష్పన్దైః క్వచిజలపానాయ ల-
 మ్బమానైః క్వచిదాక్రాంతగగనైః క్వచిదాక్రమిష్యమాణగ-
 గనైర్ధారాధరనికరై ర్విద్యోతమానం క్వచిన్నిజతరజ్గాస్ఫాలితగగ-
 నతలచ్యుతైర్దివ్యవిమానైరివ మహాఘోషమణికేతనైర్నాకాశ-
 తసహస్రైరలంకృతం క్వచిదుత్తుజ్జతరజ్గవిమ్నోన్నతతయా పరశు-
 ధరపరశుఘట్టనజనిత ప్రణణిణస్థపుటితమివ క్వచిద్విస్మితమరై ర్న-
 హావతగరైః క్వచిత్కులపర్వతోత్తుజై స్తరజైః క్వచిత్సర్వతో
 విభాసురజలవలనైః పుళినైః క్వచిదాశ్రితవిద్రుమలతైః మహా-
 ద్రుమశతైః క్వచిత్ప్రకాశితపురుహూతభీతధరణీధరమజ్జనోన్మజ్జ-

నధర్మైః కూర్మైః క్వచిదుద్ధాతపుచ్చైర్మహామత్సైర్నిబిడితః
 అవిషయవైపుల్యం సహస్రాక్షచక్షుష్పథస్యాపి అగోచరం మహా-
 కవిమనసామపి అలజ్ఘనీయం మారుతస్యాపి అనుపమేయం గగ-
 నతలేనాపి క్వచిన్నిష్పన్దతయా క్వచిదుల్లాలకల్లోలతయా క్వచిద-
 తినినాదమెదురతయా చ నిజదర్శనానందేన ధ్యాయంతమివ సృత్య-
 త్తమివ గజః త్తమివ రాజన్వంతమివ సమకర్త్రహణాధరణీధరం
 దాశరథిప్రథనమివ దర్శితదశముఖశరభజ్ఞం, మహాతురజ్ఞమివ మ-
 హనీయరోచమానశుక్తిమహావతం, రాశినిచయమివ కకటక-
 మకరమీనమిథునవిరాజితం, మఞ్జుచాపాన్వితం చ, దుజఃనమివ
 రాజపాదాశ్రయేణ మర్యాదామతీత్య నిఖిలజనాన్ భీషయంతం
 సమగ్రభువనాన్యానన్దయంతంసరస్వంతం పాశ్చాత్యమవలోక్యను-
 చిరసంప్రార్థితాలోకనస్య సాగరస్య సందశఃసేన హృష్యద్భిశ్శిష్య-
 వగైః సృహావగాహ్య యథావిధి యావత్తటమారోహతి గురువ-
 రోఽయం తావచ్ఛృతతదీయగుణగణవై భవవృత్తో మధ్వసిద్ధాంత-
 నిష్ఠవిబుధప్రప్తో రజతపీఠపురమతాధినాథో భాస్కరసమప్రభో
 మస్కరివరః ఇతరేణ నిజశిష్యేణ యతివర్యేణ పరిశీలితసకలక-
 లైర్మనీషికులైః ధృతకనకరజతదణ్డచామరచ్ఛత్రాదిభిః కింకరవ-
 ర్గైశ్చ సహ సముపసృత్య తత్సన్నిధిం సవినయమేవమభిదధే || ౬

మమ నేత్రపథస్య పాత్రభూతాః

సుచిరప్రార్థితదర్శనా భవంతః ।

పరిపక్ష్మీనుమద్య భాగధేయం

సఫలా ఏవ మమాద్య సర్వకామాః ॥ ౪౩

భవతామహోకనాన్నిరస్తః

పరకాలార్యవరాః ! క్లమో మదీయః ।

చిరతప్తతపోమహీరుహస్యా-

ద్యుత ఏష ప్రసక్తౌ హి యుష్మదీతౌ ॥ ౪౪

కించైషా మే ప్రాథకనా—

అస్మత్పుర్యామత్ర యుష్మత్పదాబ్జ-

ప్రోద్యద్ధూళీశాంతకాలుష్యభూమ్యామ్ ।

హృష్టేశ్చిష్టేశ్చివ్యవర్తైస్సహాం

స్పష్టం తుష్ట్యా పుష్టచిత్తో భవేయమ్ ॥ ౪౫

యుష్మచ్ఛరణామ్భాగుహచూర్దవవిజ్ఞం మదీయపురదేశమ్ ।

కృత్వా భవంత ఏతే కుర్వంత చ సార్థకాఙ్క్షం మామ్ ॥ ౪౬

గద్యమ్ * ఇతి బహుతరం ప్రార్థనాం వితన్వంతం యతివరం
తం భవశు తథైవ భవతామభీష్టసిద్ధిరేవాస్మాకం కాంక్షితేత్య-
భిధాయ గురువరోఽయం సచూఙ్గాప్య నిఖిలానపి తత్తత్కార్యే-
ష్వగ్రత ఏవ కృష్ణపురం గతవతి తస్మిన్యతివరే విజృంభితేషు
తూర్యఘోషేషు నాశ్వహేషేషు ధార్యమాణేషు కృష్ణభూపా-
లార్చితభేరుణ్డాదిసావర్ణబిరుదసార్థైషు పరార్థ్యఘాద్రియమాణైషు
వాలవ్యజనైస్సహ పశ్చకలశాతవత్రేషు మిత్రప్రభామిత్రేషు

సమృద్ధనివారణాయేతస్తతో ధావత్సు వేత్రధారిజనేషు సస్వనేషు
 ద్వారపాలకులపరిగృహ్యమాణేషు మహారజతరజతమయదణ్డేష్వ-
 ఖణ్డేషు పురతఃపరివర్యమానేషు శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచా-
 ర్యా ఇత్యాదివిరుదగద్యేషు హృద్యేషు సముచ్చలచ్ఛిరస్త్రం విము-
 క్తకోశమణ్డలౌగమణ్డతదోర్దణ్డస్సాదిమణ్డలైర్ధావ్యమానేషు తుర-
 గసముదయేషు ప్రచలితధ్వజపటం మందంమందం గచ్ఛన్తీషు దన్తి-
 సన్తతిషు దాన్తతయా స్వసదృశోఽయమితి నేవితుమాగతామివ
 తాదృశీమేవ కలశపఞ్చకాఞ్చితౌ దణ్డాగ్రక్లప్తసావర్ణసింహపద-
 నకుహరచలాచలహిరణ్మయఘట్టావిరాజితాం శిబికామారుహ్య
 సురసమాజవికీర్యమాణైర్మందననకుసుమైరివ సౌధాగ్రాధిరూఢ-
 పారకన్యాకరకినలయగళితైస్సపుష్పలాజవక్షేసమన్తాదభిషిచ్య-
 మానః పురస్సరమజ్జలవాద్యరవసహచరకుసుమసముదయగన్ధాన్ధీ-
 కృతపుష్పన్ధయర్ఘ్యజ్కరబన్ధురేణ వివిధస్థలరథచిత్రితేన కృష్ణాగ-
 రుధూపపరిమిళితేన అతివిశాలేన పథా సవిసయానందం ప్రత్యుద్గ-
 తేన తేనైవ యతివరేణ సంభాషమాణః ప్రవిశ్య సమాశ్రితకృష్ణం
 కృష్ణపురం తత్రతత్ర తత్ప్రదర్శితతదారాధ్యభగవద్భోగ్యస్థానాని
 విలోకయన్నతివృథులతరకనకస్తమ్భగుమ్భితం శక్రకోపలచక్రఖ-
 చితచన్ద్రశాలావిలోకనజాతఘనాఘనభ్రమైన్మృత్యుద్భిర్భయూర-
 మిథునైర్విభాసురవిటంకం అతిసితతరస్ఫటికశిలారాజితతయా
 అపహనన్తమివ సుధర్మార్గశ్రియం విమలతరముకురతలప్రతిబిమ్బిత-

నిజాకృతివిలోకనజాతసజాతినంశయశుకకులారబ్ధచాటూక్తిశ్చవ-
ణసరవళబుధతతిభాసురం సమాశ్రితకర్మశం తన్నశం ప్రావిక్షత్ ॥౭

దినత్రయం నిత్యవచశ్శిఖాయాం

కృత్వా ప్రసజ్గం గురుణా ప్రహృష్టః ।

తథోపచారం విదధే యతీన్ద్రో

యథా కవీనాం వచసామభూమిః ॥

౪౭

ప్రాచీనాచలశృజ్జనంగతశరద్రదాకానిశాకాముకా-
లోకోల్లజ్జితవేలదుగ్ధజలధిస్సారోర్నిధారోపమాః ।

శ్రుత్వానేకకలాకలాపహృదయావిష్కారిణీర్ణోరణీ-
రాచార్యాగ్గిరాం స మస్కరివరశ్చక్రే ప్రశంసాం ముహుః॥

నులలితరాజ్కువైః కనకపట్టపటీనిచయై-

బహుళమణీనరై రజతపాత్రచయైరమలైః ।

పరమథ బహ్వమానయదతీవ యతిప్రవరో

గురువరసన్నతస్థితబుధాన్ స యథావిభవమ్ ॥ ౪౯

తద్దత్తపూర్వాద్విత్తాదేర్దివ్యగుణం గ్రాహితాన్ జనాన్ ।

తన్నతస్థాన్స్తదా కృత్వా ముముదే కలిజిద్గురుః ॥ ౫౦

గద్యమ్ * తదను తత్ర నీత్వా దినత్రయం కృత్వా చ తం
యతివరం హృష్టం దత్వా చ తత్రాగతానాం మార్గణవర్గాణా-
మమితంపచమర్థనిచయం నిర్గత్య తస్మాత్పురాదతిక్రమ్య విపుల-
విశిఖాం శిఖారీపురీం అతిపత్య కైశ్చిద్దినైరేవానేకాన్ గ్రామాన్

నిఖిలజనమనోవినోదకరీమదృష్టచరీం ధార్వాడపురీం విజృంభితమ-
హోత్సవః ప్రావిశత్ ॥

(పతిదినవిలసితవర్వాం

ధార్వాడపురీం ప్రవిశ్య తత్రస్థః ।

విబుధైః కృతాం సపర్యాం

తదా గృహీత్వా తుతోష గురువర్యః ॥ ౫౧

గద్యమ్ * తస్యాం నగర్యామాచార్యవర్యోఽయమహంపూ-
ర్వికయా దుర్వారకోలాహలై ర్వాదాహవానుబద్ధకుతూహలై ర్మ-
నీషికులై స్సహ సముపసృత్య పక్షమేకం తుజ్జం ప్రసజ్జముత్తరజ్జ-
యంతమఖర్వగర్వం కణాదనయవిత్పణాయితం గణేశశాస్త్రిణం
నామ మనీషిణం తద్విరచితపూర్వపతానురూపాభిస్సిద్ధాంతోక్తిభి-
రభినందయంతీ నాతివేలమారాధితపాదపద్మస్త్రాంతరే జలగా-
వీతిప్రసిద్ధసంక్షానగరవాస్తవ్యేన నిజధిషణాప్రత్యాఖ్యాతధిషణేన
సత్కవినేన సమాశ్రితానంతవృత్తేన ముక్తాహరణేన శుభతరగుణేన
కుబేరణేన పుణ్యజనేశ్వరేణ తిమ్మప్పయ్యంగారితి ప్రధితేన శ్రీని-
వాసార్యసంక్షేప నిజశిష్యేణ చాతుర్థాస్యవ్రతమస్మన్నగర ఏవ
పరికల్ప్యానుగ్రాహ్య వయమితి బహుతరం ప్రార్థితః ప్రస్థితస్త-
స్మాత్పురాత్తామేవ జలగావిపురీం తత్రతైర్వర్బధవక్త్రైః సహ
ప్రత్యుద్గచ్ఛతా తేనైవ సంభాషమాణః ప్రవిశ్య తత్రైవ నిర్వ-
ర్తితచాతుర్థాస్యవ్రతస్సానుజాయ తస్మై ప్రార్థయమానాయా-

ముష్ణికఫలప్రదానలగ్నకాని శరణాగతిమన్త్రాదీన్యపదిశ్య తేన
భృశతరం సమశ్చితచరణో యావత్తాం సగరిమధిసతి తావదేవ
యథావదాదితశ్చృతగురువరవృత్తాంతస్సజ్జేశ్వరాఖ్యపురవాస్త-
వ్యశ్శక్కురమతపక్కుజదినకరో యతివరః కలిరిపుగురువరమేన-
మవలోకితుముత్సుకః తదీయచగణనలినపరాగాయితరజఃకణప్రక-
మితకలుషాంనిజపురీం కారయితుం విబుధముఖేన విజ్ఞాపయామాస॥

సార్థీకుర్వన్ ప్రార్థనాం దేశికేంద్ర-

స్తీర్థవ్రాతే తత్రతత్రావగాహ్య ।

ఉచ్చైః కేతుం ప్రాప సజ్జేశ్వరాఖ్యం

శిష్యైస్సాకం పట్టణం హృష్టచిత్తః ॥

౫౨

గద్యమ్ * తత్ర చిత్రీయనూణమానసైర్భానుమైరఖిలైస్సహ
సానందం ప్రత్యుద్గతం శక్కురయతివరమభిరజ్జయన్మజ్జలైర్వచః-
పుష్టైస్తత్రతత్ర తుజ్జతరసాధాగ్రాధిరూఢానాం మహోత్సవం
విలోకయస్తీనాం పురసుందరీణాం కటాక్షరుచిధారాభిరివ నానావి-
ధవసనపరికల్పితాభిస్తోరణావళీభిర్విరాజితాం కామినీజనవిరచితమ-
జ్జలరజ్జవల్లికోల్లసితాముత్యవవిలోకనసత్వరసుందరీబృద్ధసుందరచత్వ-
రాం ప్రవిసృత్వరమహోత్సవాముత్సవార్థముదగ్రసాధాగ్రనిబద్ధో-
త్తుజ్జపతాకాపటప్రతిఘాతపతితైస్తారకానికరైరివ మందారాదికు-
సుమబృన్దైరవకీర్ణాం నిజరుచిమదాపహారివామలోచనాథశభదూ-
రుసౌందర్యవిలోకనజాతవిన్నయతయా నిశ్చేష్టైరివ తత్రతత్ర నిబద్ధై

రమ్భాస్తమైర్భిరాజితాం కజ్జేలిముఖతరువరశోభితోపవనాం
సజ్జేశ్వరపురీం ప్రవిశ్య తేన మస్కరిపతినా వివిధోపచారైస్సం-
మానితోముదితోఽవతస్థే ॥ ౧౦

యథా పురా కృష్ణపురె యతీన్ద్ర-

స్తథా స మానం విదధే బుధానామ్ ।

గురూత్తమోసావపి రత్నహరై-

దుఃకూలజాలైర్ద్విగుణీచకార ॥

౫౩

అతాన్తరై-

ధార్వాడానెపురోత్తమమనీషిలిఖతం గురొర్విజయవృత్తమ్ ।

దృష్ట్వా పుణ్యపురస్థా బుధా బభూవుస్తదీక్షాకృతాస్థాః ॥ ౫౪

తతః-

పుర్యాం తత్ర గురూత్తమే నివసతి ప్రత్యర్థిగర్వాపహ-

శ్రీమాన్ కొల్లపురస్థితో నరపతిశ్రేష్ఠో గరిష్ఠో గుణైః ।

తాదృగ్వాగ్భరనిజతాహితమతం తత్పుజితాఙ్గిద్వయం

క్రుత్వా తం గుణజాలహమితబుధం సాశ్చర్యచిత్తోఽభవత్

తదా గురుం తం నగరం స నైజం

ముదాఽన్వితః కొల్లపురాధినాథః ।

ఆనీయ భక్త్యా నిఖిలోపచారై-

రాగినీ సమర్చ్యన్ ప్రబభౌ కృతార్థః ॥

౫౬

తత్ర చ—

యత్పాదామ్బుజయావలక్ష్మమధుభిద్వక్ష్మసలేనీవరే

శ్రీవత్సచ్ఛలపట్పదప్రతిగతే కిష్కల్మపుష్పాయతే ।

కృష్ణోఽభూచ్ఛుచిరప్యతీవ భగవాన్యస్యాః కటాక్షైర్ద్రువం

తామక్షోర్విషయీచ కార మహితాం లక్ష్మీం నగర్యాం గురుః॥

ఆసీతః కలిరిపుయోగీన్ద్రస్తైస్తైర్భూమిపతివరై రేషః ।

భక్త్యాఽఘో నిజనగరీర్దిక్షు వ్యాప్తాస్వద్భుతపణవారావైః । ౫౮

నరవరైః కృతా మనోరమా గురువరః ప్రగృహ్య చార్హణాః ।

అతిముదాఽనుగృహ్య వాగ్భరైస్సమజయద్దివ్యదృఢానయమ్ ।

ఏవం తైస్తైస్తత్రతత్రావసీకై -

ర్వారంవారం పూజ్యమానే యతీన్ద్రే ।

శ్రావంశ్రావం తస్య వృత్తం తదాసీం

సోత్కంఠోఽభూత్సాజ్గలీశోఽర్చనేఽస్య । ౬౦

స్వపురాగమనాయ ముహూః

ప్రథమాయమానేఽథ సాజ్గలిపురేశే ।

తీర్త్వా విధూతతృష్ణాం

కృష్ణాం తామేవ గురురవాప పురీమ్ । ౬౧

ప్రోద్యద్భేరీనినాదాం పృథులకదళికాస్తమ్భసమ్భూతదీప్తిం

సంఘల్లన్మల్లికాభిర్నృణితసరణీం సంప్రహృవ్యజ్జనాఘమ్ ।

సంసిక్తాం చంద్రనామ్మస్సురభిశపుషత్తైరేశికేంద్రో వితంద్రో
రాజ్ఞా ప్రత్యుద్గతేన స్ఫుటతరకుసుమస్రగ్ధరాం ప్రావిశత్తామ్
అతాన్తరే—

సాతారాఖ్యపురాత్సమాగతవతా కాణాదవాణీవిదా
శ్రీనారాయణసంజ్ఞకేన కృతినా కృత్వా ప్రసజ్గం ముదా ।
జత్వా తం తదను ప్రహృష్టమనసా తేనార్చితాఙ్గిర్భభౌ
దృష్ట్యేతద్భవళుధాఽఽరరాధ సృపతిస్సోపచారైర్దురుమ్ ॥
సోఽయమద్భుతమతిర్వతీశ్వర—
స్సామజాతకుతుకీతి చిన్తయన్ ।

భక్తిభారభరితోఽవసీపతి—

స్సామజం సవినయం సమర్పయత్ ॥ ౬౪

తదను—

పంపూజ్యమానం పరకాలవర్యం
పంపుల్యమానప్రమదేన తేన ।
సాతారపుర్యాం స నిశమ్య గోష్ఠ్యాం
నేతా భువ్రా హృష్టమనా బభూవ ॥ ౬౫

అస్మన్నగరమిదాసీమానేయో దేశికోత్తమస్సోఽయమ్ ।
బహుధాఽర్చనీయ ఏవేత్యవనిపతిర్నిశ్చికాయ సానన్దమ్ ॥

గద్యమ్ * అథ ఖలు సాజ్ఞలపురాదాగతేన నిజనగరవాన్త—
వ్యేన ధీరాగ్రగణ్యేన నారాయణసంజ్ఞావతా కథితాం గురువిజ—

యకధా నిశమ్యామేడితాసన్దేస తేన మహీషితా స్వకీయన-
గరాగమనాయ సుప్రాధితోఽభూద్గురువరః ॥ ౧౧

తతశ్చ—

కృత్యవిదా ప్రథమోఽయం

నిత్యగిరాం తత్త్వనిధురుశ్రేష్ఠః ।

ప్రత్యాజగామ నగరం

ప్రత్యయద్భుగ్నిభువం స సాతారమ్ ॥

౬౭

సజ్జ్యేష్ఠమఖచిత్రాయా అశ్విన్యా ద్యోతితశ్రియః ।

సాతారనగరీత్యస్యా నామ యుక్తమిదం భవి ॥ ౬౮

గద్యమ్ * అథ తత్ర కథకజనశ్చతైస్సమాగతం విమానిత-
నిఖిలాన్తర్వాణివాణీగణం పాణినీయనయపారగం ప్రతికథకమద-
తమోభాస్కరం భాస్కరం నామ సూరివరం భూరితరవిరచిత-
కథాహవం దినాన్యనేకాన్యఖిలజనమసోరజ్ఞైర్వచననివహైః ఖ-
జ్జీకృతాభిమానం విరచయ్య తేన చ నారాయణసూరిణా చాభి-
ష్టుతః తత్రభవతా ధరిత్రీపతినా పరికల్పితామనల్పాం సపర్యాం
పరిగృహ్య నిజగురుసమధికధిషణోఽయమిత్తున్నివద్భక్తి నా పరి-
చరణార్థం వలరిపుణా ప్రయుక్తాభ్యామైరావతోఽచ్చైశ్చృపౌభ్యా-
మివ తత్సమర్పితాభ్యాం ద్విరదతురగవరాభ్యామభిరజ్జితో గురు-
శ్రేష్ఠస్తిష్ఠతి స్థ ॥

౧౨

తతతత—

ధరణిపాలకృతం గురుపూజనం

నిగదితుం న వయం పునరీశ్వహే ।

ఫణివతిః ప్రభవేదధవా న వా

యది సహస్రసహస్రముఖో భవేత్ ॥

౧౯

అథ పుణ్యపురీవరేణ్యగణ్య-

స్సుమనాః కశ్చన కృష్ణభట్టసంజ్ఞః ।

గురుణా విరచయ్య వాదయుద్ధం

గురుణా హమభరేణ మేదురోఽభూత్ ॥

౨౦

తేనాథో విజితస్సమర్చ్య బహుధా తం దేశికేంద్రం ముదా

వక్తుం వృత్తమిదం స పుణ్యనగరీం సంప్రాప్య సజ్ఞావతామ్ ।

గోష్ఠ్యాం మోహరశాస్త్రిణోఽఖిలకలాదక్షస్య తస్మాగ్రతో

విశ్వాహ్లాదకరం తదీయచరితం సర్వం తదాఽవణాయత్ ॥ ౨౧

అథ తస్య కలిద్విషద్గురో-

జయవృత్తం స నిశమ్య సూరిరాట్ ।

ప్రవిలోకయితుం గురుం కదా

సమయస్సాగ్రిదితి హృష్టధీరభూత్ ॥

౨౨

శ్రీశైలవంశజాత-

శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గణః ।

పరకాలగుర్వోజయే

ప్రథమికవిలాసమభ్యధాదచిరాత్ ।

౭౩

ఇతి శ్రీకవిసార్వభౌమస్య కవిగణ్డభేదగణాద్యనేక-

విరుదాఙ్గీతస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు

శ్రీపరకాలగురువిజయే

ప్రథమికో

విలాసః

అథ ద్వితీయో విలాసః.

శ్రీమతే శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరకాలమహాదేశికాయ నమః ॥

—:0:—

గురురథ మోహరశాస్త్రిప్రముఖానాం పుణ్యనగరసూరీణామ్ ।
వైదుష్యమతులమితి స శ్రుత్వా పునరుక్తవాదకుతుకోఽభూత్ ॥
బుధతతిభిరధితశ్శీపరకాలగురూత్తమః పరం హృష్టః ।
పునఃపేతి రూఢసంజ్ఞాం పుణ్యపురీం గన్తుమథ మతిం చక్రే ॥ ౨

గద్యమ్ * తదనన్తరం సమన్తతన్త్రాడ్యమానేషు ప్రస్థాన-
దున్దుభిషు తాం సాతారపురీం విహాయాగ్రతో గచ్ఛన్ కైశ్చిద్ది-
నై రేవాతీత్యతామతిదవీయసీం పదవీం దృష్వత్తురగగణహేషితో-
పచారోక్తిభిస్సహోచ్చలత్పతాకాపటబాహునాఽఽత్నానమా-
హ్వాయస్తీమివ మనీషిజనవిరచితవాదాహవకోలాహలముఖరితత-
యా అమరావతీశ్రియం తజాయస్తీమివ సమాశ్రితమహామా-
తైశ్చైచ్చైతైశ్చ, వివిధగతితురగబృన్దమృన్దరాభిర్నృన్దరాభిః, నిఖిలా-
భరణప్రకాశనైరావేశనైః, ఘనసారసురభిళాపాభిః ప్రసాభిః, స-
మాశ్రితనిఖిలవిద్యాకర్మైస్సన్మతైః, కురువిన్దముఖమణిబృన్దసా-
న్ద్రజాలాభిశ్చన్ద్రశాలాభిః, సరభసరవితురగావహనజాతాయనై-
స్సాధవాతాయనైః, అనితరసాధరైశ్చహార్తైశ్చ, సకలజనహృద-
యరఙ్గకప్రసాదైః ప్రసాదైః, విచిత్రవిలాసపత్రత్రియూధైస్సాధైః

అదృశ్యతరా లేఖ్యధుర్యాభిరూపకార్యాభిః సంతతసమున్మితృత్వస్తి-
 కై స్వస్తికై స్వప్తోభద్రైస్సర్వతోభద్రైః, సముల్లస్థులనా-
 మణిస్వచ్ఛందవిలాసైః పిచ్ఛందకవాసైః, నిరంతరతారాపథవధ-
 మానైర్వృద్ధిమానైః, నిఖలభిత్తితలఖచితస్సారహీరభారమరీచికా-
 నిచయశుద్ధానైశ్శుద్ధానైః, మందానిలచలాచలపతాకాక్షౌమైః క్షౌ-
 మైః, అనుచినపౌరనారీసమర్పితమందారకుందారవిందాదినత్కుసుమ-
 బృందాతిజాగ్రన్ధరందాభిలాషబహుళతరమిశ్నిల్లిన్దరభిన్దైః, అనవర-
 తఫేలదఙ్గనైరఙ్గనైః, వారస్త్రీపరిమణ్డితప్రదేశైర్దేశైః, నిఖిలవస్తు-
 హృద్యాభిర్నిషద్యాభిః, బహుతరవద్నరాగఖచితతయా తులితరో-
 హణైరారోహణైః, నిరంతరమపి ఝణంఝణన్మణిసూపురమ-
 ధిరోహత్పురకామిన్త్రేణిభిన్త్రేణిభిః, వలరిపుమణివిరచితమ-
 త్తవారణైస్తారణైరనవరతానుబద్ధహస్తిసఖైర్హస్తిసఖైః, సర్వతః
 ప్రత్యుప్తప్రత్నరత్నజాలైస్సాలైః, అజస్రవిహరత్ప్రమదాజనైః
 ప్రమదావనైరుపశోభితాం, ఈశానతనుమివ భుజఙ్గకులసముల్ల-
 సితాం, సితాంశుకిరణావళిమివానన్దితనిఖిలజనచిత్రాం, చిత్తజవిలా-
 సరీతిమివ మనోహరస్వర్ణననుదృగాశ్రయజాగరూకాశోకమార్గ-
 ణగణాం, గణాధిపతిబాల్యభైలనవైఖరీమివార్యానన్దజనికాం, జన-
 కనుతామివ రామామోదదాసవిశారదాం, శారదామివ సత్యా-
 నందాస్పదాం, ఉత్పవహ్లోకసత్వరయాగచ్ఛతాం వనితా-
 జనానాం వేగాతిశయేన విస్రస్థాభిర్భౌక్తికమాలికాభిరివ రఙ్గవ-

శ్రీరేఖాభిరభిశోభితాం, సకలజనగణ్యవైభవాం పుణ్యనగరీం
విలోకయామాస స లోకదేశికః ॥ ౧

శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజద్దేశికేంద్రం నిశమ్య
ప్రాప్తం ప్రత్యుద్యయా నజ్జనపటలమదఃపత్తనాత్ప్రమోదమ్ ।
సద్యః పూర్వావసీభృచ్చిఖరతలగతం భానుమంతం లసంతం
సంపుల్లాదబజ్జాలాదివ బహుళతరం సారభీ చక్రవాళమ్ ॥ 3

కణచరణవాగ్విచారణదక్షశ్రీరాఘవార్యతనుజోఽథ ।

సరసింహార్యో భక్త్యా గురువరసన్నిధిమవాప బుధవర్యః ॥ ౪
తతః—

యః ప్రత్యర్థ్యద్భటాహజ్ఞుతికరటిఘటాదణ్డనోచ్చణ్డసింహో
యస్య ద్రష్టుం ముఖం వా పరిపది వదతో నిజరార్యోపి నేష్టే ।
జహ్వోఽగ్రస్థాననృత్యజ్జలజభవవధూనూపురోద్ధోషశక్తా—
ప్రాగ్భరస్థులలతో గిర ఇహ విబుధాన్యస్య సమ్నోహయన్తి ॥

విభాతి కీర్తిర్విబుధావలీనా—

మానందకృద్యస్య స మోహరాఖ్యః ।

సమాయయా తత్ర సుధీగరిష్ఠో

నిధిః కలానామపి యోఽఖలానామ్ ॥ ౬

గద్యమ్ * అథ తస్యామేవ పశ్చకలశశిబికాయామవస్థితం
పరకాలగురువరం సమ్నాన్యావనతశిరాః కృతాజ్ఞాబిబద్ధో మనీషి—
వరో మోహరసుధీరయం బహుధా ధార్వాడాదిమనగరవాస్త—

వ్యవిబుధజనవిలిఖితవిజయపత్రికాముఖేన తత్రభవతాం భవతాం
 పాణ్డ్యత్యాతిశయవృత్తాంతాదికం నిశమితమిదానీం త్వస్థచ్చక్షుషో-
 స్సాఫల్యం సంపాదితవంతో భవంతో మహాంత ఇత్యభివదన్నేవ స-
 ముజ్జృమ్భితేషు ప్రవేశోత్సవదుస్తుభిబృన్దామన్దతరరవేషు గురువ-
 రమిలోకనోత్సుకమిశద్యఘాయూధేషు సాధాగ్రేష్వగ్రతః పరిప-
 శ్యమానవిరుదగద్యమధ్యగతముభయవేదాంతాచార్యా ఇతి పదం
 నిశమ్య హృష్టమనా అన్వయ్యుక్తుః కిమేతద్భవతాముభయవేదా-
 న్తాచార్యత్వం కాపుభా వేదాంతావేక ఏవ శ్రుతోస్తాభిర్యద్వా
 త్రయో వేదాంతా ఇతి ।

దేశికశ్రేష్ఠాపి శృణుత సావధానమితి-

సామామ్నాయనిగూఢభావవిశదీకారాదగస్త్యోదిత-

వ్యాకృత్యాఽప్యనుశిక్షణాద్భహుమహావిద్యజ్ఞసస్వీకృతేః ।

పారాశర్యమునీన్ద్రసూత్రవిత్ తేస్తద్భాష్యవాచామివ

త్రయ్యస్తత్వమబాధితం శరరిపోస్సుక్తిస్రజాం మన్మహే ॥ ౭

తతో హి—

నకలజనవిదిత ఏకో వకుళాభరణాదిలాలితస్తవ్యః ।

ఇత్థం నిగమాన్తయుగీమస్థాపయదేష వాగ్భిరగ్రాభిః ॥ ౮

ప్రార్థనాం నరసింహార్యకృతాం వస్తుం నిజే గృహే ।

అనుగృహ్య జగామాథ తద్గృహం విబుధావృతః ॥ ౯

అథ చ—

భాన్వదరుణాంశుకాఢ్యస్సపది సదాలోకవిఖ్యాతః ।
 తులసీవనస్య మధ్యం గురురాప రవిస్తథా నభోమధ్యమ్ ॥
 అథ తత్ర వనే నృసింహసూరే—
 ర్భవనం దేశిక ఎష సంప్రవిశ్య ।
 న విసృజ్య బుధాన్ సమాప్యత త్త—
 న్నియమాంతం దివసం నుఖం నినాయ ॥ ౧౧

అథ వ్యతీతాయాం నిశాయామ్—

స్వసమాభిధానమబ్జం ప్రపుల్లమాసీదితి హియేవాబ్జః ।
 చరమామ్భానిధిమధ్యే పాథసి నిపపాత నిస్తేజాః ॥ ౧౨
 పద్మిన్యుల్ల సదఙ్గానాభమధుకృచ్ఛ్యేణీ ప్రవేణీయుతా
 కఙ్క్షాక్షీ మధుమోదబాష్పభరితా దీవ్యత్పరాగాంశుకా ।
 జాగ్రద్ధంసవధూసఖిచటువచాః కింజల్కనచ్చిత్రకా
 రేణే వాసకసజ్జ కేవ దయితప్రేతౌకృతాస్థా తదా ॥ ౧౩

గద్యమ్ * తదను వన్దిజనబృన్ద శుభనున్ద రాలాపావేదితప్రబోధ-
 సమయస్సమాప్య యోగం సముత్థాయ గిర్యజ్కాదివ కృష్ణాజన-
 పర్యజ్కాత్సింహ ఇవ గురుసింహః, నిర్ణాయ తాత్కాలికం కర్ష
 నిఖలమప్యవసృత్య భగవత్సన్నిధిముత్తుజ్జతరదివ్యకూర్మాననే హ-
 యాననోత్సజ్జవిహారమన్దిరామిన్దిరాం విలోక్య కైషా నిరన్తరస్థి-
 రదీప్తిర్విశదతరజలదవిహారిణీ సాదామిసీతి విస్మితే సజ్జీభూయ

తాదృశీం విద్యాం స్వయమపి గృహీతుం తత్సన్నిధిం సాక్షాత్స-
మాగతే క్షణాదీప్తిమణ్డల ఇవ పద్మరాగఖచితదివ్యకాఞ్చనమణ్డ-
పే ఫణామణిదివ్యదీపికారాత్రికాభిర్నిరాజయతీవ సంతతం భగవ-
ంతం దేదీప్యమానధర్మజ్ఞానవైరాగ్యైశ్వర్యపీఠతయా ఆత్మానమ-
నుకువతీవ శేషాశనాదిభిర్నిఖిలగురువరైర్నిత్యైర్ముక్తైశ్చ పరి-
గతే రాకాశశినీకాశనిజాకారవిశేషే శేషే మామావసతి
మాధవ ఇతి దృష్టే దివాకరబిమ్బే తదాధిక్యాసహిష్ణుతయా స్వ-
యమపి తాదృశీం ఖ్యాతిమాప్తుమాగతే సుధాంశుమణ్డల ఇవ పు-
ణ్డరీకే నిషణ్డం, జననకాలవిలసద్దజ్ఞాఫేనకణ్డైరివ సఖైర్విరాజమా-
నాభ్యాం పశ్యత్పాదరత్నాకరపత్నీప్రదానవిరుదగద్యాయమాన-
మంజులశిశ్నేతరశ్చేతమణిమంజరవిభాసురాభ్యాం పదాభ్యాం చరణ-
నళిననాళాయితాభ్యాం జఙ్ఘాభ్యాం చోద్భాసమానం, నాభీనళినా-
త్కల్పాస్తరోత్పత్యమానస్య చతురాసనాస్తరస్య సంవాహనా-
య సమయం ప్రతిపాలయతా రాజహంసేనేవ దుకూలాంతరీయేణ
చకాసితోరుద్వయం, శరణాగతజనతాతికణ్డకోత్పాటనం కుర్వ-
తేవ వ్యాఖ్యానముద్రాశోభితేన దక్షిణకరేణ నిఖిలజనదివ్యజ్ఞా-
నాఙ్గానసంపుటేనేవ పుస్తకేన లనతా తదితరహస్తేన చ శోభ-
మానం, నిశ్వాసశ్వాసనజిఘత్సయా నాభీవల్గికకుహరాదుద్గచ్ఛ-
న్త్యా హ్యాశ్లేప రోమావళ్యా విలసితోదరం, క్షీరామ్బుధిశయన-
దశాలగ్నతత్తరజ్ఞశీకరపరమ్పరాభిరిన మాక్తికమాలికాభిల్లోకో-
త్తరమస్య నాభీకమలమితి వికాసయితం సాక్షాత్సమీపమాగ-

తేన దివాకరవిమ్బేనేన కౌస్తుభమణినా స్వపూర్వజోఽయమితి
వాత్సలేన మణివరమవలోకితునూగతయేవ కటాక్షవిక్షేపయ-
క్షేణీకృతనిఖిలజనయా హస్తకమోదస్తనువికచశస్తసరసిజయా
ముఖనిజితచద్విరయా జలజమద్విరయా చాశ్లేష్టభుజాంతరం, విస్మ-
మరనైజశుచిరుచిమిళితదీధితితయా గజ్ఞాతరజ్జనజ్జతసరస్వతీపూర-
మనుకుర్వతా పీతామ్బరేణ పరికలితోత్తరీయం, ఆనమతాం స-
చ్చక్రాణామభీష్టసమ్మదముజ్జృమ్భయితుమమితః కువలయస్యో-
న్నేషణమాకలముతుం చ యాగపద్యేనైవ దివాకరనిశాకరా
సుదశనపాఞ్చజన్యవ్యాజేన హస్తాభ్యాం దధానతయా వివిధనిగ-
మోదితనైజవిచిత్రశక్తిమత్తాం ప్రకటయంతమివ నాసావంశా-
ఙ్కురాభినవప్రతాభ్యామివ భూభ్యాం రుచిరవికచకమలరుచినిచ-
యమదమోచనాభ్యాం లోచనాభ్యాం చ విభాజితం, మృగమ-
దతిలకకాళిన్దీనంవలనాయ కిరీటగిరిరాజాదాగచ్ఛన్త్యా గజయేవ
మాక్తికలలన్త్యా విభాసురఫాలఫలకం, స్వకీయకర్ణశబ్దవాచ్యత్వం
సాధీకర్తుమిష్టైతమాజ్ఞాధిరూఢాభ్యాం శ్రోత్రాభ్యాం విభా-
సురం, హిమవంతమివ శారదామ్బుదేన ఉదయాచలమివ చంద్ర-
మసా మాక్తికమాళినా మనోహరం, క్షీరామ్బుధిమారాంతకసీ-
రాయుధతారాపతిప్రిదోరాహవధారేయాం మధుకైటభమథన-
సమయసమధిగతాం మూతిమతీం యశస్తతిమివ వక్షస్థలనిల-
యదుగ్ధామ్బుధిసుతాయా బహిః ప్రకటాం మన్దస్థితమరీచిమివ
కామసి కాన్తిలహరీముద్వహంతం, నిజతేజఃప్రాగ్భారేణ చరణ-

కాన్త్యా చ విజితతయా ఉపధానపీఠీభూయ పరిచరణవిధిం కు-
ర్వాణాభ్యామివ ఉతాహగా ! హంసోసి త్వముభయమిత్రం తత్తా-
వన్నధ్యస్తీభూయావయోస్తాదృశం వైరం విధూయ షరస్పరమైత్రీ-
మేవారచయేతి ప్రాథకయితుమాత్మానమాశ్రయద్భ్యామివా-
జ్జాభ్యామభిరజ్జతం, అమ్బుధిమివాదిరాజమివ చ సముల్లసద్వన-
మాలం, రాజహంసమివ సన్నానసావనతిం, వికతకనమివ కమః-
ల్లానకరం, సుగ్రీవమివ హరిమణ్డలమధ్యముద్భాసయంతం, అష్టాన-
మల్లీతల్లజపరిస్ఫురన్గ్రీవం హయగ్రీవం భగవంతమాపాదమాళి వి-
లోక్య సంసేవ్య ముహుగుహురారాధ్యాచితరనుకరైరుపచారై-
శ్శిష్యేభ్యో భాష్యాదిసద్గ్రన్థతత్త్వార్థా సంబోధయితుం నృసిం-
హార్యలక్ష్మీనృసింహార్యాభ్యాం సంభాషమాణో దివ్యం పీఠమా-
రురోహ ॥

3

తదను—

కవచిత్సూత్రశ్లేఢేం కవచిదనఘభాష్యోక్తిమమితాం

కవచిన్మీమాంసోక్తీః కవచిదనిదమాదీశ్శుభగిరః ।

కనద్వాన్యభ్యాముద్రం సపది పరమానందభరితః

స యావద్వాన్యచఖ్యా యతిపుపతి రేవ స్వయమసౌ ॥ ౧౪

గద్యమ్ * తావదఖిలైర్భిక్కుశాస్త్రీ-త్ర్యమ్భకమనీషి-గోపా-
లాచార్య-కృష్ణభట్ట-గణేశసూరి-రామచంద్రవిపశ్చి-దాబాచార్య-
నారాయణశాస్త్రీ-మహాదేవకృతివర - విష్ణుశాస్త్రీ-గోవిందమనీషి-

ధోణ్డుపణ్ణిత-బాళసూరి-ప్రముఖైరనేకైరన్ధిసీజనానీకైస్సహ స
మోహరనుధీరపి గురువరేణామునా సహ కథాహవముజ్జృమ్భ-
యితుం సకుతూహలస్సమాగత్య తదాస్థానమణ్డపం * తులసీకా-
ననం యత్రేతి శ్లోకాథం సాధీకర్తృమివ తులసీవనమధ్యము-
ద్భాసయంతం, తురగముఖం, తం భగవంతం ప్రణమ్య ప్రతిహా-
రసముదయావేదితనిశ్శబ్దస్థితిభిజ్జనతతిభిర్విరాజితాం ప్రతిక్షణావే-
ద్యమానప్రణమజ్జనశతసంకులాం-కణచరణ-ఫణివరఫణితి-నిగమ-
శిఖరతన్త్ర-ముఖతన్త్రనియన్త్రితస్వాన్త్రే, నిజయశోధవళితదశ-
దిశాన్త్రైశ్చాన్త్రైరాచార్య-వెంకటాచార్య-లక్ష్మీనృసింహార్యా-న-
న్తాయ-ముఖైర్బుధజనైరధిష్ఠితాం దేశికేంద్రసన్నిధిముపాగత్య
రాజహంసమివ కమలావళివసిష్ఠమివ ఋషిపరమ్పరాం చంద్రమన-
మివ సక్షత్రమాలాం మహానాయకమివ సక్షత్రమాలాం అమ-
రాచార్యమివ విబుధావళీం శిష్యమణ్డలీమలఙ్కుర్యాణమర్వాన-
నారాధననిస్తన్ద్రం, హృదయాన్తరోన్నిషత్తపోగ్నిసముచితధూమ-
రేఖయేవ శిఖయా శోభమానం, వదనామ్భోరుహమృణాళత-
న్తృభ్యామివాహోస్విదుభయవేదాన్తప్రతిష్ఠాపనసంజాతకీర్తి-రే-
ఖాభ్యామివ సితోర్ధ్వపుణ్డ్రరేఖాభ్యాం దివ్యముఖామ్బుజకిణ్ణల్కా-
యమానయా నిశ్వాసవాతసంసర్గోట్టక్ష్మితయా నాసాచమ్పకర-

* శ్లో॥ తులసీకాననం యత్ర యత్ర పద్మవనాని చ ।

పసన్తి వైష్ణవా యత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః ॥ ౧ ॥

జోరేఖయేవ శ్రీచూర్ణ రేఖయా చోల్లసితఫాలఫలకం, కటాక్షను-
 ధాక బళితప్రణతజనభవదవసంజ్వరాభ్యాం, దివ్యజ్ఞానలక్ష్మీనూ-
 చనాభ్యాం, సద్యస్సమున్మీలితతామరసరోచనాభ్యాం లోచనా-
 భ్యాం, నిఖిలజనహృదయాన్యానన్దయన్తమన్తస్థితకరుణావరుణా-
 లయతరంగసముత్కూలితషణ్డేశకళావల్యేవ అథవా రసనాగ్రన్మ-
 త్యత్తురంగముఖముఖసరసిజవిగళితసఫేనస్పృశికాకణికావల్యేవ దశ-
 నావళ్యా విరాజితమ్, జహ్వగ్రసింహాసనాధిరూఢహయానననివా-
 నచన్ద్రమణ్డలాయమానేన దివ్యముఖమణ్డలేనానన్దితనిఖిలభువనం,
 నిరన్తరవదనాన్తరవిహరమాణతురగవదన తేజఃప్రాగ్భారేణేవ మ-
 న్దస్థితేన సున్దరం, నిజోదరాన్తరనవకాశతయా బహిరాగతైర-
 నిదమాదివచనశిఖరపయోనిధితరజైరివాచ్ఛచ్ఛమృదూర్ధ్వపుణ్డైః
 పరిమణ్డితాఙ్గం, సాధుసమాచరితాశ్రమచతుష్టయధోన్ద్రయమితి
 బిరుదరేఖాయమానైశ్చతుర్భిరుపవీతనూత్రైహృదయమణ్డపా-
 వసితహయాననవిహారోచితఙ్గోలయేవాతిరుచిరధామ్నా తులసీమ-
 ణీకమలాక్షదామ్నా చ విభాసితోరస్థలం, త్రయీసురభితత్త్వార్థ-
 పయోదోహనం కుర్వతేవ వ్యాఖ్యానముద్రాశోభితేన దక్షిణాకరేణ
 విలసితతయా శరణాగతజనభవపాశబద్ధవిమోచనమివ కువన్తం,
 శ్రీమల్లత్పూణమునివరసిద్ధాన్తనిధానరణోర్ధ్వబద్ధేన విమలధ్వజప-
 టేనేవ కాశప్రకాశమిత్రేణ జలపవిత్రేణోల్లసితాగ్రభాగైః జార్ధ-
 చార్వాక-సాఙ్ఖ్య-భాస్కరమత-చతుష్టయమహాగిరివరసంశిక్షణ-
 దత్తైర్వజ్రదణ్డైరివ సోపదణ్డైస్త్రీదణ్డైరుద్భాసితబాహుమూలం, చిర-

స్తనపురుషగుణగణమణిహారపేటికేనేవ పుస్తకేన లసదితరకరం, ఉ-
ద్యదరుణభానుసచ్చాత్రీభవత్కామాయవసనపరివృతతయా నిజన-
ఖసరిన్నిర్గుణరప్రతిభటపటుతరవాణీభరప్రవక్ష్యనదక్షోఽయమితి
విఘోకితుమాగతయా సరస్వత్యేవ పరికలితమ్, శిష్యజనభక్తిసరః-
పూరభూషణాయితాభ్యాం, వికచకమలాభ్యామివ చరణాభ్యాం
సమిద్ధాసం, అధఃకృతే విజితవిమతకథకయశోనికురుమ్భ ఇవ రా-
జతసింహాసనే దేదీప్యమానం, వినతజనతావిశయనిచయాదిదోష-
శోషణాయ సంగృహీతతత్త్వజ్ఞానసారేణేవ తీర్థోదకేన పూ-
ణం కమల్లబుం సంగృహ్యోనం, మోచాఫలస్వాదుతాచార-
ధారేయవాచారసేన హ్యసీచాఫణీశాద్యనూచానభాష్యాదివాచా-
శ్రమేణ ప్రతీచానుధానత్ప్రమీచాపరాస్తాతిధీచాటుదుదాన్త-
వాచాటజాలం, సదాచారధీరం, దురాచారదూరం, స్వధీచాతు-
రీభిస్సమాచాన్తదేవాధిపాచార్యనిర్బాధమేఘోద్భేదం, రాషూ-
యణమివ ప్రకాశితసుందరకాణ్డముఖవిచిత్రచారిత్రం, నీరదమివ
నిఖిలజనజీవనవితరణనిపుణం, సంవత్సరసముదయమివాక్షయవిభ-
వానన్త-సార్థివాఙ్మితం, సౌమ్యమపి సాధారణం, విభానురాజ్ఞమ-
ప్యవిభానురాజ్ఞం, అపరిత్యక్తద్వయానుసన్ధానమపి ద్వయాతిగచ్ఛే-
తనం, నివాసమస్తురాం చిరస్తనతురజ్ఞమస్య, సువణాపతాకాం
యతివరమతసౌధస్య, తాణ్డవమణ్డపం సరస్వత్యాస్సక్లేతభూమిం
నకలకలాకలాపస్య, కోశాగారం ధీశాన్తిధనస్య, జన్మనికేతనం
జయస్య, సమష్టిం నకలఘోకలోచనసౌభాగ్యస్య, ఉద్భవగిరిము-

రణాయామాగతాయాం నాఙ్కయేత్ న దహేద్దేహమిత్యాదిభిః
స్మృతిశతైస్తప్తచక్రాఙ్కనం సర్వనిషిద్ధమిత్యనూద్య కథం భవ-
స్ఫిరభ్యుపగతం కిం వా తత్ర ప్రమాణం సంశోధ్యానువక్తవ్యమితి
సహషణం బ్రువతి సతి, ఆచార్యవర్యోపి “తప్తం చక్రం ద్విభుజే
ధార్య” మితి “ఊర్ధ్వపుణ్డ్రమాలిఖేత్ సాద్విరేఖం భవతి” ఇత్యా
దిశ్రుతిస్మృతిప్రయుతైస్సవ్విరచితతప్తచక్రాఙ్కనప్రదీపికాఖ్య-
గ్రన్థోదాహృతైర్ఘోదితమనా ముహుర్ముహుః ప్రత్యయ-
ముత్పాద్య సంస్థాపయామాసోర్ధ్వపుణ్డ్రధారణవిచారణేన సహ
తప్తచక్రాఙ్కనప్రక్రియామ్ ॥

మన్థత్సౌధరమఖ్యమానకలశాకూపారజాగ్రన్మహా-
వీచిప్రాధిహారాం సుధారసఝరీమాధుర్యఘర్మాం గిరమ్ ।
శ్రీమచ్ఛ్రీకమలానివాసపరకాలార్యే గురావృత్కిర-
త్యేతే చిత్రితమానసాస్సమభవన్ కృష్ణాదిమాః పణ్డీతాః ॥ ౩౧
చక్రాఙ్కనవ్యవస్థాయాం కృతాయాం గురుణా తదా ।

‘మోహరోపి స్వయం ధీమాన్సోహితోఽభూత్క్షణాదయమ్’ ॥ ౩౨
అథ చ—

తప్తచక్రాఙ్కితశ్చేష్ట ఇతి సంస్థాపితే మతే ।
తప్తచక్రాఙ్కితం లోకమతనోల్లోకబాన్ధవః ॥ ౩౩

వాక్యమ్—అనంతరం నిమగ్నే పశ్చిమసరస్వతి వివస్వతి ।

సరభససూర్యవాహపతనోద్భటవీచిఘటా-
విదళితవిద్రుమద్యుతిభరః కిము శోణతరః ।

వరుణదిగజ్జనాకుచతటీరవికాంతకర-

[వతిపదలిప్తకుఙ్కుమపరాగభరః కిమయమ్ ॥ ౩౪

చరమమహీధ్రకన్దరవిహారిమహామృగరా-

ట్థరనఖరక్షతద్విరదరక్తయురః కిమసౌ ।

ఉత తదుదగ్రశృజ్జతలసజ్జతభానుహయో-

త్తరఖురశీర్ణశోణమణిదీప్తిచయః కిమయమ్ ॥ ౩౫

తదుదితబన్ధజీవతరుమూఢలసత్కుసుమ-

న్తబకవిన్మృశ్వరప్రచురభా విసరః కిమితి ।

జగతి వితర్క్యతే స్మ కవిభిబహుధా బహుభి-

స్ఫుటతరసాన్ధ్యరాగగరిమా కిల తత్సమయే ॥ ౩౬

తదా కిల—

వసుప్రకరతోషితామలకుశేశయేన్తం గతే

[ప్రభౌ మలినితామ్బరః ప్రకటకృత్తికాశ్లేషవాన్ ।

దరిద్ర ఇవ దర్శయన్ విశదతారకాం యోన్తం లస-

త్స ఏష సమయో బభౌ సపది రాజదత్తశ్రియా॥ ౩౭

అపి చ—

[ప్రాతర్నే దర్శయిత్వా ముఖమహహ పరాసక్త ఏషోద్య భాస్వా-

నక్తో భాతీతి కిచ్చిన్మలినితవదనా యా తదాత్వైస్తమోభిః ।

[ప్రాచీవారాజ్ఞానాం తామథ వసునికరైస్తూర్ణమచ్ఛిన్నజశీ-

సఖ్యాశ్వాసైః ప్రసన్నాం సపది ముదితధీరన్వభూత్కిన్ను రాజా ॥

కించ—

విధుస్ఫటికభేటకః కరచ్ఛసాణమున్యోజయన్

నభస్థలవనావనౌ స్పృథతమావరామావజాన్ ।

విదార్య తదుదఙ్గితాన్యపి వికీర్య తారాచ్ఛలా—

దుదగ్రతరమాక్తికాన్యథ చ కాలలుబ్ధో బభౌ । ౩౯

తదానీం తు—

అఙ్చఙ్గీహయవక్త్రపాదయుగళం యోగీంద్రరాజాత్మనా

సాతారే రచితాతివాదకదనం తత్రాగతం శక్కుయా ।

తత్తద్విగ్రహపూజనాదిమవిధిం పృచ్ఛంతమాతోషయ—

తృప్తాఖ్యం సుధియా మహర్షివచనైస్తద్బోధకైర్ద్రాగ్ధరుః । ౪౦

అన్యేద్యుః—

శ్రీమచ్చక్కురభావ్యపూర్వకబహుగ్రన్థసగూఢాశయాన్

స్వేనాత్యంతపరిశ్రమాదవిదితాన్నిర్వాధమాభాషితాన్ ।

ఆచార్యాదవకర్ణ్య మోహరసుధీరాశ్చర్యభారాన్వితో

మేనే నూనమమీ మమాపి పరచూచార్యా ఇతి స్వాంతరే । ౪౧

ద్రాగ్ధూషితే సదసి వల్లభభావ్యమార్గే

ధృష్టేన తేన సుధియా గురురాట్టదేవ ।

అస్థాపయత్ప్రది కాతుకతోఽథ భావ్యం

ధీచూన్యదిచ్ఛతి కనోతి తదప్రయత్నాత్ । ౪౨

కర్తుమకర్తుం పునరప్యన్యథయితుమప్య గాధలేశాంతామ్ ।

పరమాత్మన ఇవ శక్తిం వీక్ష్య గురోః కిమపి ముముదిరే సన్తః ।

భేదాభేదనిరూపణే చ సగుణశ్రుత్యర్థనిర్ధారణే
తత్తద్దర్శనమూలయుక్తికథనే తత్ఫణానాదిక్రమే ।
సద్యస్సుస్ఫుర్తిమతీమనన్యసులభాం మేధామబాధాం గురో-
ర్దర్శందర్శమముం ప్రకృష్టవినయాత్తుష్టావ హృష్టాశయః ॥ ౪౪

యూయమేవ గురవస్తపోధనా

యూయమేవ నయసిన్ధుపారగాః ।

ఈదృశా భవి కదాపి కుత్రచి-

న్నేషీతా గురువరా న చ శ్రుతాః ॥ ౪౫

ఏతద్దేశాన్తరాళే మమ సదృశతమః కోపి నైవేతి యో మే-
ఽహంకారశ్చిత్తసీమ్ని ప్రచురమదతయా సాధ్వీయన్తః చ కాలం
సోఽహంకారః ప్రభగ్నస్సపది బహువిధైర్యుష్మదుక్తైశ్శృతీనా-
మావైర్యుక్తిప్రవక్షామితి బహుళతరం సోఽనమత్ప్రజ్ఞానిస్సత్ ॥

మహారాష్ట్రగౌడాజ్ఞవజ్ఞాదిదేశ-

ప్రసిద్ధప్రబోధస్సుధీర్ఘోహరాఖ్యః ।

పరేష్యుర్విచిత్రైర్నవైర్యుక్తిజాలై-

ర్వివాదం వితేనే ఽవిశజ్ఞం సభాయామ్ ॥ ౪౬

ప్రత్యర్థిప్రాధవిష్వజ్జనవటలమదన్యకృతిప్రస్ఫురద్వా-

జ్ఞాలైర్వాప్యలోలహాళీత్సపది విరచయంస్తత్సభాస్థానసంస్థాన్ ।

సర్వాన్ ధీమత్సమూహాన్సుదితతరమనా మోహరస్యాథ వాదాన్

దుర్వారానశ్రుతాన్స్తాన్ క్వచిదపి స గురుర్వారయామాస వేగాత్

తత్రప్రోద్ధ్యదమస్తనుస్తరతరప్రాగల్భ్యవాణీభరే
భిక్తోస్తర్కరణే విజృంభతి తదా హృష్టే బుధానాం గణే ।
శ్రీమాంతోపి గురుర్వవన్న విబుధశ్లాఘాశిరఃకమ్పదా-
న్వాగ్నుమ్భాన్నటదిన్దు శేఖరశిరోగజ్జాతరజ్జోపమాన్ ॥ ౪౯

ప్రతిపదమపి వాదరణే వదతి గురావద్భుతా వాచః ।
ఖణ్డితవాదా ఆసన్ ప్రముదితమనసోఽథ భిక్కుశాస్త్రిముఖాః ॥
ఏష శ్రీమాన్ మహాత్మా కణచరణగిరాం శత్రుత్వవిజ్ఞోఽయమేవే-
త్యేవం శశ్వత్సమోదం బ్రువతి సతి బుధే మోహరే దేశికేంద్రః ।
హృష్టస్వాంతో మనీషిస్తుతపదకమో వారయన్వాకసమూహై-
స్తత్తాదృక్పూర్వపక్షానతికసతరాంస్తత్క్షణదుల్లలాస ॥ ౫౦

గద్యమ్ * అన్యేద్యుర్తోహరనుధీరయం సుసాధువిదితతర్కశా-
స్త్రం భిక్కుశాస్త్రిణం, నిఖిలాలంకారసాన్ద్రమనీషం రామచన్ద్ర-
మనీషిణం, ప్రౌఢతరవాగ్జాలం గోపాలం, కణచరణవచఃపారాయ-
ణం నారాయణమన్యాంశ్చాబాచార్యప్రముఖాన్నిఖిలకలాదత్తో-
న్విద్యత్సముదయాన్పురోధాయ, సమాగత్య గురువరసన్నిధిం, ప్ర-
ణమ్య తం, అనితరనులభానిదంప్రథమవచనశిఖరవిచారణే విజృ-
ంభమాణే ప్రసన్నాదాబాచార్యేణ సహ “స విధౌ పరశ్శబ్దార్థ” ఇతి
సూత్రార్థసంవాదే సంజాతే క్షణాత్పరాభూతే చ తస్మిన్నిజవ-
చనైశ్చన్ద్రికాయాం ప్రతిపాదితోఽయమితి తమేవ వాక్యార్థమ-
నువదతి దేశికేంద్రే సా చన్ద్రికా తిష్ఠత్వీయం హి మమ చన్ద్రికేతి

ధిక్కుర్వన్నివ నిఖిలబుధాన్విదశయన్నివ దిగంతరాణి, విగళయ-
న్నివ నక్షత్రచక్రం, నిగళయన్నివ సూర్యాచన్ద్రమసౌ, విదారయ-
న్నివ కులాచలకన్దరాణి, ఆకారయన్నివ బృహస్పతిమపి స్వేన వి-
వదితుం, నిభృత్తయన్నివ విమతశాస్త్రసముదయాన్, సంస్థాప-
యన్నివ స్వకీయసిద్ధాంతమేవ, ఉద్వేజయన్నివ భూలోకం, అతిచ-
తురతరవచనలహరీభిస్తాంతాంఛాస్త్రార్థాననువదన్, తాదృక్షవచ-
నాడమ్బరశ్రవణచకిత ఇవ తేజోనిధా చరమోదధా నిమగ్నైవ్య-
విముచ్యమానవాచోయుక్తికోలాహలో వాచంయమేషు వదా-
వదేషు, సమీక్షమాణేషు నిఖిలబుధనగేషు నిర్నిమేషం, కిమద్య
భవిష్యతి పరాభవ్రాన్య సుధీన్ద్రన్య ఉత దేశికేన్ద్రన్య వేతి
పరస్పరజయపరాజయానభిజ్ఞతయా సాశక్తేషు కేషుచిద్బుధేషు,
ప్రసజ్జముత్తరజ్జ గూమాన ॥ ౧౦

ప్రావృట్కాలవిజృమ్భితానిలచయస్పర్శాధికామ్బాలన-
త్కావేరీధురభారగర్వపటలీసర్వజ్ఞమైర్వాగ్భరైః ।
దుర్వారానథ న శ్రుతాన్ క్వచిదపి ప్రోచ్ఛన్ద్యముక్తుర్విదభటాన్
శ్రీమాంస్తాదృశపూర్వపక్షనివహాన్నిధూయ హృష్టోభవత్ ॥

వాక్యమ్-పశ్యతశ్చ గురువరం మోహశాస్త్రిణో మన-
స్యదభూదేవం చింతా—

వాదారమ్భే విపశ్చిచ్ఛటుకటురటనప్రస్ఫుటద్దిక్తతే ద్రా-
గ్నిహవ్యగ్రే యస్య కిశ్చిచ్ఛులతి వివదితుం తాదృశే గోష్ఠిమధ్యే ।

సద్యో భీతా న కిఞ్చిచ్ఛలతి కృతితతిః కేం తు ధైర్యం తదీయం
 శ్రీమానన్యో హమాస్యో జయతి గురురయం నాస్తిశక్జ్కావకాశః॥
 వాక్యమ్—అథ సాఙ్గలిబ్ధముత్థాయ నానందం మోహరనుధీః ॥

అద్యార్థవత్సమభసన్నమ జన్న సర్వ-

విద్యావిశేషచిరకాలపరిశ్రమశ్చ ।

యస్మాత్పతజ్జలిబృహస్పతిముఖ్యగణ్యా-

నద్రాక్షమక్షీయుగళేన మహాత్మనో వః ॥ ౫౪

ప్రజాగ్రదజ్ఞవజ్రముఖ్యదేశకోవిదాగ్రణీ-

స్య మోహరోఽసమో హరః కథాహవేష్వహం పునః ।

యతో భవద్వచోభరైర్జితోఽస్మి సర్వసూరయ-

స్తతో జితా మహాధియః కుతోత్ర సంశయాఙ్కురః॥ ౫౫

కించ—

కాశ్యాం నన్తి బుధా మహార్ఘమతయస్సర్వేఽపి తేఽమీ మయా

స్పష్టం దృష్టచరా న మేఽస్తి సదృశః కో వా కుతో వాఽధికః ।

మయ్యేవాశు జితే భవద్భిరసమే కా వా తదీయా కథా

తై లోతేపణదక్షిణస్య మరుతస్తూలం కియత్సోచ్యతామ్ ॥ ౫౬

అపిచ—

యస్మాచ్ఛాస్త్రాణ్యధీతాన్యతిచతురధియా ప్రాజ్ఞయా సూరివర్య-

స్తస్మాచ్ఛ్రీశీలకణ్ఠాభిధకృతితిలకాన్నాన్య ఇత్యేవ మే ధీః ॥

వీతావంతం చ కాలం నపది తివభికాంత్యకర్మణమేధాన్
యుష్మాన్ దృష్ట్యాఽశు ధత్తే హృదయమతితరాం యుష్మదీ-
యాజ్ఞిభక్తిమ్ ॥ ౫౭

అన్యచ్ఛ—

యత్తిర్థాస్వాదనేనాఖిలమనుజతత్త్విర్ముక్తపాపా తదజ్ఞి-
 ద్వన్ద్వం చుమ్మాని వాఽహం వచనమధుర్మురీమజ్జులం వక్త్రపద్మం
 జిఘాణీహాళ వా కిం శ్రుతిస్మృతివివృతిప్రౌఢచిన్ముద్రయాఽఽధ్యం
 రమ్యం గృహ్యాని వాఽహం కరకమలమహా! దేశికేంద్రా! ముదాపః
 అపరం చ—

కేచిద్దేవాధిపార్యం కతిచన కృతినో దక్షిణామూర్తిమస్యే
పారాశర్యం యతీంద్రం కతిచన నిగమాంతార్యవర్యం చ కేచిత్ ।
శ్రీవాసబ్రహ్మతస్త్వాదిమపదపరకాలార్యనద్దేశికేంద్రా !
యుష్మాంత్సన్తర్కయన్తే ముహూరహమపి తు శ్రీహయాస్యం విజానే
ఇదం చ—

యతిపతయః పురా జగతి విశ్రుతకీర్తిభరా

న కిల విలోకితా స్మదిహ తాః ఘనయా దయయా ।

పునరవనౌ కృతావతరణా భవతః కలయే

మమ సుకృతేన మాదృశజనాన్ పరిపాలయితుమ్ || ౬౦

పునరపి సానుస్మరణమ్—

పట్టన్రీసారవేత్తా న హి మమ సదృశః కోపి నత్యం బ్రవీమి
(శ్రీమన్తో దేశికేన్ద్ర్యా) ! అహమపి విజితస్తాదృతో యద్భవద్భిః ।

తత్పర్యస్థింశ్చ దేశే మిథిలకుసులసన్ధాడసద్భూజరాద్యే
విద్వాంసస్తస్థివాంసస్సపది ధుతమదాః కిన్నవమీ భిక్కుముఖ్యాః ।
పాశ్వతో వీక్ష్య విబుధానామస్త్ర్య—

త ఏతేమూకాస్సృర్యదతి కలిజద్దేశికమశౌ
చతుర్వక్త్యన్కున్తో దశశతముఖః పంచవదనః ।
స్థితే సత్యేనం మే దశనవసనస్య క్వ చలనం
కటాక్షా దేతస్యోన్ముఖరయతి గీర్ముగ్ధమపి మామ్॥౬౨

కించ—

మాద్యత్కుమ్భిన్ద్రకుమ్భస్థలదలనదురాధర్షకణీరవేంద్ర-
ప్రౌఢప్రౌఢాట్టహాసప్రచురమదహరైరస్య దివై ర్యర్వచోభిః ।
ఖడ్జభూతప్రవాహా నవది సురసరిలజ్జితై వాన్యథా సా
కస్మాత్సన్ధ్యానటస్య న్ఫటవికటజటాజూటకూటు విలీనా ॥ ౬౩

అపిచ—

 శుభగుణగణయోగాదేవ హి శ్రీనివాసో
ద్వివిధనిగమచూడాస్థాపనాద్భ్రష్టతస్త్రః ।
విజతవివిధవిద్యన్మణ్డలాఖణ్డలత్వా-
ద్భవతి హి పరకాలోన్వర్థనామా యతీంద్రః ॥ ౬౪

అన్యచ్చ—

వక్తర్యస్థింత్సభాయాం గగనతలససీసస్యమానోత్తరజ్ఞ-
త్వజ్జగ్గ్లాప్రవాహప్రతిభటవిధవైరద్య వివ్వగ్వచోభిః ।

ప్రాపన్నానం హిమానీధరణిధరగుహం ధూర్జటిస్సూర్జదార్తి-
శ్శేషో భాషావిహీనస్త్వగమదతితరాం హస్తపాతాళకోణమ్॥౬౫
వాక్యమ్ ॥ దేశికేంద్రాభిముఖమజ్జలిం బధ్వా—

యత్కించదపి యుష్మాభిరజల్పమహమీష్యశైః ।

ఇత్యేవ మహతీ కీర్తిరస్మయ దిక్షు ప్రవతతామ్ ॥ ౬౬

గద్యమ్ * ఇతి మోహరశాస్త్రిస్తుతివచననివహమాకణ్య-
కించదవనతశిరాస్సమన్దస్థితో దేశికేంద్రో మధుమదవిదళనచణాం
వాణీమభాణీత్ ॥ ౧౧

బుధసముదయా ! యూయం సర్వే సమగ్రకలావిదో

రిపుమదభిదోఽసూయాహీనాశ్చ మోహరశాస్త్వృషి ।

సకలవిబుధావళ్యాఙ్గాఘావదం రసికోత్తమో

నిశమితచరో దృష్టస్సంప్రత్యహో గుణవత్తరః ॥ ౬౭

 నైతాదృక్షః పణ్డితో భూతలేఽస్మిన్

దృష్టోఽస్మాభిస్సర్వతన్త్రేషు దక్షః ।

వాణీదేవ్యా మూర్తిరనైవ్యవ సోఽయం

కిం వా వాచాం విస్తరేణాద్య ధీరాః ! ॥ ౬౮

గద్యమ్ * ఇతి గురువరవచనామృతాని నిశమ్య ముదితమా-
ససేవ్యన్యేద్యురాగత్య యుష్మాత్పణ్డిత్యాతిశయేన తోషితాస్త-
దద్య భవద్భిర్యావన్తి దినానీయం సగరీ పరిష్క్రియతే తావద్వ-

యం యథామతి వాదాహవం విరచయితుకామా ఇతి మోహ-
రశాస్త్రీముఖా మసీషివరాః ప్రాథక యామానుః । ౧౨
తదనన్తరిమ్—

వేదాన్తే పక్షమేకం కణచరణగిరాం సంహతావేకవింశాన్
ఘనాన్ పఞ్చాహమాశీవిషవరఘాతౌ పద్ధినాన్యేవ తన్త్రే ।
సప్తాహస్యస్యశాస్త్రీవృత్తికతినత రేష్యేవముద్యత్ప్రసజ్గ-
శ్శ్రీమాన్ పద్మానివాసాభిధగురుతిలకో మోహరాదీన్విజగ్యే॥

ప్రాప్యానుజ్ఞాం కలిరిపుగురోర్హృత్ప్రచిత్రా విపశ్చి-
త్సంప్రదాన్తాన్ ప్రతిభటమహాసేహరా మోహరాద్యాః ।
ప్రాపుస్సాన్స్వా స్వానభ చ నిలయాంశ్చిన్తయన్తో గురూక్తిః
ప్రాతస్త్యజ్జప్రస్థమరమధుస్యన్త సన్తోహతుల్యాః ॥ ౨౦

అథ ఖలు భిక్కుముఖ్యవిదుషాం నివహైర్బుదితై-
ర్నిజనిజనద్దను క్రమశ ఏవ సభక్తిభరైః ।
బహుతరమచితాఙ్గియుగళే కలివైరిగురౌ
స్వయమపి మోహరో ద్విగుణమర్చయితుం ముముదే ॥ ౨౧

 తదను బుధవరేణ్యో మోహరో దేశిక్వేన్ద్రం
నిజభవనతలే సమ్పూజ్య సర్వోపచారైః ।

శమితదురితసాధకం శ్రీమతాం పాదతీర్థకం

స్థిరనిరవధిధక్త్యాన్తస్వాద్య హృష్టో బభూవ ॥ ౨౨

ఏవమస్తాషీచ్ఛ—అహోఽస్య దేశస్య భాగ్యమనితరభోగ్యమ్ ।

యతోఽద్య—

పావితజగతాం మానస—

భావితహయవదనపదపయోజానామ్ ।

భవతాన్తజనౌషధతో

భవతాం చరణామ్బుజాద్విధూతాంహః ॥ ౭౩

గద్యమ్ * ఇత రేద్యుస్త్వికృతనిఖిలబుధజనసవర్యే తస్మిన్నా-
చార్యవర్యే నిజారాధనతోపితకృష్ణః కృష్ణభట్టోపి గురువరచర-
ణయుగళమారాధయితుముత్సుకో బహుధా సుప్రార్థ్య నిజభ-
వనముపాసీయ మూర్త్యై స్తరమివ సుమేరోదివ్యం హేమవీర-
మూరోధుం ప్రాథ్నాయామాస ॥ ౧౩

లిథాథితస్తేన గురూత్తమోఽయ—

మారుహ్య దివ్యం తపనీయవీరమ్ ।

పూర్వావసీభృద్వరశృజ్జనగ్ఢీ

బభౌ సహస్రాచిరివాతిదీప్తః ॥ ౭౪

మిలితాన్తత్ర సభాయా—

మనిమేషా దేశికేంద్రమాలోక్య ।

ద్విజనివహః భూసురతాం

సాధీచక్రుస్తదైవ భృశమ్ ॥ ౭౫

తదను బుధసమూహే సాదరం దేశికేంద్రం

ప్రతిపదమనిమేషం వీక్షమాణే ప్రమోదాత్ ।

వివిధకుసుమబృన్దైరచయన్పాదయుగ్మం

భృశమమనుతనైజం జన్మ ధన్యం న సూరిః । ౭౬

వాక్యమ్—అథ సహర్షాశ్శుపూరం సరోమోద్గమం సగద్గదం
సాజ్జలిబన్ధముత్థాయ విజ్ఞాపయాచూన—

ఈదృక్పాదాబ్జయుగ్మం కథమనుకృతినా లభ్యతే మన్దభాగ్యః
క్వాహం సర్వాఘమాణీకృతిచణమతులజ్ఞానదాయీ క్వ చైతత్ ।
యస్మాదారాధ్య భక్త్యాఽస్మ్యభిహతకలుషోఽహం యతీనాం
వరేణ్య.

స్తస్తాత్ప్రకృప్తీయసాం మే పరిణతినమయోఽయం హి నాస్త్య-
త్ర శక్యా । ౭౭

నిత్యం శ్రీకృష్ణభూభృద్యో యుష్మానభ్యర్చ్య మోదతే ।

సార్థం హి తస్య జన్తేవ వరేషాం జనుషా కిము । ౭౮

అపిచ—

నుకృతం కృతం కిమపి కృష్ణభూభుజా

పరమిత్యవైమి యదదః పదామ్బుజమ్ ।

సతతం సభక్తి పరిపూజ్య మోదతే

మమ భాగ్యహేతురపి తత్సనామతా । ౭౯

గద్యమ్ * ఇత్యభిప్రత్య హృష్టమనాః కృష్ణభట్టాపి కస్తూరీ-
నిస్తులవాసనావాసితాయాం సభాయాం పశ్యత్సు బుధవర్ధేషు నిర్గ-
వేష్వాస్వాదితగురువరచరణతీర్థస్సార్థమనోరథ ఇదాసీం పూతా

భవతేతి సమస్తసభాస్తారమస్తేషు తదేవ శ్రీపాదతీర్థం వికీర్ణ
 విరచయ్య మనీషిసముదయాః ప్రమదభరితాః దేశికేంద్రచర-
 ణనళినసమశ్చనజాతశుద్ధసత్త్వగుణేన కృతిగణేన బహిర్నిష్కాసి-
 తైర్ద్వితీయగుణఖణ్డైరివ ప్రవీవ్రైః ప్రవీవైర్విలసితే పార్శ్వద్వయే
 మహానుభావా ఇమే లోకదేశికా అస్మత్సుకృతవశాదిహాగతా
 ఇతి నిర్నిమేషముద్వీక్ష్య ప్రణమతి సమక్రమే పారవర్తే కవిచనద-
 విష్టే గరిష్టే తత్తాదృగుత్సవే విభృష్ఠ్యమాణే సతి సమారూఢప-
 శ్చుకలశచతురస్తయానమానస్తతుద్విలస్వాస్తం దాంతాగ్రగణ్యం
 వరేణ్యం విమతపణ్ణితమణ్డలశుణ్డాలసింహం గురుసింహం సరసిం-
 హార్యగృహపర్యస్తముపసృత్య స్వీకృతతదనుజ్ఞో నిజభవనమాగత్య
 ముదమమితమ్పూజాం బభార ॥ ౧౪

వైదుష్యేణ నిజేన తోషితహృదాం బృన్దేబుః-ధానాం తదా
 క్షేత్రే తత్ర గదాధరస్య మహితే శ్రీపవతీసంజ్ఞ తే ।
 శ్రేలేన్ద్రాదవరుహ్య సర్వవిరుదైర్నీతో హరేస్సన్నిధిం
 మర్యాదాం రచితాం ముదా స జగృహే కేనాప్యలబ్ధాం గురుః ॥

అపరేఽహని మోహరో మనీషి-

ప్రవరైస్సాకముదారధీర్ల లేఖ ।

విసయాతిశయేన గోషిమధ్యే

విజయం శ్రీపరకాలదేశికానామ్ ॥

తన్మూలం నారవేత్తా మమ సదృశతమః కోపి నేతి ప్రవృత్తో
యోఽహం సమృత్యమీభిః కలిరిపుగురుభిః క్లృప్తవాదాహవస్సృక్ ।

తాదృగ్భిస్తద్వచోభిర్విధుతమదభరో మోదమాపం దురాపం
కోప్యేతాదృక్షభావో న హి భువనత లే సర్వతన్త్రస్వతన్త్రః ॥౧-౨

ఎతే యాత్రాం ప్రపన్నా యతిస్సపతిమతప్రక్రియాతర్కవిద్యా-
మీమాంసోత్తంసవాణీఘణివరఘణితి శ్రేణినిర్బాధమేధాః ।

యుష్మద్ద్రామాన్ సమగ్రానపిచ సరభసం యాన్తి విద్యద్వరేణ్యా-
శ్శ్రీవానబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజద్దేశికేంద్రా వితన్త్రాః ॥ ౧౩

తస్మాదద్య భవంతో నిస్తన్త్రాస్సన్తు సాధు ధీమన్తః ! ।

ఏతత్పాణ్డీత్యామ్బుధికణసదృశం చాపి న మమ వైదుష్యమ్ ॥౧౪

ఎవం కాశీగౌడలాటాదిదేశే

విద్యద్బృన్దాగ్రేనరాఖ్యస్స పత్రమ్ ।

వ్యాలిఖ్యోచ్చైః ప్రేషయామాస తత్త-

ద్రామాన్ ధీరా యత్ర నిత్యం వసన్తి ॥ ౧౫

భిక్కు-త్ర్యమ్బక-కృష్ణ-మోహరము ఖైర్ధీమద్గరిష్ఠేర్ముహు-

ర్నిత్యం శ్లాఘితనై జవాగతిశయః కుర్వన్ హయాస్యాశ్చనమ్ ।

శ్రీమద్రాఘవనూరిసూనునరసింహార్యార్చితాక్షిద్వయ-

స్తద్దేహే కలివైరిదేశికమణిశ్శ్రీమానువాసాదరాత్ ॥ ౧౬

శ్రీశైలవంశజాతశ్శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గః ।

పరకాలగురుర్విజయే ద్వైతీయీకం విలాసమథాత్ ॥ ౮౭

ఇతి శ్రీకవిసార్వభౌమస్య కవిగణ్డభేరుణ్డాద్యనేక-

విరుదాఙ్గీతస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు

శ్రీపరకాలగురువిజయే

ద్వితీయో

విలాసః

అథ తృతీయో విలాసః.

—:0:—

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతత్త్వపరకాలమహాదేశికాయ నమః ।

మోహరముఖ్యానధ బుధవర్గా-

న్నాక్తికమాలాదిభిరభితోష్య ।

దేశికసర్వో హరిపదజాతా

ప్రాప్తుమమోఘాం సరితమియేష ।

౧

గద్యమ్* అథ ఖలు సమ్మన్త్య మన్త్రివర్గైస్సహ నిశ్చిత్య భాగీర-
ధీముపయాతుం మోహరశాస్త్రిముఖకృతికులతిలక వాదాహవకో-
లాహలమనువదద్భిరివ దున్దుభిబృద్ధైర్నిరర్గళముద్గీర్ణేషు శజ్జద్వయాది-
మబిరుదవాన్యరవమిళితేషు పృథులతరర వేషు సర్వతః పరిమళితేషు
చందనజలశీకరైరాపణగణేషు కలశపచ్చకభాసుర్ధ్వభాగతయా
పఞ్చాననవిలసితశిఖరం రాజతధరణీధరం తులయంతం విశదతరం
దన్తిదన్తమయం చతురన్తయానమధిరుహ్య త్ర్యమ్బకసూరిప్రవృ-
కృతిగరిష్ఠవిజయసముదఙ్గితేన యశఃపుష్కానేన విశదాతప్రతేణ
విభూషితోర్ధ్వభాగ సైరేవ తన్నగరస్థితైర్భూషణైః పరివృతో
నిజప్రవాసవిమనాయమానాని సృసింహార్యభీక్కుశాస్త్రిముఖాని
పణ్డితమణ్డలాన్యాశ్వాస్య సుశుభైర్వచోభరైస్సాన్వివలోకనానన్ద-
తున్దిలతయా నివర్తితుమప్యనుత్సుకైః పౌరజనైః పునఃపునరుదీ-

త్యుమాణః నిర్గత్య తస్మాత్పూజ్యనగరాదతివత్య తూర్ణమేవ తా-
 దృశమతిద్ధిర్నం మార్గం అతిక్రమ్యాపరామివ భాగీరథీం భీమరథీం
 నదీం చోపనృత్య నానావిధానిపుటభేదనపటలాని నిజాశనకుతూహ-
 లనిషణ్ణనిర్నిద్రజరత బకవధూటీవీలొకనవికలస్వాంతశకులార్భకసర-
 భసగమనసహకారిర్ఘరీరయాతిశయాం, తత్రతత్ర సలిలక్రీడాన-
 క్తముగ్ధసిద్ధవధూజనకుచకలశచర్చితఘనప్రణవఙ్మౌళనలోహి-
 తర్ఘరీపరికలితతయా తనజ్జనతౌళనాత్తనైల్యపూరమిళితతయా
 చ వృద్ధగజ్జేయమావయోః పూజ్యా సఖితీప్రేమాతిశయేన సమా-
 గతాభ్యాం సరస్వతీకళిన్దనద్దినీభ్యామివ కృతపరిరమ్భణాం, విశృంభ-
 విజృంభితతున్దరతరజ్జవరమ్పరాపరస్పరసీరాహతిఘోరారవ-
 దోరాహవశూరోన్నతభేకీతతిప్పథులనినాదముఖరితాం, మృదుల-
 తరపుళినఫేలదతిసుకుమారలక్ష్మణావిచక్షణకలకలరవ వాచాలిత-
 యా నిజతటవిరచితవిహారలక్ష్మణగ్రజచరిత్రం నిఖిలజనానామపి
 కథయస్తీమివ నిశమితచరీం గోదావరీం నిరీక్ష్య స్నాత్వా చ
 యథావిధి బుధజనసంప్రార్థితః ప్రావిక్షద్విరచితమునిజననుఖాసికాం
 నాసికానగరీం ।

౧

ప్రౌఢ్యతోఽధేన యత్రాగ్రజమనుసరతా లక్ష్మణేన ప్రలూనా
 నాసా రక్షోభగిన్యా రఘుకులపతినా యత్ర వీరాగ్రగేణ ।

తాదృక్షకూరవృత్తక్షుభితసురపతిప్రవృత్తాధిపాలాః

పౌలస్త్యజ్ఞాధురీణాస్సపది విదళితా భీషణా దూషణాద్యాః । ౨

తస్మిన్ పురే బుధసమూహసమర్చితాఙ్గి-
 ధ్యాయన్ హయాస్యమనిశం గురుసార్వభౌమః ।

తత్రాగతాన్ బుధగణానురగాధిరాజ-
 వాణ్యాదితన్త్రగణపారగతాన్విజిగ్యే ॥

౩

అథచ—

తురుష్కమేకం నిజశాస్త్రయుక్తి-
 జాలేన కోలాహలనూదధానమ్ ।

స దేశికో మజ్జుతరైర్వచోభి-
 రానన్తయామాన సుధీముఖేన ॥

౪

చిరాయ వాదాహవమారచయ్య
 గిరాం భరైస్తస్య గురోరుదారైః ।

నిరాకృతిబ్రహ్మసమాశ్రయాత్కిం
 నిరాకృతిం ప్రాప తురుష్కవర్యః ॥

౫

మేఘాఽమృతపశ్యతోహరయశోనిర్యత్ననిర్యన్దహః-
 వాచాయుక్తిభరైర్ద్విషన్దతదిశో దణ్డం దదానం ముహుః ।

తత్తాదృశసమగ్రతన్త్రపదవీస్వాతన్త్ర్యభాజం గురుం
 దృష్ట్వా మ్లేచ్ఛవరో యదాప స ముదం స్ఫుర్తుం చ తన్నేశ్నహే ॥

౫ * తదనన్తరం స తురుష్కవరోపి నిశమ్య యుక్తిజాలాని
 నిజశాస్త్రావిరుద్ధాని దేశికేంద్రావిష్కృతాని నిష్కాసితసంశయశ్చ

బుకాగ్రప్రరూఢమహాశ్మశ్రుభారదత్తసాహాయ్యకేనే వినియవి-
నతేన శిఖాభారవిధురతయా ముహుర్ముహురనాయాసతరళితేన
శిరసా శ్లాఘమానః పునఃపునస్సహర్షముభయహస్తమస్తకస్పర్శ-
నప్రణామైన్యమాధాన్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రప్రేమేతేషు గురువరేష్యేన
యాగికమన్యేషు తావత్కేవలరూఢమేవేతి సమస్తసభాస్తారాగే
పదన్నిశ్చక్రామ ॥

తదను స్వీయనుదీజనస్య సమితౌ వృత్తం గురోయాచివా-
నతిచిత్రం తదవిధకర్ణతిలకో దుర్వారహస్త్వోదయః ।

అథ చైతద్వినిశమ్య తేఽపి లనదాశ్చర్యాభివీచిచ్ఛటా-
భృశనిర్భగ్నహృదో న యాన్తి నితరానుద్యాపి పారం పరమ్ ॥ ౭
అనన్తరమ్—

కథాహవవిజృమ్భణోల్లసదహఙ్కృతీన్పణ్డితాం-

స్తథాగతమతాధ్వగాన్విరచితప్రసక్తాన్స్తదా ।

రమానిధికలిద్విషద్ధురువరో నిజైర్వాగ్భరై-

స్స తత్ర బుధమణ్డలే సమజయత్క్షణాల్లీలయా ॥ ౮

కలిరిపుగురురఘుపతిరథ

విమతమతప్రక్రియాఖ్యశూర్పణఖామ్ ।

లక్ష్మణమతసినాఽఞ్చిత-

వైరూప్యాం ద్రాగచీకరత్తత్ర ॥

గద్యమ్*తత సైర్బభజనై రర్చితచరణారవిన్ద శ్శుచితః*౭యమితి
నిజచరణపరిచరణసకుతూహల ఇవ సప్రాప్తై శుచిమాసే పూ-
ర్ణిమాయాం విరచితచాతుర్తాస్యాదివ్రతనియమసంతోష్యానే-
కసహస్రాణి ద్విజనికురుమ్యాభ్యాన్నదానై ర్వితతార సర్వేభ్యో ధ-
ననిచయమమితంపచమ్ || 3

తదానీం తత్ర మిళితాః కవయో గురువరమిత్థమవర్ణయన్ ||

తత్ర కశ్చిద్భుజముద్యమ్య—

ధర్మాత్మవవరస్య దిగ్దజలనద్దనైస్తువాశీప్రభా-

బాహూబాహవి జాగరూకనిజనత్కిరైర్యతీనాం ప్రభాః ।

దానారమ్యవినిర్గతా జలఘరా గజ్జాదయోఽమూర్ఘ్యవం

నో చేత్వావనతేదృశీ క్వ ను భవేదాసాం నవీనామపి । ౧౦

ఇతరతాన్యః కవిః—

క్షీణాజ్ఞస్సుమనోవ్రజాయ హి కలామాత్రప్రదానేఽప్యహో

క్లేశం యచ్ఛతి విప్రయుక్తనివహే లుభాగ్రచూడామశిః ।

ఈదృక్షం ద్విజరాజ ఇత్యపి వయం బ్రూమః కథం జాగ్రతి

శ్రీమచ్ఛ్రీకలివైరిదేశికమణౌ విప్రప్రియే దాతరి । ౧౧

లన్యతాన్యః కవీన్ద్రః—

వీస్సాయా నిగమాస్తదేశికమణేర్వాహాన్యమూర్త్యంతర-

స్వాహోష్విద్యతిభూమిభృత్ప్రతికృతేశ్శ్రీమత్కలిదేవీణః ।

యోగీంద్రస్య విలోక్య హస్తలసితాన్దణాన్కుదాచిజ్జనాః

సో వశ్యంతి కరాశరూపయమరాడ్డణ్డం ప్రచణ్డం పునః॥౧౨

అవరత—

సాదృశ్యం సహసా పరీక్షితుమనాస్తాదృక్షదీప్తైర్గురో—

స్తేజస్తం చ దివాకరం సహ తులాం వేధాన్సమారోపయత్ ।

నీచోఽభూద్దిననాథ ఇత్యనుపదం సర్వే జనాశ్చక్రుశు—

స్తన్నీచం హి తులాగతం కిల వదన్త్యద్యాపి కార్తాన్తికాః ॥ ౧౩

వితరతి కల్పివై రిగుశ్చో నురభిరనురభిరథ కల్పకస్సల్పః ।

చిన్తామణిశ్చ చిన్తామవాప ధనదాదిమూః కిముత ॥ ౧౪

ఇత్థం నిర్వర్తితే గురువరేణ వితరణవై భవే ॥

అథచ—

విలసితకరకో జీవనవితరణనిర్ధూతనిఖిలజనతాపః ।

ప్రాప్తో వర్షాసమయః కలిద్విషదేశి కేంద్ర ఇవ ॥ ౧౫

విద్యుత్ఫణ్డో నితాన్తం ఘనఘనకవచస్సూర్జభుక్ష్యేళితాఢ్యః

ప్రోచ్ఛన్దైర్వర్షధారాశరవరనికరైశ్చన్నకాష్ఠాన్తరాళః ।

గ్రీష్మాభిఖ్యం విపక్షం నిఖిలభువనసంతాపనం ద్రాగ్విజగ్యే

ప్రావృట్కూలాఖ్యయోధస్తదను చ విహరత్కేకిసైన్యం ననాద ॥

వనమివ గగనం వనమపి గగనమివ తదా ఘనాగమే ప్రబభౌ ।

ద్విరదా ఇవ జలదా అపి జలదా ఇవ రేజిరేద్విరదాః ॥ ౧౬

బృంహితమివ గర్జితమపి గర్జితమివ బృంహితం చ లసతి స్మ ।

మదధారేవాచ్యోతీ జలధారా చాపి బహుళతరా । ౧౮

జలధారేవ దురంతా మదధారా చాతి సప్రవృద్ధాఽఽనీత్ ।

దంతా ఇవ తటిదంతాస్తటిదంతా ఇవ చకాశిరే దంతాః । ౧౯

లోకబన్ధోస్త్వకాస్తస్య మేఘాళిచ్ఛన్నతేజసః ।

అనాలోకాదివామౌఘజవనీ సఙ్కుచితాఽభవత్ । ౨౦

నిభృతం ధరణిధరాగ్రేష్వభివర్షంతః క్వచిత్క్వచిన్నయతా ।

దూరం నీతా జలదాస్సార్థీ చక్రుర్హనాఘనాభిఖ్యామ్ । ౨౧

ఆరోఘం త్రిదివపథం వియోగినాం జలధరేణ బహుకృపయా ।

వజ్రమణీనిశ్రేణీరచితేవ రరాజ తత్ర జలధారా । ౨౨

విగళతి కాలామౌఘదాద్ధారాసారే వియోగిధ్నేర్యం చ ।

క్షణదీప్తిమణ్డలే పునరుజ్జ్వలతి తదీయవిరహశుష్టాఽపి । ౨౩

గర్జితతర్జితహంసే మలినే ప్రచ్ఛన్నసత్పథే నితరామ్ ।

జాగ్రతి జలధరనివహే ముదం కథం వహతి విప్రయోగిచయః ।

ఘనసీలాశ్వా విద్యుత్కనకకళాచలనతో మరుతా ।

సాదివరేణ విమన్నా నభఃపథే చక్రురద్భుతా ధారాః । ౨౪

సంతర్జితాః కాలవయోదతోఽస్మ-

త్సజ్యోతిషస్సప్రతి రాజహంసాః ।

నామావశేషా ఇతి సద్వికాసా

జాతిరహసేవ తదా బభాసే ||

౨౬

కిచ్చ—

జలదపరీతామింద్లోర్లెఖాం తులయన్త్య ఇవ విభాన్తి స్మ ।

మధుకరనికరపరీతా విశదతరాః కేతకీరేఖాః || ౨౭

అపిచ—

విమలనిజకుసుమరేఖాచన్ద్రకలాభాసురాగ్రకోటీరాః ।

వ్యాళవిభూషాః కైతకతరవః పరిజహనురివ హరం స్వరిపుష్పమ్ || ౨౮

అన్యచ్చ—

వితతశిఖావళిచ్ఛద్యుతిభిః కృతశక్రచాపలీలానామ్ ।

న విదుర్వనమాలానాం భిదాం పయోదాత్తదాఽతీనీలానామ్ ||

అపరం చ—

యుక్తం సంభృతభువనే యదభూత్కృష్టే ఘనే సమాయాతే ।

అర్జునవికాసభూమా లాఙ్గలిమోదశ్శిఖణ్డిహర్షశ్చ । 30

ఇదం చ—

అతనుఘనాశుగలులితా మేదస్వీతమాస్పదావిలాసారహితాః ।

రేజుః ప్రవాహభారా వృషభా ఇవ కూలముద్రుజస్తటిసీనామ్ || 3౧

అపిచ—

ఉన్నీలచ్ఛాద్యలాఢ్యా సపది నిపతీతైః పక్వజమ్బూఫలాఘ్నే-

ర్మీరన్ద్రైశ్చక్రకోపైః కరికరగళితైశ్చీకరైశ్చ ప్రకీర్ణా ।

స్ఫారై హారై స్సమంతాః పురకతవలభిన్నిలశోణాశ్శముక్తాః
ముక్తైర్భూకామినీ కిం జలధరపతినాఽభూః ధారాకరేణ ॥ ౩౨

అదను సమాగతాయాం భద్రతరభాద్రపదమాస పౌర్ణమా
స్యాం నిర్వర్తితివిశ్వరూపయాత్రః పవిత్రచరిత్రో యతిసుత్రా
మాత్రయం పశ్చిముఖపశ్చిమముఖనిఖిలసత్వవిహారోచిత వివిధ
పటపిపటలకళ్యాణితం పశ్చివటీననం ప్రవిశ్య సింహుదత తత్కా
లోచితనియమో రఘువరసన్నిధిముపాగత్య నానన్దం నాజ్ఞాల్లిబన్దశ్చ॥

సున్దాసు కేన్ద్రసుతసన్దారణస్ఫురదమన్దాగ్ర్యదోర్బలభరం
సన్దానిత త్రిదశబృన్దాగ్రపజ్జముఖ నిన్దావహస్వచరిత్రమ్ ।
నన్దార్దుకాగ్రసరబృన్దార కేశసురబృన్దాఽనతిక్షణగళ
స్మన్దారకల్పవరకున్దాదిసత్సుమమరన్దాభిషిక్తచరణమ్ ॥ ౩౩॥

లోలాపాఙ్గరజ్జమజ్జశిథరాబాలాహృదన్తోన్మిష
శ్రీలాశీక్షితిమానసం శుభశరత్కాలాబ్జదివ్యాసనమ్ ।
ఆలాసం మునిమానసద్యపతతేర్నీలాదిహర్యగ్రణే
జాలాననసురమ్రమం శుభకరం కాలామ్బుదశ్రీధరమ్ ॥ ౩౪ ॥

ఆతారకధూతానఘధూతాధిపచాపం
సూతానిమగీతాద్భుతపూతాత్మచరిత్రమ్ ।
భీతాఖిలధూతాఽభయదాతారిమజనం
నోతాపరిణేతారముసీతాద్భుతహర్షమ్ ॥ ౩౫ ॥

వీరం సుకుమారం జితమారం నిజలక్ష్మ్యా
ధీరం గుణనీరన్ధ్రముదారం గురువర్యః ।
కామం సురసామన్తవిభీమం నదయంతం
భూవంశాలసోమం ధురి రామం స దదర్శ ॥ ౩౬ ॥

వశరథగృహచుగ్ధాబ్ధా యస్మింశ్చన్ద్రే కృతోవయోజగతి |
 కుముదానన్దశ్శాన్తశ్చిత్రం నిశిచరభయం సజ్జాతమ్ || ౩౭||
 మలినాభవదుత్తరాపరాశా పరమానన్దమవాప కాశికశ్చ |
 స్ఫుట మాన న జాతు పజ్కుజాతిం బత యత్తేజసిభాస్వతిప్రదీప్తే ||
 నృషధర్షణానుకూలా బభౌ యదీమా సమద్భృతా పజ్కాత్ |
 సీతానుషక్తమననా యేనానఘకర్షకేణ సాహల్యా || ౩౮ ||

సీజభుజబలభగ్నై నిలకణ్ఠస్య చాపే
 లలితమధురలోలస్నిగ్ధముగ్ధాస్కటాక్షాన్ |
 నపది ధరణిబామీముక్తిరన్త్యాం విరేజే
 నవకువలయమాలాఽలఙ్కృతాక్షో ను యో వా ||

ముకురనికరప్రత్యాచీణే కరగ్రహమణ్డపే
 దిశి దిశి చ యో దృష్ట్వా భూషానుతాం ప్రతిబిమ్బితామ్ |
 ప్రకటమవిదన్వైమా సీతేతి లోలమనాః క్షణం
 కరసరసిజస్పర్శేజానాత్తనూరుహహర్షణైః || ౪౦||

జగతి పరిగృహీతే జానకీపాణిపద్మై
 నృపతికులలలస్తీరత్నభూతేన యేన |
 మరుదధిపతినాఽఽంతిం జైత్రలక్ష్మ్యాః
 కరాబ్జం రజనిచరపతేశ్చ ద్రాగ్విముక్తం తయైవ ||

జానక్యాః కుచకుమ్భే లమ్బిత కుమ్భాశకుమ్భ సంరమ్భే |
 వల్లతి వల్లతి నితరాం కుసుమాయుధచాపలేన యచ్ఛేతః || ౪౩||
 కుటలీభవత్యవనిజావిలోచనే ప్రణయకోపే న |
 తరళీభవతి చ శశ్వ న్నానసమపి యస్య తత్క్షణం యూనః || ౪౪||

లక్ష్మీప్రచైరపాశైర్విఘ్నోక్తితోఽవ్యహహ యస్య దారాణామ్ ।

నిష్కాశ్చనో జనౌఘో నిష్కాశ్చ న ఏవ తక్షణం భవతి ॥ ౪౫ ॥

కపిరపి రాజ్యమాప యదనర్ఘ దయావశ్యో

గతి మనఘాశ్చ గృధ్రపతిరవ్యతిపుణ్యకృతామ్ ।

పరమయతేఽల్పకోఽపి మహదాశ్రయతోమహతీం

శ్రియమిహ పాదుకేవ ససయే భరతస్య కృతే ॥ ౪౬ ॥

నిజచరితానీవ ముహుర్భహుతేజస్త్యమరహితాని ।

యుద్ధాని యస్య తద్వన్యచ్ఛత్రుఖరాదియాతువదనాని ॥ ౪౭ ॥

యద్దాసే వాయుసూనౌ ద్రుతమవనినుతామార్కణవ్యగ్రచిత్తే

స్ఫూర్జదృష్టావిశేషం స్ఫురదధికతనావమ్బుధిం లఙ్ఘమానే ॥

కిం వా సంజృమ్భితోఽసౌ జలధికబళనాయ స్వయం శాడబాగ్నీ

ఝాస్వానభాకిమాస్తే గగనతలధియేత్యేవ దేవా అవిస్త్వన్ ॥ ౪౮ ॥

లజ్జాఽలబక్ష్మతిభూమ్ని దై నతచమూహృద్ధారణే తోరణే

యద్దాసః పృతనాపతీనగమయత్పశ్చా పి యశ్శుశ్చతామ్ ।

తద్యుక్తం ఖలు రాక్షసానపి తదా సప్తాపి సప్తార్చిషా

తుల్యాన్ద్రాగతనోదిదం బత తథాఽతీతిం సహస్రాణ్యపి ॥ ౪౯ ॥

ఏతస్మిన్దశకన్ధకేఽతి విషమా వృత్తిర్దురాత్మ స్యతో

నో యుక్తం భవతా మిహ ఖితిరితిప్రేక్ష్యేవ వాతాత్మజః ।

యద్దాసస్సమవర్తినోఽథ వశేగాంశ్చక్రే మహాసంక్రమే

రక్షోనాథసుత ప్రహస్తజ ముఖా ల్లజ్జాపుగే శాక్షసాన్ ॥ ౫౦ ॥

ఆకారితః ప్రాగ్దశకన్ధరేణ వాత్సల్యతో యోఽను విభీషణేతి ।

దయావశాద్యస్య స తద్యవీయాశ్చభూవ తస్యాహహ తాదృగేవ ॥

భక్త్యా దర్శయాయ క్లృప్తనియమం పథానమాయాచరే
యస్మై వై న వితీర్య సిన్ధుదయితః పశ్చాత్క్రూధాత్మద్బధా ।
సామిత్రే ధనురానయేతి నదతే భీతో దణా తక్షణా
త్సమ్నా వై న జణాశయో నశమియా ద్దణ్డాదృతే భూతలే ॥౫౧॥

యేనామృథౌ భుజభృతాం ప్రధమేన సేతౌ
బద్ధే సుసగృహ్యయే ప్రమదశ్చ బద్ధః ।
భీత్యా న్యమోచి హృది సజ్జిముఖే న ధైర్యం
నేత్రాశ్రుపూర ఇన తల్లలనామణీభిః ॥ ౫౩॥

కోపాటోపవిసన్తిభిః భుకుణినా హస్తాగ్రభాగే మనా
గృధ్రే యేన విసమ్రుణే గళముఖన్యాయస్యైస్సమం కార్మకే ।
ఉన్నమా ప్రబుభౌ నిజామలయశస్త్రామై స్సమంతద్బుజ
త్రస్తత్రస్తపున్దరాదిచురుచుర్బున్దాననశ్రేణికా ॥ ౫౪॥

తిష్ఠాత్తయాతి దశాననోద్ద్య భవతా ప్రోక్తం తథైవాత్స్తుతే
దేవానాం ప్రియ యుక్తమేతదపి మే నాలుక్సమాసం పదమ్ ॥
తూర్ణం దర్శయ మే స్వసారమథ తాం యా లక్ష్మణేన క్షణా
ద్విగ్రాభూదితి రానణోక్తమఖిలం యోఽఖిలాయద్వాగ్భరైః ॥

యదసమశిష్టానీప్రకటరూపజ్మృతి ఫూరరవే
రణభువి జృమ్భితే స్ఫుటతి యాతుపతేర్హృదయమ్ ।
నిఖిలదిశాతటం చ తదనర్లు శిరఃపటలే
పతతి సురాజ్ఞనాకరతలాశ్చుమవృష్టిరపి ॥ ౫౬॥

లక్ష్మో విభీషణేనాఽధిగతా యదనుగ్రహేణ తజ్జ్యాయాన్ ।
విపరీతవర్ణలక్ష్మోవాచ్యం యస్యాగ్రహేణ సమవాప ॥ ౫౭॥

ప్రమూదితవదనావనీజాయుతం

యమభిషిషిచురానసిష్ఠం ద్విజాః ।

నిఖిలనృపతయోఽప్యలం యత్పదం

మకుటకుసుమమాల్యజాగ్రద్రుసైః ॥

॥ ౫౮ ॥

కకుస్థవంశస్థ నృతైశ్చిరాద్వృతం

మణీగిరీటం పరిభిభ్రతా ముహూః ।

సుశోణరత్నారుణితాగ్రగోత్రభి

న్మణీగిరిర్యేన పురా సమీకృతః ॥

॥ ౫౯ ॥

శ్రీమానశేష భువనత్రాతా నేతా విదేహతనుజాయాః ।

మజ్జశముత్తజ్జతరం తరజ్జయశు మే కృపానిధీ రామః ॥౬౦॥

ఇతి సప్రమ్నాగ్భ్యాఽభిష్టుత్య ముహూర్ముహూస్సమర్చ్య భగ
వతే రామచంద్రాయ సౌవర్ణదివ్యామ్బురాదీని యానంతాం నాసి
కానగరిం ప్రవిశతి తానదేవాశ్చాస్తతస్తన్యమానసమారాధన
ముగతహృదయహయవదనకృపాపాత్రేణ దాత్రేణ దాగ్ధ్యైట
వ్యాః శోత్రేణ విమతజనమదావళానాం మిత్రేణ భువనసరసిజస్య
నిఖిల నృపకులసింధురేణ కర్ణాటసామ్రాజ్య ధురన్ధరేణ వదాన్యతాపరి
పూరితమనీషిజన తృప్తేన కృష్ణరాజచంద్రేణ గుణసాన్ద్రేణ సభక్తి
ప్రకర్షం విలిఖితం విజ్ఞాపనపత్రం మజ్జశతూర్యం వముఖరోత్సనపుర
స్సరమాదాయ గురువరసన్నిధిం తదీయాజ్ఞయా ప్రతికార్థం విజ్ఞా
పయామాస లేఖకవర్యః ॥ ౫ ॥

శ్రీమత్ప్రియ్యస్త సిద్ధాస్త చర్యా పర్యాయ వేధసే ।

నరవేషాయ శేషాయ గురవే కరవై నమః ॥

౬౧॥

యేఽస్మద్యోశ్యనృపాలవర్యనివహఃచార్యాశ్చ ఔరశ్చితం

యేషామజ్ఞ్రియగం యదీయ యశసా వ్యాప్తాస్సమస్తా దిశః ।

యే సర్వాహితపణ్ణతావళిమదవ్యాధూతధుర్యా శ్చ తా
స్వనే శ్రీ కలివైరిదేశికమణీ శ్రీవాససంజ్ఞాన్మహుః ॥ ౬౨॥

ఏమా ఖల్వస్మదేశికేస్ససన్నిధౌ శిష్యేణ కృష్ణస్మపాలేన కృ
తా విజ్ఞప్తిః ॥ ౬౩ ॥

తాదృక్షా స్థూరభిక్షుముఖ్యవిదుషాం జేత్వాన్నిశమ్యేహ వో
నిత్యం హర్షభరేణ తున్దిలమనా యుష్మత్సమర్పావిధౌ ।
ఉద్యద్భక్తిరహం తదద్య కృపయా సమ్రార్థనాం మే ముహు
స్సాగ్ధీకృత్య మదీయపూజనవిధిస్సీకార్య ఇత్యర్థయే ॥ ౬౪॥
షష్ఠేః పూర్తిర్భవతి శరదామత్ర మే తత్ర శాన్తిం
కర్తుం నిత్యం వ్యవసితమతేర్యష్టదఙ్గిర్వచనాఽతః ।
నాన్యచ్ఛ్రేయో మమ గురువరాస్తత్కృపాపూర్ణదృష్ట్యా
సార్థం కార్యం మదభిలషితం వేగతః కింబహూక్తైః ॥ ౬౫॥

ఇతి నిజశిష్యకుల లలామేన విద్యజ్జన చకోర చంద్రేణ శ్రీకృష్ణ
రాజధరామహేంద్రేణ విలిఖితవిజ్ఞాపనపత్రికాశయం నిశమ్య హృష్ట
మనాః కలిరిపుగురువరేణ్యోఽపి సంప్రేమ్య స్వస్తిపత్రం తస్మైమహీ
శూరపురాధీశాయ శరణాగతజనపరాధీనతయా సజ్జోచ్య గజాప్ర
యాణ వైఖరీమపి తత్కృజ్ఞీత పూరణోన్ముఖోఽభూత్ ॥ ౬౬ ॥

శ్రీమాన్స్వీయగుగూర్తమేన కృపయా సమ్రేషితాంపత్రికాం
శ్రుత్వా స్వస్య పుకే మహాత్మనవభరేణానీయ కృష్ణప్రభుః ।
జాతాఽస్మద్రచితాఽర్థనా చ సఫలేత్యుక్త్వా సమజ్ఞాస్తతః
మేనే మేమరహృష్టసీర్నిజపురీం ప్రాప్తం తదానీం గురుమ్ ॥ ౬౭॥
కృతపరమహంసహర్షః క్లృప్తద్విజరాజమణ్డలీదీప్తిః ।
శరదాగమస్తదానీమనుకుర్వన్నావిరాస తస్య గురోః ॥ ౬౮॥

అభిషేచ్యభవం పుష్కరశీకరనికరైర్విధూతనిజగర్హాః ।

గగనే వనేఽపిచాసస్య నాఘనాఘాః ప్రశాంత మదాః ॥ ౬౭॥

అభివృద్ధప్రణామూర్తాః ప్రహృష్టరోమాణ ఇవ బభుర్గరయాః ।

జగతి స హృష్యేత్కోవా పయోధరస్పర్శనేస కఠినోఽపి ॥ ౬౮॥

సారసహితాస్సువిస్తృత పత్రచయా మిత్రమణ్డలే లసతీ ।

అభ్యాగమ కృతకుతుకా బభూవురథ రాజహంసాఘాః ॥ ౬౯॥

ధవళధవళాస్తదానీం చకాశిరే వాచిదా గగనే ।

జడసంగమవిధురాణాం శుచితా స కథం భవేజ్జగతి ॥ ౭౦॥

మధు వీత్వాఽథ యథేష్టం ముదితైర్భ్రమరైర్మహాశ్చ పద్మినయః ।

పుష్పిణ్యోఽపి శ్లిష్టా మత్తానాం కో వివేకస్సాన్యత్ ॥ ౭౧॥

విమలామృరపరిలసితాస్సప్తచ్ఛదగన్ధనన్ధరదిశాంతాః ।

భూషితగాత్రాః కామిన ఇవ శారదదినచయాః ప్రబభుః ॥ ౭౨॥

తదను నిఖిలజగదానందనే జాగ్రతి శారదదినే దేశికేంద్రాజ్ఞయా
శ్రీకృష్ణరాజదర్శనైకోత్సుకతయా చ సత్వరపరిగ్రహ్యమాణ హిర
ణ్మయదణ్డాని ప్రతిహరమణ్డలాని సస్తాప్యమానదుష్టభినుష్టరాణి
మదావళబృన్దాని సముల్లసంతినుత్రిశిరస్త్ర సాదిజనచటులాని ఘోట
కపటలాని ఉద్ఘోషితజయగాధాని మాగధయూధాని సముద్ధ్రియ
మాణాతపత్ర చామర సంరమ్భాణి పరిజననికురమ్భాణి మహీశూర
పురగమనాయోన్ముఖాన్యాసన్ ॥

పన్తిజస్తమయీం రమ్యామారుహ్య శిబికాంగురుః ।

మహీశూరపురీంగస్తుమనాస్తస్మాత్పురాద్యయా ॥ ౭౩

అత్రాంతరే బుధగణజేగీయమాన నిజ వైదుష్యాది నిశేమన
ముదిత హృదయైవ స్వసపర్యాచరైకాగ్రమససా అఙ్కులకోటాఽ

ఖ్యసగరాధిపతినా విమలమతినా ధరణీపతినా స్వపురాగమనాయః
 సప్రమృత్తోగురుపురస్తరోఽయమతిక్రమ్య తూర్ణమేవ తామత్యా
 యతాంసరణిం సప్రమృష్య తన్నగరనికటంప్రత్యుద్ధతేన తేనైవరాజ్ఞా
 బహుతరమభివృత్తస్సవినయం తదనుయోగాన్మహిశూరపురాధినాథ
 చాతుర్యదార్పణైర్ధర్మశౌర్యాదిగుణాన్ కథయన్నగ్రతి స్తదీయ
 మదావిరోపరి ఘోషమూణ నానావిధ తూర్యరవముఖిరేషు హరిద
 స్తరేషు సరసచన్దనరసపరిమళద్విగుణిత కరటికటతటవిగళితమదజల
 నురభిళరాజవీధికాం చన్ద్రశాలా విహరదసదృశ మృగదృగపారకృ
 పారసలనదపాజ్జ విపార కనదపాజ్జభజ్జ భజ్జురావలోకన పర్యస్త ని
 ర్యత్న నిచ్చిత నూత్నరత్నతోరణాం నిజగతేవిజలతియా పాదయోగ్ని
 పత్య సావధానవాక్యాని వదతాం రాజహంసానామివ మౌక్తికమః
 యసౌనర్ణ మజ్జలీణాం ఖలంఖల ర్మణంర్మణశిశ్నోతయచతిజనకశతశలక
 లితవిసృజ్ఞాననిదవివశితయచజనాంతత్తాదృశతన్నగరకనకాగ్నేజనతి
 నులతావిజతినిజ తేజః ప్రాగ్భరతయా నాశ్చిర్యమమూర్ధ్వజేతుం యు
 గపదేవ మిళితాభి చ్చిద్వల్లతాభిరివ హైమవేత్రలతికాభిరాకులితమ
 హజనామజ్జులకోటపురీప్రవిశ్యభక్త్యన్మృషవిశేషవిరచిత తదీయ
 పూజనాన్యనుగృహ్య సంతోల్లసద్దానధారోఽప్యప్రమత్తోఽసా గు
 రువరణితి నిజాధికతామవేక్ష్య పరిచరణాయ సాక్షాత్సమాగతేన కేన
 చిద్విగజేనేవ తత్సమర్పితేన కుష్ఠారవరేణాభిరజ్ఞతో నినాయ తస్మా
 పశ్చపాన్వాసరాన్ ॥౯॥

శ్రీశైలవంశజాతశ్రేష్ఠకృష్ణకవిర్నవీన దుర్గస్థః ।

పరకాలగురోర్వ్యజయేతార్తియీకం విలాస మపి చక్రే ॥

—॥సమాప్తస్తోత్రీయోవిలాసః॥—

అథ చతుర్థోవిలాసః

శ్రీ శ్రీనివాసబ్రహ్మతన్త్రపరికాలమహాదేశికాయ నమః

తతః పరం పరమహర్షతుద్బలస్వాంతం తం ధరాకాంత మను
 గృహ్య గురువరః కైశ్చ ద్వివపైరతీత్య నానావిధవనోజ్వలాన్విష
 యా న్సరితశ్చ తీర్త్వా చ విరచిత నిఖిలజనతుజ్గభద్రాం తుజ్గభద్రా
 మతిక్రమ్య ధరణీసురవర్గ మనోహరం హాసదుర్గపరిసరమతిపత్య
 సప్తయోజనమాత్రం పథాన మగ్రతో రామాభిరామతయా యదు
 భూభృదితి సంజ్ఞాం సార్థయంతం సమున్నతశిఖరప్రతిఘాతపతితైః
 పయోధరై రివ కరటిపటలై ర్విరాజితం గహ్వరాంతర విహర
 మాణ కణ్ఠీరవకణ్ఠోద్గతాకుణ్ఠనినదశ్రవణభీతై స్తత్రతత్ర నిశ్చల్లాశ్లే
 శ్శుక్లాలై రివ గణ్ఠశైలమణ్డలైః పరిమణ్డితం క్వచి ద్వలరిపుమణిసీల
 తయా శిఖరావలమ్బినారాయణదీప్తిధారావ్యాప్త మివ క్వచి
 ద్విశేనతరస్పటికశిలాలఙ్ఘ్రతతయా సువర్ణధరణిభృదపి భవాన్
 సురాశ్రితోఽభూదితి సుమేరు మపహసంతమివ క్వచి స్నిర్ఘ్నరాల
 ఙ్ఘ్రతతయా పరమపుగుహాశ్రయహర్షేణ సానందబాష్పమివ క్వచి
 చ్చుక్క కోకిల కలవిజ్ఞ నీలకణ్ఠ కపోత తిత్తిరి మిథునకలకలారావ
 ముఖరితతయా చిరా దాగతస్యాత్మన ఉపచారోక్తీ ర్వదంతమివ
 విచిత్రతరి మిత్రరుచిమిత్ర చిరత్న రిత్న మయ తుజ్గశృంగసహస్ర
 హృదయజ్గమతయా అశేష జనానామపి నైజశేషాకృతిం ప్రకట
 యంతమివ హిమవంతమివ మనోరమోల్లసత్ప్రాంతం శివాభ్యుదయ
 హేతుంచ అమరనగరమివ హరిశిఖభాసురం నిరంతర రమ్భాసహ

జని సద్రూప లాలితామరసభాతిశయం చ సజ్జున్తనమివ సహ
 స్రాక్షం సమాశ్రితనన్దనకల్పతరుం చ విశ్వమ్భరమివ మహారాజ
 మివ చ విష్వక్సేనాభిరామం కపర్దినమివ శ్రీకణ్ఠం రఘువంశమివే
 క్ష్యాకువిలసితం మాద్రిద్వితీయ తనుజమివ సహదేవమాశ్రితనకు
 లంచ క్వచి దమ్భరమణిశతాజ్ఞ తురజ్ఞాయాస విశ్రాంతి వదాన్య
 విశాలశాఖాగ్రైః హంసైరివ విశాలపత్రైః తూణీరైరివ విచిత్రతరపత్రి
 కులాశ్చిత్రైః రామకృష్ణ నిధినికర సరఃపూరైరివ నీలాభిరామైః
 భాగవతిపద్మైరివ హరితత్త్విగుణమేదుర శుకముఖవచననిచయ
 ప్రచురైః ప్రావృడ్తివైరివ ఘనాఘన పుష్కరధారా శీకరమేదురైః
 భారతచరిత్రైరివాశ్వయుజమాసదినైరివ చ విజయదశమ్యాభా
 సురైః విష్వక్సేననామభిరివ అవిఘ్నమహావనాగ్రదృశ్యమానైః
 తమాల రసాల సాల జమ్బూ కదమ్బముఖాఖిల విటపిపటలై ర్విరా
 జితపరిసరం సున్దరకన్దరం మన్దరమివాపరం వీప్సామివ విన్ద్యస్య వివ
 ర్తమివ సుమేరో రితరమివ మహేన్ద్రం మూర్తిమివ సమగ్రభువన
 భాగధేయం క్షోణీమణ్డలభూషణం నారాయణాధిరణీధర మవలోక
 యాంబభూవ ॥ ౧ ॥

ప్రత్యుద్గతైః పురత ఏవ జనై రశేషైః

శ్రీయాదవాచల నివాసిభి రానమద్భిః ॥

సోఽయం వృతో గురువరో మణిహరమధ్యే

బభ్రాజ నాయకమణీన్ద్రో ఇవాతిదీప్రః ॥

౧ ॥

అథ గురువర సైరేవ సమ్భాషమాణః కిఞ్చిదన్తర ముప

సృత్య ॥

౨ ॥

యత్తాదృక్సనకాదిభి ర్మనివగై స్సమ్పూర్ణనీయం ముహు
స్త ద్వేషస్య మహాఘ్న మాల్వయుగళం సావణ్ణ శేషాపటమ్ |
ఆనీతం కల్పివైరిదేశికమసి ర్నమ్రేణ మూర్ధా ముదా

సమ్మాన్యాధ తదాజ్ఞయా పుర మహో గన్తుం మన స్సన్తథే || ౨ ||

తత్త్వణమేవ భగవతో నారాయణస్యాజ్ఞయానీతైః పశ్చుశి
ఖప్రదీపాదిభిరుదై రశ్చింతాయాం పార్శ్వద్వయాం జయభేరినినా
దామ్రేడితై శ్రీవైష్ణవజనవిరచిత నిగమపారాయణ నినాదై సమా
రూఢ పశ్చుకలశశిబిక స్తత్ర తత్ర వ్యాకీర్ణ మల్లికా మతల్లికా పరి
మళాస్వాదనకృతై సశ్చుర స్తీభి ర్మధుకరపజ్జిభి రివ నీలోత్పలతోర
ణశ్రేణిభి రభిరజ్జితా మస్తరాస్తరా మణివితర్గికావలమ్బుమానేషు
పద్మరాగగుచ్ఛేషు పరిపక్వ దాడిమఫల భ్రమేణ సమాగతాభి
శ్శుకశ్రేణిభి రివ హరితతర సహకారపత్ర తోరణావళిభి రుల్లసితామ
దఃపుర లలనామణి తనులతాకాన్తిం కలయాపి వహఃమహే వా
నవేతి పరీక్షితు మాగతాభి స్సాదామినీభి రివ దీపరేఖాభి రలఙ్ఘ
తాస్తరాణి కనకపాత్రాణి నీరాజనకృతే ధృతవతీభి స్సీమన్తినిభి
రభితో విభాసురా ముత్సవనిధ్యానబద్ధాదరమిళితసిద్ధముగ్ధాజ్ఞా
పరస్పరసమ్మర్ద సజ్జాత శ్రమాపనయనాఽకృత్రిమ తాళవృన్తాయ
మాన కేతనపట విలసిత రాజవీధికామాచారలాజాభివర్షణాఽహం
పూర్వికామిళత్పైరకన్యా సమాశ్రిత సాధాగ్రాం నారాయణపురీం
ప్రవిశ్యాగ్రతః పరిపత్యమానాసు మోహనశాస్త్రాద్వి. పణ్డితాఖణ్డల
మణ్డలవిజయకథాసు ||

3 ||

యద్రుహ్మణా సుకృతినా పరిపూజితం ప్రా

గ్యద్వా పులస్త్యముఖ దివ్య మహామునీనైః |

దివ్యంఘలం వరతప స్సురపాదపస్య

తత్తాదృశం ధురి దదర్శ విమానరాజమ్ ॥

3 ॥

తదను తస్మాదవతీర్య చతురస్తయానా త్రృదక్షిణీకృత్య
భగవదాలయ శుక్తిముక్తాఫలాయమానం దివ్యవిమానముపసృత్య
శ్రీమతో భగవతస్సన్నిధిం శక్రనీలమివ కనకమయసముద్గతాస్తరం
మహామిశ్రిన్దమిన సహస్రపత్రకోశమధ్యం స్మేరాసితధారాధరవారా
ధికరారాజితభారాజపరాభూతివిచారాద్భుతదోరాహవధీరై ర్నిజ
తేజఃపూరై సానస్త మానస్తమయదివ్యవిమానమధ్య మభితస్సము
ద్భాసయస్తం సాదర మాత్మనో విష్ణుపదాశ్రితత్వం సూచయితు
మాగతే దివాకరమణ్ణలగ్నవ ఆహూస్వి త్కదాపున రహం భగ
వచ్ఛరణసారూప్యం లభేయేతి నిజచ్ఛాయాయాం తపస్యతీవ పీత
భూత చిరత్నరత్నప్రత్యుస్త సునర్ణసహస్రపత్రై విన్యస్తాభ్యాం నక్ష
త్రనాథమపి మాం రాజాన మాహురిమే జనా స్త న్నయుక్త
మిదం ద్విజరాజస్య మమేతి తాదృశీ మాత్మనికృష్టతాం భగవత్ప
దాశ్రయేణ ప్రమార్జయామితి సమాగత్య స్పష్టం ద్విజన్మతాం
ప్రకాశయతా నిశాకరేణేవ మాక్తికమజ్జరయుగళేన రారాజ్యమా
నాభ్యాం చరణాభ్యాం పఞ్చబాణ విజయకాహళీభ్యామివ జఙ్గా
భ్యాం విభ్రాజితమతిశుచితరదుకూలపరివృతతయా రమ్భాస్త
మ్భుశ్రియమపహసద్భ్యా మిహిరుభ్యాం చకాశితమదసీయ
చరణనళిన జాతా ఖలు మమైకాసఖీ అన్యా త్వత్రైవ ప్రవహతి
గ్రీవాయామితి సాలగ్రామమాలాయాం కళిన్దనన్దినీ ధియా స్వయ
మపి పరిరమ్భమాణయా సరస్వత్యేవ పీతామ్బుగేణ పరికలితసం
వ్యానం కాస్తుభదివాకరం గ్రసితం గగనమధ్యా దుత్సర్పతా

రాహుణేన రోమావళ్యా విలసితోదరం నాభీనభినమరస్త పిపాసయా
వ్యాలమ్బమానయా మధుకరావళ్యేన ఉత వక్షోమణ్డపవహర
మాణ కలశజలధిరాజన్య కన్యకా కటాక్ష మాలికయేవ సాలగ్రా
మమాలికయాఽలఙ్కృతం కమలాలయానివాస వక్షోమణ్డపాలఙ్క
రణాలఙ్కర్మిణ లీలామణిగుచ్ఛేనేవ కాస్తుభేన విదళిత వలారిశిలాశ
కలాకృతినా శ్రీవత్సలక్మణా చ లక్ష్మ్యమాణం తత్తద్విసతాఖిలజన
తాఽభయదాన పృథక్పృథక్ప్రాప్త యశఃఖణ్డైరివ ఆహూస్మి
న్నిజాధికతేజసా నఖరనికరా నివిజేతుం శ్రేణీభూయాగతాభి స్తార
కాభిరివ వజ్రరేఖాభి రభితః ప్రత్యుప్తేన దివ్యవలయేన విభాసురా
భయహస్తం నిఖిలనిశాచరోన్ములన దృఢతరపరిఘప్రకాణ్డేనేవా
జానులమ్బినా వామభుజదణ్డేన కౌమోదకీ మలఙ్కుర్వాణం కరిరు
చిసరిదధిక వికసితాభ్యాం కైరవరాజీవాభ్యామివ శఙ్ఖచక్రాభ్యాం
విరాజితదోర్దణ్డ మాపాటలాధరుచి బాలాతపస్మరేణ ముఖామ్బు
జేనోల్లసితం వదనసరసిజమరస్తపిపాసయా చికుర మధుకరనికరాద
వతీర్ణేన మధువ్రతశాబేనేవ మృగమదతిలకేనోల్లసితఫాలఫలక మ
జ్జనాచలమివ సన్ధ్యామ్బుదేన పూర్వపర్వతమివ భానుమతా మణి
మకుటేన విభాసురం జగదాదికన్దం సున్దరాభరణం శ్రీమన్నారా
యణ మాచరణమకుటాగ్రం నిశమ్యాభివన్ద్య ముహూర్ముహూ
స్సమ్మాన్యాసనతేన శిరసా భగవత్ప్రసాదాదికం ముహూః ప్రణ
మ్యోత్థాయ సాజ్జలిబన్ధమ్ ॥

౪ ॥

సాయస్తన కువలయమద హరణచణ స్నిగ్ధ ముగ్ధ దివ్యాజ్లమ్ ।
ధ్యాయంతి యం మునీంద్రా సోఽసౌ సాక్షాత్కృత స్సరోజాక్షః ॥ ౪
సరోమోద్గమచాహూభాగధేయ మహూభాగధేయమ్ ॥ ౫ ॥

వేదాంతాభరణౌ శ్రయామి చరణా వూగూ తిథోరూ శ్రియా
 బాహూంశ్చాపి బహూజ్వలా స్త్వదిభజే వక్షశ్చ లక్ష్మీయుతమ్ ॥
 వందే చంద్రిరసుందరం చ వదనం ఘాలంచ కస్తూరికాసీలం
 కు న్తలజాలచుమ్భిత కనస్మూలం చ మాళిం భజే ॥ ౫ ॥

సానస్తమ్ —

వారాశి తనయా పాజ్ఞ ధారా వివశ మానసః ।

నారాయణ శ్రేయ సేఽస్తు సీరాయుధ సమశ్చితః ॥ ౬ ॥

ఇత్యభిష్టుత్యాగ్రతః ప్రణమ్య నిజలావణ్య విజితమారం
 యతిరాజసమ్పత్కుమార మభిక్రమ్య లోకజనన్యా నికేతనాభి
 ముఖః తత్తాదృశ నిజవచన నిచయ మాధుర్యాధ్యయనాయాస్తే
 వసంతమరుణచఞ్చపుటం శుకనికరమివా న్తరాన్తరా మహర్ఘ్న
 పద్మరాగ ఖచితం మరకత మణ్డప మభితః ప్రకాశయంతీం భగవ
 న్నివాసకృతార్థమస్త్వధునా తద్ధర్మదారాణామపి నిలయీభూయ
 సేవయా కృతార్థయామి జన్మేతి నిశ్చిన్య దళాత్మనా పరిణతేన
 కిరణసహస్రేణ దేదీప్యమానె చణ్డకరమణ్డల ఇవ పద్మరాగస్యప్త
 హిరణ్మయ సహస్రప్రతే సమాసీనాం శరణాగతజన హృదయా
 దపహృతం రాగాతిరేకం ప్రకాశయద్భ్యామివారుణాభ్యాం పఙ్క-
 జాతసదృశాభ్యామపి వ్యాధూతపఙ్కజాతాభ్యాం పదాభ్యా ముద్భా
 సమానాం జనసీన్నేహ సందర్శనాయ పరిరమ్భమాణా విబుధతరణ్ణి
 ణీతి శక్జ్కా మజ్జూరయతా దివ్యదుకూలేనాలబ్ధౌతామతికరినా
 భ్యామపి న మత్సరాభ్యాం సువృత్తాభ్యాం కుచాభ్యాం నిజమహి
 మాన మనుకుర్వద్భ్యామివ శ్రుత్యస్తప్రణయిభ్యాం నయనాభ్యాం
 చ విభాసురాం శరణాగతభరణ సానురాగతయా సముల్లజితవే

లాస్తసితకరుణావరుణాలయ తరజ్జేణేవ మన్దస్మితేన నిఖిలజగతీ నూన
స్తయస్తీం నిజాస్తేవాసినః ప్రతి భగవన్తం దయాళుం కారయితుం
సమాశ్రయతా శుక్రేణేవ వజ్రతిలకేన విభాసురిఫాలతలాం పాప
నాశినీమపి కృష్ణవేణికాం ధృతసరసిజతయా నిజకరయుగళ సుష
మయా సహ తదీయ దీప్తేస్సామ్యమివ పరీక్షయస్తీం దశశతవదనే
నాపి వర్ణయితు మగోచరవైభవాం భవాభినౌకాం రాకాశశివద
నాం కున్దకుట్టులరదనాం జగజ్జననీ మనీసయ గక్షిపథమ్ ॥ ౬ ॥

తదను ప్రణమ్య జగదమ్బాప్రసాదం సంమాన్య శిరసా ప్రణ
మ్య చ నిఖిలనిగమసృతి ప్రతిష్ఠాపనాచార్యం రామానుజాచార్యం
కిఞ్చిదన్తర ముపసృత్య కలితనిజమతస్సాపనం కవితార్కికసింహమం
హస్తతిలైలకులిశం కలశామ్బుధిసుతారమణచరణనళిన వినిహిత
స్వాన్తమనన్తగురునన్దన మమన్దానన్దం గురువరమభివన్ద్య పరిగృహ్య
ప్రణతేన శిరసా తత్ప్రసాదానతిపత్య కిఞ్చిద్దూరం సద్రక్షిణ
మకృతికనగరపథన న్ద్యన దపణామివ స్థితం కల్యాణతీర్థం పరిక్రమ్య
తత్తరజ్జపరమ్బరా సముత్కూలిత డిడ్డిర మణ్డలమివ ఉతసర్వజ్ఞ
తయా జతికామతయా కలాధరశిఖామణితయా గిరీశతయోచ నిజ
సాధర్మ్యం వహస్నపి గురునరోఽయ మనుగ్రతయా పోషితక్రతు
తయా చ మత్తోఽప్యధికతర ఏవేతి భవానీపతినాఽత్మపరిచర
ణాయ ప్రేషితం రాజతధరణీధర మివ శారదదినోల్లసిత నీరదన
మూహ వరహీర దర సితకిరణ నారద సురేశగజ పారదరుచి
రుచిర సుధా ధవళితం తిమోసుదతయా మత్సద్భృతస్యాప్యేతస్య
జలజబద్ధో స్సహస్రకిరణ శ్చిత్రభాను రిత్యభిఖ్యాం కువలయాధినాథ
స్యా పి మమతావజ్ఞడకిరణ ఇతి కథయన్తి జనాః కథంసోధవ్య మేత

త్తత్తావదేష ద్వాదశాల్మా కిల తదేతిస్మా దప్యధిక్యమేన మయా
 వహసీయమితి నిశ్చిత్య ధృతానేకాత్మనా సుధాంశునేవ అనేక
 ముకుర నికురుష్పేణ ప్రకాశితాంతరం క్వచిదభ్యస్యమాననిగమైః
 క్వచిత్ఫలమానసాహిత్యైః క్వచిదారప్యమానవ్యాకరణైః క్వచి
 దారబ్ధతైః క్వచిదనూచితవేదాంతపూర్వపక్షైః క్వచిత్సాధున
 మర్థితతత్త్వనిధానైః క్వచిన్మమాంసామాంసలవాదైః క్వచిత్పరికలిత
 శిక్షాశిక్షణైః క్వచిత్పరీక్ష్యమాణజ్యోతిశ్శాస్త్రైః క్వచిన్నిఖలపురా
 ణ దిన్యప్రబంధ పతనముఖరై ర్బుధనికరై రధిష్ఠితం శుద్ధాంతనిలయం
 విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతలక్ష్యైః స్ఫటికపేటికాం శుభగుణ బుధగుణ
 మణిహారాణాం మహామన్దురాం విరక్తజన హృదయ తురజ్జమాణాం
 మూర్త్యంతర మివ మయనిర్మిత మహాసభాయాః వీస్సామివ సుధ
 ర్మాయాః మహాకన్దరమివ శ్రీమద్రుహ్మకన్త పరకాల గురుపర దివ్య
 సింహస్య నైజం మతంప్రావిక్షత్ ॥ ౭ ॥

తత్ర మతే బుధసమితౌ ప్రబభౌ శ్రీనివాసకలిరిపు యత్రీస్థః ।

సరసి పయోరుహమధ్యే సంవిష్టో రాజహంస ఇవ ॥ ౭ ॥

విబుధా నివసృజ్య కలమశ్శబ్దభాషణై

ర్విరచయ్య వాజివదనస్య పూజనమ్ ॥

వినినాయ తత్ర దివసం స తం ముదా

వినతాళి రక్షణ విచక్షణక్రమః ।

॥ ౮ ॥

అన్యేద్యు ర్హయవక్త్ర పూజనవిధిం నిర్వర్త్య భక్త్యావృత

శ్రీవాసాఖ్య కలిద్విషద్గురురయం నిష్క్రమ్య తస్మాన్మౌనాత్ ।

అత్యర్థోత్కట కేసరాఢ్యమమలం జాగ్రన్మృసిహాఖ్య మ

ప్యారాన్నిరరకుఞ్జరేడ్య ముదగా దత్యద్భుతం భూభృతమ్ ॥౯॥

తత్రహి—

భుజగసమ భుజ విజిత రజనిచర చక్రం
ప్రతినిహిత దితితనయ పతిమనఘ దీప్తిమ్ |
శుచికిరణ రుచి సచయ శుచి రుచిర దంష్ట్రం
సలిలజని నిలయహర వలరిపు నుతాఙ్గిమ్ || ౧౦ ||

అవలోక్య సృపశ్చాస్య మవనమ్రశిరా గురుః |

ప్రజగ్రాహ ప్రసాదాం స్తా న్నూజక్తై రపితాన్ముదా || ౧౧ ||
యోగాయాథ సృసింహదేవ కరుణాయోగా దసౌ నూనితో
నాగాధీశ విహరశాలి సముదగ్రాగ్రా దదోభూథరాత్ |
వేగాదేష నివృత్య దేశికమణిః ప్రాగా త్తదా స్వం మరం
యాగాగ్రేష్వివ రాఘవోఽథ స దఽద్రాగాశిశుభ్యోధనమ్ || ౧౨ ||
భీతాత్మాఽథ సువర్ణదాతరి మహాసస్త్రాపదాఖ్యాం వహ
స్మేరు ద్వార మగా త్తదా గురువరే పర్యాయవృత్త్యా ముహుః |
రక్షంతౌ చ త మన్వహం రవివిధూ నూనం పరిక్రామతో
సో య ద్యేన మయం కియా న్గురు మహాదానాయ హేమాచలః || ౧౩ ||

ఏవం శ్రుత్వా దేశికేంద్రస్య పుత్రిం

హృష్టస్వాంతః కృష్ణభూభృద్వరేణ్యః |

తత్సూత్రాయాం జాతకామోఽన్వశాన

త్రాన్విజ్ఞాన్భృత్యాం స్తత్కథా జ్ఞాపనాయ || ౧౪ ||

అథ కిల శ్రీకృష్ణభూపాలాజ్ఞావశం వద్దేరహం ప్రథమికయా
గతై రాధికాదికజనై ర్ముహుర్ముహు స్సమ్రాష్ట్ర్యమానో దేశి
కేంద్ర స్సమారుహ్య తామేవ శిబికాం మిముచ్య నారాయణపురీ
మతిక్రమ్య సార్థకయోజనమాత్రం పథానం పురతవీవ పరిసరపరి

సర్పదుత్తుజ్జతరజ్జ నిజసారిణీశత ధారణీసముజ్జీవిత కర్ణాటజనపదామ
 సద్వచననిచయరసస్య ఏతద్రసాలరసస్య చ కియదంతర మస్తీతి
 పరిచిక్షిషయా సమాగతాభి ర్విస్తృతపక్షాభి శ్శుకశ్రేణీభిరివ
 ఉ తాపానా సమగ్రభూతల విలసదతిమధురతరవస్తుమధురిమమద
 భరం నిజరసై ర్విచిత్ర్య తదుదఞ్చితాభి ర్మరకతఖచితాభి ర్విజయ
 పతాకాభి రివ హరితతరాభిః పత్రరేఖాభిసమం పురందరమద్దిర విల
 సన్నస్తనవనతరుమందమాధురీ మభజ్జవియద్దక్షాప్రవాహ రసమపి
 జేతుం గచ్ఛద్భిరివ అథవా అస్మాభి స్సధన్వా భగవాన్సుమా
 యుధోఽనేన త్రిలోచనేన విజతి ఇతి క్రుధా తం విచేతు మూర్ఖ్య
 ముజ్జృంభమాణై రివ ఘనాఘనోదయాభావేఽపి నిఖిలమపి వియ
 త్తలం శక్రచాపశతచిత్రితమివ వితన్వద్భిః పుణ్డ్రోక్షువనమణ్డలైః కవ
 చితతటాం పరిపాకదశాపిశజ్జ నిజమశ్శమజ్జరీపుజ్జపిజ్జరీకృతదశదిశా
 భోగతయా సగవర్ధితా వయం కనకనదీతోయై స్తతావత్కాఞ్చ
 నాభిభ్రౌ ర్భవితవ్య మన్నాభిరపీతి తథా భూజేరివ ప్రీహికేదారై
 స్సర్వతో నిబిడితతటతయా నిజదయితస్య సిన్ధురాజస్య సవిభభవ
 ముపయాతుం ఎసితవతీమివ పీతామృతం నితాంతసమున్మిషద్వసంత
 కాలాగ మోద్వేల్లదేలా లవజ్జతరుమాలాసు పుష్యద్రనాలావళీసక్త
 మాలాగ్ర్య దీవ్యత్తమాలాతిపల్లవిత పాలాశభూమిరుహ జాలా
 మితాశోక సాలాళిమేమిరతమేలాన్భుతోపవన మాలాసమున్మి
 షిత షోలావిశేష శుభలీలావినోదభర లోలాంతరజ్జ ఘనసీలాల
 కాఘ పురబాలామణీ మధురతాలాళి వీణాకలాలాప మూర్ఛన
 ద్రవీభూత సన్నిహిత కలాధరమణిశిలాసముదయతలా మితోదిత
 విమలవిమలామ్బునిర్ధర పరిమేళన ద్విస్త్రిరుక్త ధవళిమ నిజజల

విలోకన జాతభ్రమ సరభన మజ్జనకృత యతన మునిజన పరికలి
తాం సంతత పర్యంతవన విహరమాణ వనదేవతా పదపజ్కుజాల
జ్కురణ మృగైల మధ్యేర సజ్కులిత కిక్కిణీ ర్ముణంర్ముణ ఖలంఖల
రవోన్నిద్ర సరసిజవన సుఖప్రసూప్త రాజహంస సంసదనువమ పక్షతి
విక్షతి ఘటిత చటుల పటహూత్కృతి మజ్జళతర మృదజ్గని నద
సజ్గత మరస్తబిన్దు లోలుప లోలుమ్బు నికురుమ్బు సజ్కులిత హంకార
మధుర దరదళిత నళినముకుళ తాళమనోహర లక్ష్మణాసలక్షణ
కూజిత విషశ్చికోదశ్చిశ పశ్చిమమూర్ఛసగానమేదుర సులలితా
సుగీయమాన హంసీతతి వారరమణీ రమణీయ పద్మినీనర్తనోత్సవ
రజ్జభూమిం కమలపాళికామధుర మధూళికా పాన కేళికా ముదిత
బమ్మరతతిజృమ్భిత ర్ముజ్జృతివాచాలతయా నిరాబాధ విహర
మాణ మహామత్స్యపుచ్ఛవిఘట్టన చలాచల కల్తారతయా చ
సచాటువచనం సశిరఃకమ్పం సన్నిహిత శ్రీరజ్జక్షేత్రవైభవం శ్లాఘ
మానాభి రివ సాగన్ధికలతాభి రభిశోభితాం క్వచిన్ద్రస్తతర సమీర
కిశోరసమర్పిత పద్మరాగపిశ్చజ్జితనీరతయా కనకసరిదితినమాఖ్యాం
ప్రఖ్యాపయస్తీమివ శారదగగనపదవీమివ నిరాబాధరాజహంస
మణ్డలప్రకాశనీమాం నటీమివ సుశోభితరజ్జామమరావతీమివ మరు
దభివృద్ధాం మతజ్జతతిమివ పుష్కరతతినమాక్రాంతజలాం జలా
శయశతబద్ధురాం సిన్ధురాజాభిముఖగమనా మాలోకయదపరా మివ
విరజాం కవేరజాం నదీన్ ॥ ౮ ॥

విమలఝరాయా సతతంస్వజలకృతస్నాన నిఖిల మనుజానామ్ ।
ఏవం మనాంసి విమలాన్యారచయానీతి పిశునయతి కిన్ను ॥ ౧౫ ॥

స మహా ననీతలసత్తరితాం భజతీతి యుక్త మేతత్తు ।
చిత్రం క్వచిదపి న భజతి దక్షాఘాత మితి యత్పయస్సేవీ ॥ ౧౬ ॥

పశ్యత స్తాం నదీం గురువరస్య మనస్సుదభూదేవం చింతా
అహింసా అస్యాః కావేర్యా రమణీయతా పావనతా చ నిరతి
శయా ॥ ౯ ॥

ప్రతిదిన మాస్థవం రచయతా మిహ నైజజలె
సపది నృణాం సువర్ణతెటినీ జగతాం జననీ |
శమయతి సంస్మృతిప్రబలదావజ తాపభరా
నితి కిల శ్చైత్యమేవ కథయత్యదసీయ జలె ॥ ౧౭ ॥

అపిచ—

అప్యేషా కనకనదీ జడా ప్రకృత్యా
శ్రీరజస్వలభువి జాగ్రతీ మనోజ్ఞా |
జాతు స్వే పయసి నిమజ్జతాం జనానాం
విజ్ఞానం జనయతి హా విచిత్రమేతత్ ॥ ౧౮ ॥

తదను—

తస్యాస్తీరే నవమణిగణన్యస్త సావర్ణదివ్య
స్తమ్భే ర్దీప్రం సుమపరిమళాకృష్ట గుఙ్గాన్మిళిస్తైః |
ఉద్యానౌఘై ర్విలసితతటం సస్మతం నైజ ముచ్చైః
కేతుం ప్రాప ప్రథితయశసామగ్రణీ ర్దేశికేంద్రైః ॥ ౧౯ ॥

తదనన్తరమ్—

మహాతపస్సుర్నియుతం జగాహ హంసమణ్డలమ్ |
ఏక మాకాశస్య మధ్యమపరం సరిత స్తదా ॥ ౨౦ ॥
ప్రభయా సావిత్రియా పున రతితాంతా విప్రవర్యా స్తే |
స్నాతా అపి శిశిరజలే చిత్రం తామేవ సంశ్రయన్తిస్మ ॥ ౨౧ ॥
ఇత్థం కృతమాధ్యాహ్నికనియమేషు సావిత్రియాభ్యు మహా
రహస్య దత్తచిత్తేషు విప్రవర్యేషు ॥ ౨౨ ॥

అన్యోన్యగ్రధితాఙ్గులివ్రజకరం చక్షాంశుభానవ్రజ
స్విన్నస్విన్న కపోలవజ్రఫలకం వ్యాలోల కీలాలకమ్ |
మన్దంమన్ద మమన్దనూపురకనన్నిధ్వాన మధ్వాగమశ్రాంతం
ప్రాప్త మగాహతామ్బుజదృశాంబున్దం నదీపాధసామ్ || ౨౨ ||

పూత్కారోద్గత బుద్బుదైః కుచతటీవ్యాఘట్టసప్రోచ్ఛల
ద్వీచీక్రేణిభి రుద్యదమృషృషై ర్వాన్యత్యుక్షికావిభ్రమైః |
దుస్సాధార్థ పరస్పరగ్లహ ముహుర్నిర్వాహ గర్వాంతా
అన్యోన్యం తరుణీజనా శ్చ తరుణా వ్యాలోడయం స్తాం నదీమ్ || ౨౩ ||

అపి జలమిదం క్షీబం లీలావశీకృత సన్మృని
ప్రవర మనసా మప్యస్మాకం మనోజ జయశ్రియామ్ |
ఘనకుచయుగం పస్పశేతి క్రుధేవ నదీజలం

కరసరసిజై ర్వామాపాఙ్గా స్సలీల మతాడయన్ || ౨౪ ||

అపేన్వితాన్యనభస్థలేత్ర శతశ శ్శీతాంశు బిమ్బాని కిం
తారాజాల కరమ్భితాని విలసన్తీతి క్షణం పశ్యతామ్ |
వక్త్రాబ్జాని మృగీదృశాం వ్యరచయ న్వాన్యత్యుక్షికావిభ్రమ
ప్రోద్యన్నిస్తలవారిబిన్దవితతే ర్మధ్యంగతాన్యద్భుతమ్ || ౨౫ ||

జలయన్త్రరస్థి విగళజ్జలధారాతతి

మధ్యభాగ లసితాః కనకాఙ్గళః |

దదు రద్భుతం విజలదోదకధారా

న్తర విద్యుతః కిమితి సర్వజనానామ్ || ౨౬ ||

ఏకత్ర—

పరీక్ష్య సామ్యం వదనేద నూన మనర్హరూపం త్వ మితి వ బాలా
కాచిత్సమాప్రూయవరంసరోజంచిక్షేపకాంతాయసలీలమారాత్ ||

సోఽపి తత్సరిజం దృష్ట్యాకథయతిస్మ ॥ ౧౧ ॥

జలజ జలే చిరమతప స్త్వ మథపున ర్యది తపస్యధశ్శీర్షమ్ ।
తదపి తదేవ త్వం ముఖసామ్యం త్వస్యా స్సమేష్యసి న జాతు ॥

ఇతి॥ అన్యత్ర—

కాంతం కిరన్త్యా మథ మజ్జువారి
క్రీడావిశేషా దరుణై రహ్మణైః ।

వామేక్షణాయాం స తు కామనున్నా
స్పద్యాశుగా నిభిభ్ర దివా భభాసె ॥ ౨౯ ॥

అపరత్ర—

ధృత్వా కరాభ్యాంజలజాతకోశౌ
కాన్తేవధూకామపి వీక్షమాణే ।

సఖ్యాలపన్తి సహసా ప్రసక్తౌ
త్రిదా తథా స్యా దితి తా మవాదీత్ ॥ ౩౦ ॥

ఇతి చిరాయ విహృత్య నదీజలే
ష్యథ తటీమధిరుహ్య మృగీదృశః ।

విలసదార్ద్రాపటా మధితాబ్ధిభూ
సముదితా బభు రఘ్నరసో యథా ॥ ౩౧ ॥

తదను—

ఆర్ద్రత్వా త్సవిశేషసక్త విమలక్షామాన్తరావ్యక్త త
త్పాదశ్శీతలిమ ద్విరుక్త కఠినత్వేదార్య జాగ్రత్కుచా ।
యానాం కాచన పాణ్ణుగ్ణాఫలకా శుభ్రాభ్రలిప్తీ విధో
గ్లేఖా వ్యోమతలాచ్ఛ్యతేవహృదయంకాంతాహరత్పశ్యతామ్ ॥

తాపాపహారా త్పరితుష్ట మానసై
 ర్వధూజనై రర్పిత పారితోషికమ్ |
 కౌసుమ్యచేలం దధతీవ సా బభౌ
 తరణ్ణీ తద్గున్మతైః కరమ్భితా ||

33 ||

ఆబద్ధాఞ్చలకున్తలా మృగమదశ్రీచిత్రకైర్భాసురా
 శ్చాముక్తామలరత్నకుణ్డలచయా వాతావధూతాఞ్చలాన్ |
 కౌసుమ్యామ్బరమణ్డలా స్మృగదృశో రమ్యా స్వసానా స్తదా
 రేజు ర్నిన్దథ వైజయన్త్య ఇవ తా స్త్రైలోక్య సమ్మోహనాః || ౩౪ ||

అత్రాస్తరే విధివత్తరణ్ణీన్యం తస్యాం నిర్వర్తితాస్లవాది
 మాధ్యాహ్నికనియమః కలిచిపుడేశికః కిఞ్చిదస్తరమతిక్రమ్య జగ
 ద్విజయవిజృమ్భితాయ శిమ్బరారాతిమహారాజాయ వసస్తమన్త్రిణా
 సజ్జీకృతైః కోకిలాఖ్య సేనాధినాథ కలరవశిక్షావాక్యేన నిభృతం
 స్థితైః సస్తతపరిచలన్మలయానిలవలయవిచలిత కదళికానికామప్ర
 కాశమాన నీరస్థనిజకుసుమవిసర పాష్టకమ్బళనవీత స్యన్దనబన్ధర
 తరమరస్తధారా మదధారారాజ్యమాన పున్నాగ మరుత్కిశోర
 సముచ్చలిత కేసరతురగ కనదుదారతిలక పదాతిసమున్నత నారి
 కేళజయస్తమ్భమాన్వై స్సైన్వైరివ విద్యోతమానైః ధార్తరాష్ట్రై
 రివ సముల్లసదక్షాగమక్రీడాఞ్చిత శారికాన్విత శకునిమాతులలా
 లితైః రణాజ్ఞతైరివ దేదీప్యమానశతప్రాస కరవీరనిబిడితైః సత్పు
 రుషైరివ బన్ధజీవక కాఞ్చనాఞ్చితైః ధనికవిలాసిసీజనైరివ హేమ
 పుష్పకాతిముక్తాన్వితైః ఉపవనశత్రైరుపగూఢాం చణ్డపుణ్డోత్సుకో
 దణ్డ భుజదణ్డ హిణ్డమాన కోదణ్డమణ్డలీ సమీరిత నిశితముఖ శిలీ
 ముఖ వికలీకృత తరుణమిధున కలిత వివిధలీలా లాలిత ముష్ణుల

నికుష్టాపుష్టా రజ్జతోపాస్తవనికాస్తకాస్తనితాస్తనిరస్తరకస్తలితసస్తాన
 సరళ వకుళ క్రముకముఖ విటపి చటుల విటపపటలాఞ్చల చఞ్చల
 చఞ్చరీక సఞ్చాయసఞ్చలిత మఞ్చరీజరీబృహదమస్త మకరస్త బిద్ధస
 ద్దోహసస్తతవిహరమాణ శుకకోకిలముఖ విహగకుల త్రోటీపుట
 కోటీకుట్టన పరిపాటీపాటిత నాళికేర రసాలముఖ విశాలతర సాల
 ఫలజాల నీరస్థి నివ్యస్తమాన సరసతర రసధారాసారామ్రేడిత
 మాధుర్య గామీభర్య కవేరకన్యాసరిదస్తర పరస్పర పరిరమ్భ
 రమ్భ జృమ్భిత సారసలక్ష్మణాపక్షవిక్షోభ దరవిదళదవిరళ దళశత
 దళ ముకుళగర్భ నిర్భాధావిర్భవన్నిర్భర సారభకరమ్భిత మందాని
 లసేవాపరవశ యువజన నిబిడితాస్తరాం కి మయోధ్యా కిముద్వా
 రకా కిమమరావతీ కిమలకా కిము సత్యలోకపురీ ఉత సమగ్రభవ
 నమపి పరిత్రాతుం కరుణయా స్వయమవతీర్ణవతీ శ్రీవైకుణ్ఠనగరీ
 కిమితి బహుధా శక్జామజ్జూరయస్తీ తత్తాదృశవైభవమజ్జళతు
 క్లాం శ్రీరజనగరీం ప్రవిశ్య పరిక్రమ్య కిఞ్చిదస్తరిం ప్రవిశ్య భగవదా
 లయం వందారుకాగ్రారివిందాసనశ్రీద బృందారికాధీశ చంద్రించూ
 డాది బృందారికా కాస్తబృందార్కసదీప్తినిదావహాగ్ర్య కురువిందాదిర
 త్నోఘ సందానితస్ఫూర్త్యమందాభ సన్మోళ్యలిందాగ్రలోలత్సుమ
 ద్దార సస్తాన కుందాది జాగ్రన్మరన్దాభిషిక్తాభ్యాం ఏమా క్షమాది
 మహిషీగణ నాదరసంవాహితాభ్యాం చరిణాభ్యాం సముల్లసితం
 విశిష్కటకిరీటతటఘటితమణిఘ్రిణిశ్రేణీభి ర్లోపాముద్రావల్లభహరి
 తంపరిత స్సస్తతమప్యనున్మిషత్తమిన్ద్రాం వితన్వస్తం కాలామ్బుదమి
 వతుషారాచలే కోకిలమిలలోధ్రద్రుమే ఇందీవరమివమందాకినీపూరే
 గజపతిమివరజతగిరౌ వలరిపుమణిమివహక్తికాకల్పే మృగమదమి

వమలయజపజ్కుమణ్డలే తమాలమివస్ఫాటికపర్వతే దర్శికరధూర్వ
 హే శయోనమనస్తే సస్తత సస్తప్త నిత్యసూరినికర సమ్భావ్యమా
 నాపాజ్ఞ శ్రీరజనాథం యోగనిద్రాముద్రాభిరామమద్రాక్షీత్ ॥౧౨
 దృష్ట్వా రక్షాధిరాజం ఫణిపతిశయనే దేశికేంద్ర శ్చయానం
 సానందం సప్రమణమ్యార్పిత మమలతమం దేవదేవప్రసాదమ్ ।
 మూర్ధ్నా సమ్మాన్య దేవీం సరసిజసదనాం చాభివన్ద్యాథ నైజం
 ప్రాప చ్చీమన్మతం తత్పురజననికరోఽపీక్షణా త్తస్య మోదమ్ ॥

అత్రాస్తరే సచివతో గురువర్యవృత్తం
 శ్రీకృష్ణభూపతిలలామమణి ర్నిశమ్య ।
 హర్షోష్ణతేవ మనసేవ తదజ్ఞియుగ్మ
 మాస్థానమణ్డప మథ త్వరయా జగాహే

॥ ౩౬

తత్రచ—

బధ్యంతాం తోఽరణాశ్య స్సరసిజనిచయై స్సిచ్యతాం రాజమార్గః
 కల్ప్యంతాం రజనల్యో నిఖిలపురజనై ర్దీపపాశ్యః క్రియంతామ్ ।
 శ్రీవాసబ్రహ్మతన్త్రాదిమపదకలిజద్దేశికేంద్రా వితన్త్రా
 ఆయాన్తి శ్వః ప్రభాతే ధ్రువమితి పురిసర్వత్ర జోఘష్యతాం ద్రాక్ ॥
 ఇత్యాజ్ఞాప్య భృత్యా నిశ్చిత్పరిక్రమ్య ॥

౧౩ ।

ఆజ్ఞాతః కలివైరిదేశికమణే రైజోపకణ్ఠే స్థితం
 తత్కార్యానహితం ముఖామి నరసింహార్యం నిశమ్యా బ్రవీత్ ।
 ఆయాతాః కిల దేశికా స్తదధునా గత్వాగ్రత స్తత్పురో
 విజ్ఞాప్యాఖిలమత్రవృత్త మచిరా దాయాహి నిస్తన్ద్రీధీః ॥ ౩౮॥
 అస్మద్దేశికవర్యాః ప్రాప్తా శ్రీరజనగర సవిధ భువమ్ ।
 భాగ్యస్య పరిణతి రియం యాహ్యదా వేదయా స్మదాగమనమ్ ॥

ఇతి రాజ్య స్థామాజ్ఞాం శిరసావహాః ఋజురజతదణ్డధరా
 న్నిషన్నప్రశీర్ణహైమదణ్డపరిష్కృతకరాంశ్చ సద్దేశహారా న్పురస్త్రృ
 త్యాధిరుహ్యతిజనతురజ్లం శతాజ్లం నృసింహార్య స్తూర్ణమతిక్రమ్య
 పద్మినీవిలసితాం విరాజమానహరిగణాం పశ్చిమవాహినీం శ్రీరజ్లన
 గరీం చావరుహ్యతస్మాత్స్వస్త్వనా ధ్నువ్యమాణ మజ్గళవాద్యనినఽనిశ
 మనపరవశబుధజనమేచురం నిజావలోకన హృష్టజనతతి విరచిత
 నానావిధాలాపముఖరితౌస్తరం ప్రవిశ్య శీమత మగ్రతో విశేష
 కాయ విమలతర పరకాలగురువరమతలక్ష్యైః వారిధయే వాత్స
 ల్యాదిగుణమణిగణానాం సహస్రాంశవే సచ్చక్రాణాం సుధాకరా
 య సుహృజ్జనచకోరాణాం సౌశీల్యాదిగుణగుమ్భిత ఖర్వేన్దు సుప
 ర్వద్విప శర్వద్యుతి ఖర్వేతరగర్వాహతి ధూర్వహ విశాల యశో
 మయ మల్లీమతల్లీసరపరిమళిత దశదిశా నిశాకరముఖసిబరీస కబరీ
 భరాయ సుబద్ధమాత్తగన్ధం మయూరమసార మురారిం నిరాల
 మ్బం పణ్డితంఖణ్డితం మాఘంమోఘవాచ మారచయద్భి ర్మధుర
 తర మధుసద్మతైః కవనవచననివహైరానన్దితనిఖిలబుధాయ భుజజ్ల
 గన్ధమసహమానాయాప్యశ్రితరజ్లనాధార్యసంజ్ఞాయ అఖిలమతజన
 నియమనచణాయ శ్రీకార్యకర్తే నివేద్య నృపాలాజ్ఞాం తదనుజ్ఞయా
 దేశికేన్ద్రసన్నిధిముపససర్ప ॥

౧౮ ॥

ప్రతిక్షణ సముల్లస ద్విబుధబృన్త వాదాహవం

కనద్వివిధతోరణాం కలిత సన్మణీకుట్టిమామ్ ।

నమస్మనుజమేదురా మధ నృసింహసూరిస్సభాం

విశ స్థరి దదర్శ తం సపది సర్వపృథ్వీగురుమ్ ॥ ౪౦ ॥

తదనన్తరం కలిరిపుగురువరోఽయం ప్రణమన్తం సాష్టాలి
బన్ధంతురగముఖకరుణాపరిణాహపరిణతకౌశలం భూమీసురభూమా
హవసోమాన్వయసోమామలధామాద్భుతరామామణికామా యిత
మహిశూరపురవరాధీశ కృష్ణరాజకణ్ఠీరవకటాక్షైకపాత్రం మిత్రం
సకలజనానాం క్షేత్రంసత్త్విగుణాఙ్గురాణాం నిజమతసమ్మానన
బద్ధాదరం ధైర్యవిజితకులాహార్యం ముఖామి నరసింహార్య
మద్రాక్షీత్క్రిపాకటాక్షభరైః ॥ ౧౫ ॥

అథ పృష్టో గురువరో హృష్టో విజ్ఞాపయామాసావనతశిరా
సాష్టాలిబన్ధం సృసింహార్యః ॥ ౧౬ ॥

ఆగచ్ఛామి ప్రాత ర్యాహి త్వం పురత ఏవాద్య ॥

ఇతి భూపతినాత్రాహం ప్రీత్యాఽజ్ఞప్త ససమాయాతః ॥౧౭॥

తదద్య సజ్జీకృతా ససర్వేఽపి సమారమ్భాః పరిష్కృతా
చ మహిశూరనగరీ ప్రతీక్షన్తే చ యుష్మదాగమనమహేలాత్సవం
ప్రముదితాః పౌరజనాః భవత్సన్దర్శనైకోత్సుకో రాజాధిరాజః
శ్వఃప్రాతరేవ సావర్ణ శిబికాదీని దివ్యవస్తుని సమర్ప్య నిజసగరీ
మానేతుం చ కృతాస్థ ఇతి ॥ ౧౮ ॥

భవతు తథైవేతి గురుణాఽనుగృహీతా శ్రేయోమన్తాక్ష
రాణీవ మన్తాక్షతాన్నిరసా తదాజ్ఞయా సహౌహవనిషత్కృత్యనమ
స్కృత్య చ పునఃపునః జీవికాకృత్య చ తదీయ సేవామురసికృత్య
రజనాధార్యానుజ్ఞాంమనసికృత్య రాజసవిధభువి కథయితవ్యాని
వచనాని అచ్ఛగత్య మహిశూరపురీం సాక్షాత్కృత్య రాజానం
నివేదయామాస సృసింహార్యో యథావదాదితోవృత్తాస్తమ్ ॥౧౯॥

శ్రుత్వా గురువరవృత్తం తద్దర్శనజాత కుతుకోఽథ ।

శుద్ధాంత మవనిపాలో రవిరపి సమవాప వారుణదిగంతమ్ ॥౪౨॥

శ్రీశైలవంశజాత శ్రీకృష్ణకవిర్నవీనదుర్గః ।

పరకాలగురోర్విజయే చక్రే తూర్ణంవిలాసమపి తుర్యమ్ ॥

ఇతి కవిసార్వభౌమ కవిగణ్డాభేరుణ్డాదిబిరుదాఙ్కితస్య నూతన

దుర్గాభిజనస్య శ్రీకృష్ణార్యస్య కృతిషు

శ్రీ పరకాలగురువిజయే

చతుర్థో విలాసః

శ్రీః

అథ పంచమో విలాసః

శ్రీమతే శ్రీనివాస బ్రహ్మతస్తు పరకాల మహాదేశికాయనమః

కువలయవికాసహేతూ తమోసుదత్వేన విశ్రుతో జగతి ।

గురువదధపుష్పవస్తౌ పూర్వాపరభూభృదశ్చితో భాతః॥ ౧
జలజమపి వస్తు కమలం మిత్రాలోకే యదేత్యతివికాసమ్ ।

యః కిల మలినితదీప్తి ర్ద్విజరాజేనాపి కిం తేన ॥ ౨ ॥

రజనీనాథే మజ్జతి పశ్చిమజలధా పుడువ్రజే హ్లానే ।

నిజపతి విరహాక్లేశా త్యక్తాభరణేవ సా బభౌ రాత్రిః ॥ ౩ ॥

వ్యతీతాయాం నిశాయాం రాజసదనమాసాద్య వైతాళికాః ॥ ౧ ॥

శీమన్ బాగృహి కృష్ణభూప ! విహగా స్సజ్జాతమశ్లుస్వనాః

చక్షూఃభిః ప్రవిలిఖ్య నైజగరుతో విస్తృత్య ఖేలన్త్యమీ ॥

రాజద్వారి భవప్రభోధసమయం కాజ్ఞన్తి భూపా ఇమే ।

త్వత్క్రైవ జితో నిమజ్జతి విధుః పాశ్చాత్యపాథోనిధౌ ॥ ౪ ॥

కస్తూరీఘనసారసారమిళితం పూర్ణం చ కుమ్భద్వయం

కష్టాధేను రియం చ రత్నముకుర స్సజ్జీకృతః కింకరైః ।

ప్రత్యర్థ్యన్నత సర్వగర్వపటలీ నిర్వాపధుర్యాఽధునా

కృష్ణక్షౌపతివర్య ! బాగృహి తతః ప్రఖ్యాతకీర్తే ! ముదా ॥౫॥

దేవాయం ప్రకృతోత్సవ విలోకనాయేవ పూర్వగిరిశృజమ్ ।

ఆరోహతి సప్తశ్వః కృష్ణక్షితిపాల ! ముచ్చ నిద్రాం త్వమ్ ॥౬॥

ఏవం వై తాళికజాతాలాపావేదితప్రభోధసమయ స్సముత్థాయ చిరస్తనపురుషశివానేకభోగావహా ద్విమలతరా స్మృశిమయా

స్మృచ్చ త్కులయపతి త్వేనాత్మన స్సస్మశోఽయమితి ద్రష్టుమా
గతం చస్త్రిమసమివ నవమణిముకురం ఘనరసపరిపూర్ణం కామినీ
కుచకుమ్భయుగమివ మజ్జళజలకుమ్భయుగం చ విలోక్య ఉల్లసితా
బ్జచక్రకరం దివాకరం ప్రసన్నకృష్ణం చ ప్రణమ్య సవినయ ముపగ
తేన పరిజనేన విహితసకలోపచారః విమలమానసో మానససరణవ
శుచితరద్విజరాజరాజితం రాజతగిరిమివ సముల్లసత్కుమారలీలం
సనీలకణ్డమకుణ్డకాంతిం నిశాంతప్రదేశమవలోకయ స్ఫుజముదమ్య
జయజయేత్యగ్రేవతద్భి ర్మాగధయూధైః పరివృత సేవకజనావే
దిత మజ్జనగృహభిముఖో ఘనసారముఖసుగంధిద్రవ్యపరిమళితాభి
రద్భి రాచరితమజ్జనో ధృతోర్ధ్వపుణ్డోఽభ్యర్చ్యఖిలాలపిదేవతాః
పరకాలగురువరపాదుకాశ్చ కింఞ్చిదంతరమతిక్రమ్య ఉభయథాఽపి
సమాశ్రితపరమాత్మవిలాసైః వివిధకలాయంత్రితమనీషైర్మనీషిభిః
ప్రతిపాద్యమానామాశిషమక్షత్రైస్సహ శిరసా మానయన్సమభ్య
ర్చ్య మూర్తీభూతాం స్వపుణ్యపరిపక్తిమివ సవత్సాం ధవళతరాం
ధేనుం ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రవిశ్యచామ్బావిలాసం సమృన్ద్య మన్త్రివర్తై
రాగత్యాసానమణ్డప మాజ్ఞాపయామాసాగ్రతోగచ్ఛన్తు భవన్త
స్తత్తదుచితాన్సమ్భారాన్పరిగృహ్యో నుగచ్ఛామ్యహ మప్యనేత
వ్యా అస్మత్కులదేశికవర్యా ఇతి నిఖిలానపి పరిజనాన్ ॥ ౨ ॥

శ్రీకృష్ణక్షితి నాథవర్యరచితా మాజ్ఞాంశిరోభి స్తదా
సద్భేరుణ్డ దరారి మీన మృగరాట్ఫర్వాలకూర్మాదిమాన్ ।

హైమాన్సద్భిరుదాం స్తథా కరతలే కృత్వా ప్రమోదాన్వితా
జగ్మరభృత్యజనా స్తతః కతివయే శ్రీమాన్మరుర్యత్ర సః ॥ ౩ ॥

తదనన్తరమ్ —

మాద్యత్కుఞ్జరబృంహితప్రమిళితై ర్గిన్ధర్వ హేషారవై
 ధావత్సుమ్యరధావళిధ్వనిభరైః పాదాతకోలాహతైః ।
 సుత్రామాదిమ లోకపాలనగరీ పౌరాన్సమగ్రాన్తవా
 దేకీకుర్వదనర్లు కేతులసితం సైన్యం స్మృ సజ్జామ్భతే ॥ ౮ ॥
 తాన్మృక్షముత్సవభరం ప్రవిలోకయితుం సమాయాతాః ।
 సానుగకులశైలా ఇవ వారణనివహ విరేజ రథ మిళితాః ॥ ౯ ॥

స్వతుల్యసంజ్ఞా స్ఫురవైణికాం స్తా నూర్ధ్వస్థితా న్సోఘమనీశచిత్తాః ।
 జేతుం కిలోత్తిప్తనిజాగ్రపాదా గన్ధర్వవర్గాః ప్రబభు స్తదానీమ్ ॥ ౧౦ ॥

మృహూత్సవాలోకసకౌతుకానాం
 సురప్రజానాం మిళతాం విమర్దాత్ ।
 అధశ్చ్యుతా దివ్యవిమానసజ్ఞా
 ఇవాథ రేజశ్చ రథా విచిత్రాః ॥ ౧౧ ॥

అన్యూనాధికమజ్ఞువేషకలితా ప్రోత్తిప్తఖడ్గాసమం
 శిక్షాయా స్సదృశం వితీర్ణచరణన్యాసా సమంద్రాక్ స్థితా ।
 నృశ్చత్పాణితలావతీర్ణనశకా నిశ్చచ్ఛలైవక్షణ
 దేకామూర్తి రియం కి మిత్యథ భటశ్రీణీ దదా విస్మయమ్ ॥ ౧౨ ॥
 ఉన్నతశతాజ్ఞకేతుప్రతిఘాతా న్నీలజలద ఖడ్గాని ।
 పతితానీవ గజార్భకనికురుమ్బాణ్యతితరాం రేజాః ॥ ౧౩ ॥

తస్మిన్మేవ దేశి కేన్ద్రోఽయం సాన్ద్రితరకరీంద్రబృన్దబృంహిత
 విదళితహరిదన్తరం సముచ్చలత్పతాకం సముల్లసత్పదాతం ప్రధా
 వత్తురజ్ఞం విరాజచ్ఛతాజ్ఞమనేకమనీకం విలోకయ స్సమాపిత
 మాధ్యాహ్నికనియమో యావద్భవతి తావదేవ గురువరాయ

సమర్పయితుం స్వాకారసమధికపరిమాణచామికరవితరణచతు
రోఽనుమితి జాతకుతూహలేన సుమేరుగిరిరాజేన దేశోక్తేస్థిపరి
చరణాయ ప్రేషితం పశ్చిచూడాధరం స్వకుమారమివ కలశపశ్చ
కభాసురం నానావిధనూత్నరత్నపటలఘటితజాలకరమణీయేన దశ
దిశావకాశవిద్యుత్తుష్టపిష్టారమివ కుర్వతా హైమపటవిశేషేణ
వితానితం వినతజనమతిచాశ్చల్యపహరచశ్చగురువరం సేవయా
నైజమపి చాశ్చల్య మపహరయతు మాశ్రయద్భి ర్విద్యుత్పణ్డైరివ
కనకపట్టగుచ్ఛే ర్వాల్మలమ్బమానై ర్విలసితమగ్రతస్సముల్లసతా
సింహవదనేన విమతకథకమదావళహృదయవిదారణచణం నిఖిల
జననేత్రాసేచనకం సౌవర్ణ చతురస్తయానం తదుచితపశ్చకలశాత
పత్రవాలవ్యజనాదీంశ్చ పురస్కృత్యాచార్యవర్యవిలోకనైకజాతకు
తూహలో నానావిధసత్కర్మరచనాపుధకృష్ణపక్వాస్తయశఃఖణ్డైరివ
వివిధరిపున్యపవిజయసముల్లసత్ప్రతాపశకలైరివ రాజతహైమదణ్డై
ర్విభూషితహస్తై శ్శస్తై ర్శ్రాళివిలసితమస్తైః పరిజనసముదయై ర్విల
సితపార్శ్వభాగో నిజప్రాసాదాదవరుహ్య సర్వతః ప్రత్యుప్తవజ్రశ
కలవిశదతయా సప్తాశ్వమనూరుసారథిం రవిరధమపహసంతమివా
ప్రాశ్వానుబద్ధం జఙ్ఘాలతరసారథిం పశ్చకలశపువ్యరథ మారు
రోహ ॥ ౩ ॥

దీప్యచ్ఛామరయుగ్రమారుతచలద్దివ్యోత్తరీయాశ్చలో

భృత్యావేదితపద్ధతిః ప్రతిపదం కృష్ణక్షమానాయకః ।

శ్రీమన్మర్త్య శిఖామణే ! జయజయేత్యగ్రేఽథ వద్విస్తుత

స్వాచార్యస్య సదేశఘాశు ముదితః ప్రత్యుజ్జగామాదరాత్ ॥

అథ నిఖిలజనశ్లాఘితజవతురగేణ పుష్కరభేన అతీతతాదృ
 క్షమార్గ స్తీర్త్వా సల్లక్షణాం సపుష్కరారవాం సకుశేశయాం కవే
 రజాం శ్రీరజనగరిం చ అవతీర్య తస్మాచ్ఛతాక్షా స్నిజాగమన
 స్సత్సవిశమనసరభసగృహీతచామరాదిభి శ్రీమరప్రతిహారజనైః
 ప్రత్యుద్గతైర్విద్యద్భుత్తైశ్చ పరివృతో విలోకయన్నిజాలోకన విప్రు
 మ్భిజేతూర్యఘోషాణి నిఖిలాని సైన్యాని భుజముదమ్య జయ
 జయేత్యుగ్రేపఠద్భిశ్చాచక్రికచక్రైర్విరాజితగోపురభాగః ప్రతిపదమపి
 పరిజనావేదిత సావధానపాదవిన్యాసః నిభృతమాసమితపూర్వకా
 మై సేవకజనైర్దీయమాన హస్తావలమ్బః ముహూర్ముహూ రాచ్ఛ
 న్నాస్యైర్విసమ్రుశీరైర్దైతకరైః ప్రత్యాసన్నజనైః కిమపి సమ్భాష
 మాణః ఉత్కమ్పమానోత్కమ్పశాటీ మారుతిపోతసేవితో హృష్టా
 స్తరక్లోఽప్రాదశేవాద్యహృద్యరవముఖరితం నిరస్తంకృతలక్ష్మీవిహా
 రం శ్రీమతప్రతీహార మభజత ॥ ౪ ॥

తత్రాయాతమతస్థసూరినికరై రాపాద్యమానాశిషం
 ధృత్వా మూర్ధ్ని సహాక్షజైః ప్రతిపదం శ్రీకృష్ణభూమిపతి॥
 విద్యద్భుత్తముహూఃకృతోత్తిమకథావాదే మతస్యాస్తరే
 సత్వా శ్రీహయవక్త్రదేవ మమలం ప్రాప గ్గురో స్సన్నిధిమ్ ॥

నిజగురునాయకసమధిక

మతివిభవౌ దేశికేంద్రకృష్ణసృపా ।

ఇతి వీక్షితు ముపయాతా దేవా ఇవ

రేజ రనిమిషా స్సుధియః ॥

౫ ॥

అథఖలు తత్ర వేత్రిజనావేదిత నిశ్చబ్ధసితిభి ర్విలసితాయాం
 సభాయాం శ్రీకృష్ణరాజసార్వభౌమోఽయం సమస్కరోతీత్యావేద

యత్స్వభీష్టజననికురుమ్మేషు దేశికేన్ద్రోఽయం భక్తుః ప్రదేశపులకి
 తాన్మ మతివిశదవసనవరపరికలితకటితటం తాదృక్షప్రతాపయశోభ
 రవిజితతయా కామపినై జదుర్దశాం కర్ణేకధయద్భ్యాం దివాకర
 నిశాకరాభ్యామివ వజ్రకర్ణవేష్టనాభ్యాం విభూషితం హృదయా
 మ్బుజనిషణ్ణచిరస్తనపురుషానుగ్రహర్షురై రివ ముక్తానరై ర్విలసితం
 నిఖిలమనుజపతితతిమకుటతటఘటిత చటులమణిపటలవిన్యమరకిరణ
 బాలాతపవికసితచరణనలినం నలినసమ్భవమివ వాణ్యుల్లసద్వదనా
 మ్బుజ మమ్బుజబద్ధమివ నసునికరవితరణతోషితకుశేశయసచ్చక్రం
 చక్రధరమివ సుదర్శనవర్జితనిఖిలపుణ్యజనం జనకమివ శతానన్దోల్ల
 సద్దశం దశరథమివ ప్రహర్షితరామం రామమివ సుమిత్రాత్మజానన్ద
 కారినిజచారిత్రతోషితబుధగణం గణాధిపమివ సర్వమజ్గళానుకూల
 చరితవిశేషం శేషమివ ప్రచురతరభోగానన్దం నన్దతనుజమివానుగత
 కామపాలోగ్రసేనం సేనాన్యమివ భూభృత్కిన్యానన్దనాభిఖ్యామనో
 హరం పూతాఖిలవాతాశనజాతావనజాతానుకమ్పమమ్భోజబద్ధురు
 చిదమ్భాసహారలసదమ్భావిలాసభువి సమ్భాసమాససరణం భావు
 కామితదలమ్భోదరనిధ్యానబద్ధాదరం నిజభుజబలనిరాకృత దురా
 సదధరాభృత్సమూహతయా క్షమామహేంద్రోత్పం సార్థయస్తమివ
 కామహితహైమాచల రామాబ్జజవామాపవిసోమామృతవైమానిక
 గజధామాభిమాననిర్వాపణధూర్వహ కీర్తితతి మాక్తికమాలికాల
 జ్జ్వలదశచిశాకృతాక్షజనకదమ్బం శుమ్భాసురదమ్భోన్నతకుమ్భా
 శ్వరసమ్భేదనసింహాయిత మహిషాసురమహిషీగణనయనోదకన
 యనాఖిలరిపుమణ్డలఖణ్డనశౌణ్డచణ్డమణ్డలాగ్రపరిమణ్డితభుజదణ్డచా
 ముణ్డికాకటాక్షవిక్షేపసమ్ప్రాప్తసామ్రాజ్యవైభవం యుద్ధచత్వరబద్ధ

కౌతుకవీరాగ్రగదోరావహధీరాద్భుత సారాఖిలభటపటలానుక్షణ
సంస్తూయమాననిజాపదానం సుయోధనమపి దుశ్శాసనదూరీకరణ
చణం రామమపి దశముఖకీర్తిమేదురం రాజహంసమపి పజ్కుజాత
గన్ధమవ్యసహమానం దరోల్లసత్కణ్ఠమపి కదాప్యస్పృష్టదరం షడు
న్నతమపి సర్వోన్నతం ధర్మరాజమపి యుయుత్సుం జిష్ణుమపి ధన
దం రాజానమపి పద్మినీవల్లభం శుభకృతమపి సౌమ్యం వినతానన్దన
మపి పోషితనాగకులం పురుషసింహమపి మత్తవారణం కర్ణానన్దకర
చరిత్రమపి ధనజ్ఞాయాస్థాంకలయన్త మక్షయవిక్రమమపి సదానన్దం
ధరణీరమణీమణితలకాయితకర్ణాటదేశసామ్రాజ్యధురన్ధరం వాదా
న్యకవిఖ్యాతిపరిమిళితదిగన్తం శ్రీకృష్ణధరాకాన్తం కృపాకటాక్షభా
రైరానన్దయ నివ్విలోకయాంబభూవ ॥ ౫ ॥

తదను సగద్గదేనవచసా సానన్దనేనమనసా సమవనతేనశిరసా
సపరాగేణోరసా సరోమోద్గమేనవపుషా సానన్దబాష్పాభ్యాం విలో
చనాభ్యాం శిరోధృతాజ్ఞాతిపుటాభ్యాం భుజాభ్యాం నమ్ముటీకృతా
భ్యాంపదాభ్యాం సుఖుటితాభ్యాం జానుభ్యాం చ ప్రకాశితపర
భక్త్యతిశయః నిభృతం పునఃపునః ప్రణమ్యోత్థాయ విశిష్టాద్వైత
సిద్ధాన్తనిర్ధారణాయ పుసరపిక్మతావతారం రామానుజాచార్యమివ
నిజకులదేశికవర్యం నిశామ్య తత్సేవావిశేషేణ కృతార్థమాత్మానం
మన్యమానః పశ్యత్సువిద్వద్బుద్ధేషు స్నిగ్ధగమ్భీరనిరర్గళవినిర్గళత్ప
ర్జన్యగర్జనోర్జస్వలేన నిజకణ్ఠనినాదేనానన్దయన్నిఖిలజనా నివిజ్ఞాప
యామాస శ్రీకృష్ణరాజధరామహేన్ద్రః ॥ ౬ ॥

అద్యాస్తద్భాగధేయం పరిణతమధునాఽస్మత్ప్రీతా సత్తనూజ
శ్రీతాంశోరస్వయేఽస్మజ్జనిరపి సఫలా సుప్రభాతా చరాత్రిః ।

నిగీతం సాధ్విదానీం హయవదన మనో మయ్యతీవప్రసన్నం
యూయం యస్మాన్మమాక్షోస్సరిణిమధిగతాశ్రీమదాచార్యవర్యాః॥
కింశ్చ—

గత్వాదిక్షు విజిత్య దుర్మతబుధాన్సంస్థాప్య నైజంమతం
కృత్వా హృష్టహృదోఽథ మోహనముఖా స్థీమద్గరిష్ఠాన్ముహుః |
కీర్త్యా సర్వదిశోవిశోధ్య కృపయాఽస్మాన్స్వద్య నః ప్రార్థనాం
సాగ్రీకృత్య సమాగతా య కధికం శత్రుణ్యభాజోవయమ్ ॥ ౧౮ ॥

తదద్యైనాం మయా సమర్పితాం సావర్ణశిబికామధిరుహ్య
మహీశూరపురజసనయనోత్సవం పిరచయ్యానుగ్రాహ్యవయమితి
వివిధసువర్ణమణిమాలా స్సమర్ప్య సానందం ప్రార్థయమానేసతి
శ్రీకృష్ణభూపాలే సురతిశుపశ్చకభాసురశృంగం సువర్ణధరం సుర
జ్యేష్ఠశివ కలశపశ్చకవిలసితం కనకమయ మవనిపతినమర్పితమభి
నవం చతురస్తయానం కలిరిపుగురువరోఽయం తద్దత్తహస్తావలమ్బు
స్సమారుహ్య పరమహంసోఽయ మస్మాకం పూజ్య ఇతి సేవితు
మాగతాభ్యాం హంసాభ్యామివాతివిశదాభ్యాం సావర్ణనాళఖచిత
పద్మరాగమణికిరణద్విగుణితారుణిమశాలిభ్యాం చ మయూరవాల
వ్యజనాభ్యాం జితకాన్తిరిష్టరావాభ్యామితి నృత్యద్భ్యామివ రుణ
క్ష్మాణస్త్రాణికజ్జుణకిజ్జురకరవీజ్యమానాభ్యామితివాణ్ణరాభ్యాం చా
మరాభ్యాం చ పరిష్క్రియమాణపార్శ్వభాగః నిజకాన్తిచోరీం
విద్యుల్లతాం విజేతుముత్సృతద్భిరివ కిజ్జురకరోద్ధూయమానైః కన
కోత్కమ్పశాటికాపటలై రుల్లసితపురోభాగః జనానామాంతరమపి
సంతమసమపహరత్యయమితి సాశ్చర్యచిత్తతయా విలోకితుమాగ
తాభ్యాం సూర్యాచంద్రమోభ్యామివ కలశపశ్చకశోభిహైమాతపత్ర
శ్వేతచ్ఛత్రాభ్యాం ప్రసాధితోర్ధ్వభాగః ప్రకృతవృథవానుభవ

సౌఖ్యం చాటువచనై స్సశిరఃకమ్పంశ్లాఘమానైరివ సక్తిక్లిణీరవైః
 కింజరకరచలితైశ్శృంగారకున్తైః పురస్సరనానావిధభేదపటహాఢ్య
 వాద్యరవమేఘనిర్ఘోషనిశమనేన విస్తృతపిఞ్చంసృత్యద్భిర్మయూరై
 రివ తదీయబహ్నుబద్ధైర్వైరుత్సవభర్తృగవానాశ్రితదేశికగూఢ
 ఇతి పార్శ్వద్వయం సాక్షాదాగతాభ్యామివ సౌవర్ణబిరుదశఙ్ఖచక్రా
 భ్యామాగమనసమ్భ్రంఘవిలోకనాయ వివిధహిరణ్మయూభరణభూషి
 తాన్నిఖిలజనాన్విలోక్య స్వయమపి స్వీకృతకనకరూపైరివ మృగ
 పతి శార్దూలభేరుణ్ణ మివానమకరసాల్వశరభధరణీవరాహ
 దిమైస్సద్భిరుదైశ్చ ప్రకాశితపక్షభాగః ప్రతిపదమపి ప్రణమత్సైన్య
 నాథానవలోకనేన సమ్మానయన్కింశ్చిద్ధూరం స్వసనామాఽయ
 మితి ద్రష్టుమాగతేన సార్వభౌమదిశాగజేనేవాతితుజ్జేనమదావళే
 నాచుబద్ధం రథం కింశ్చిదంతరం సురపతిరథసాన్దర్యముద్గ్రీవికాభీర్న
 వద్భిరివ సముద్భృతశుణ్ణాదణ్ణైశ్చతుర్భిరేవతణ్ణైరనుబద్ధం శతాంశం
 కింశ్చిదంతరమాద్దోళికాం కింశ్చిదంతరం శత్రుక్రవ ఉచ్చైశ్శ్రవసమశ్వం
 దేశికేంద్రాజ్ఞయాఽధిరుహ్య కింశ్చిదంతరం చరణాభ్యామనుగచ్ఛతా
 శ్రీకృష్ణసార్వభౌమేనసహ తదాత్వమహూత్సవవిలోకనోత్కూ
 లితకుతూహలతయా పురతఃపశ్చాత్పార్శ్వయోరప్యహమహమిక
 యా ధావద్భిరన్యోన్యసమ్మర్దజాయాసమగణయద్భిః ప్రతిపదం
 త్వరయా స్థలద్భిరవృత్సాహదత్తహస్తావలమృతయా పునరుత్ప
 తద్భిః పరితస్థితాన్బాహుభిరపసారయద్భిర్దృఢతరం కటితటి
 షూత్తరీయాణిఘటయద్భిః ధాప్యమావహద్భిరయమేవమహా
 రాజగురువరవైభవావలోకనావసరఇతి ఘుమ్యద్భిర్ధీరపురుషైరాకు
 లితం సమతిక్రమ్య సుదూరమపిమార్గం పశ్చిమాణిపదానీవ తత్కూ

లముదిత పౌరలలనామణికరకిసలయవికీర్ణమల్లిమతల్లిముఖ సమస్త
 సుమనస్తతిస్యస్తమానమకరస్తధారాశీతలితే మహాపథే వేదపిద్భిరివ
 విచిత్రపదక్రమఘనైః ఘనైరివబహుధారాభిరామైః రామాయణ
 శ్లోకైరివ రోచమానలక్ష్మణాభిరామైః సమీరగతివిశేషైరివోత్క
 లితైః కృష్ణభూపతిశత్రుభిరివ వరత్రాసరహితైః డిడ్డిరఖణ్ణమణ్ణితా
 స్యతయా తత్కాలకృతమస్తస్పృశనం మారుతం క్వాల్పవేగస్త్వం
 క్వవయం మహాజవా ఇత్యపహసద్భిరివ శతశస్సాదిజనధావ్యమా
 నైస్తురజైః క్వచిదభ్రవిభ్రమతురజ్గ రధాజ్ఞ చటులవికటనేమిఘటా
 ఘట్టననిష్పిప్త మహాపథనిక్షిప్తరజవల్లికామాక్తికపరాగపుష్పనేవ
 పాణ్డుకమ్పితేన సంవీతైః క్వచిత్తాదృశపద్మరాగచూర్ణమన్యతైరివ
 కాసుమ్భామ్బురవేష్టితైః క్వచిత్తాదృశేంద్రనీలరజఃపుష్పకఞ్చుకైరివ
 నీలామ్బరావృతైః అనేకనృపసుతప్రేర్యమాణైః బహుసహస్రైః జఙ్గా
 లతరతురజై శ్చతాజైశ్చ నిబిడితేన నిజసమధికగామ్భిర్యావిమా
 గురువరనరపతీ ఇతి ముదితేనానుగచ్ఛతా సరిత్పతినేవ మహాసైన్యే
 నానుగమ్యమానః ప్రత్యుద్గతా సృజనసమ్మాననబద్ధశ్రద్ధా న్స్పృశ
 ధానుపహారతయా ధృతనానావిధఫలప్రసూనధనానాధికారికజనా
 స్త్రీమత స్సంఖ్యవతశ్చ కటాక్షవీక్షణేన బహుమానయ న్యథామర్యా
 దమక్షతైస్సఫలైస్తాంస్తానభినందయ సృమ్భావయమానశ్శిరసా ప్రస
 న్నకృష్ణముఖ దేవప్రసాదాదికమర్చకజనైస్సబహుమానమర్పితం
 ముహుర్ముహు రగ్రతశ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యా ఇత్యా
 ది బిరుదగద్యాని పఠద్భిద్వాత్సర్యసార్థైరభిష్టుత స్సమ్రాప్య సముల్లస
 ద్వారణం పురవరతోరణం ప్రాంశుతర సాదాగ్రనిబద్ధ వైజయంతీ
 పతాకాపటసంఘట్టనగళితై ర్మనాకినీఫేనఖణ్డైరివ నవమల్లికాదిమ

ప్రసూనై రవకీర్ణా మస్మద్వంశ్యసృపాలాచార్యవర్యస్యాస్య మహేశ్వర
 త్సహోఽద్యప్రవృత్తితః సితకిరణప్రయుక్తాభి ర్నక్షత్రపరమ్పరాభిరివ
 శుచితరవసనపరికల్పతాభి స్సౌధాగ్రాధిరూఢానాం విపులేక్షణా
 నాం విలోచనసామ్యమధిరోఢుమాగతైరివ సీలోత్పలై రనుబద్ధాభి
 స్స్వకీయప్రభాఽపహరి తదీయకుచకలశ వైభవవిలోకనేన జాతే
 మ్యైర్దుర్విధాయశ్రేణీభూయసన్నద్ధైరివ సరసిజముకుతై రనుబద్ధాభి
 ర్నానావిధాభిశ్చతోరణావళిభి ర్విలసితాం తత్కాలసంహృష్టపౌర
 నారీజన చమత్కృతనానావర్ణమాక్తికాదిచూర్ణపూర్ణరజవల్లికాఽల
 జ్జుతాం తత్రతత్ర వ్యాకీర్ణనానావిధకుసుమరసపరిమళితతయా
 పార్శ్వద్వయసముల్లసద్దీపరేఖాలజ్జుతవీధీవిరాజితతయా చ నిజా
 ధినాథ శ్రీకృష్ణరాజచంద్రికులదేశికాగమనమహామహేశ్వరవిజృ
 మ్భితతః స్వయమపి చందనరససురభిళామివ నవమణిమాలికాల
 జ్జుతామివ స్వకీయమంశుమత్ఫలాలాభిధానం సార్థయితమివ నిజౌ
 న్నత్యాభివ్యాప్తాంశుమన్మణ్డలైః ప్రతిగృహప్రతిహారప్రత్యగ్రప్రతిని
 బద్ధ రమాభస్తమాభశతసహస్రైరుల్లిసితాం రవికిరణగణానువిధశృణ్వా
 భ్యాముదయాస్తగిరివరాభ్యాం వసుధాహిరణ్మయకలశరుచిమసృణి
 తాగ్రాభ్యాం కుహనావరాహ లక్ష్మీరమణదేవనికేతనగోపురసా
 ధాభ్యాం ప్రకాశితపూర్వపశ్చిమభాగాం కోశాస్తరాకృష్టమణ్డలై
 శ్శ్రేణీభూతైర్విలసితరాజవీధికాం నిరీక్షితచరీం మహీశూరపురీం
 విలోకయన్నిజాగమన సమయసమ్మానససన్ధక్షితైకవింశతిశతేఘ్న
 రవమిళితహూణవాద్య ద్విగుణితజయభేరినినాదామ్రేడితాస్తాదశ
 వాద్యపునరుక్తబిరుదవాదిత్రస్వనవాచాలితేషు దిశాతలేషు సవ్యక
 రాజులీవ్యాఘట్టితోద్ధృతసళకవిలసితకరేషు సశిరస్త్రేషు బహుమా
 నయత్సు ద్వారపాలజనేషు రాజభవనద్వార మవాప ॥ ౭ ॥

ధళైవడవల్లీమత్తల్లి విరాజ ద్భజా

దణసాదిప్రణున్నా సురజ్ఞాః ।

విచిత్రేణధాటివిశేషేణ సర్వా

న్యతేనుః క్షణాదేవ విస్మరచిత్తాః ॥

OF II

దేవానామపి విస్మయప్రదమహావాద్యాహతిప్రోద్ధత

కృష్ణాంబుజాంకర నిమిలితాహిపతిదృక్సహస్రకా సైనికాః ।

శ్రేణీభూయ గతాక్షణం కృతపృథగ్భావః క్షణ మ్మణలీ

భూతాంత్రణ ముచ్చకైరనిమిషాశ్చిత్రం వితేను ర్నరాణ్ || ౨౦||

సినురాట్కనర ధ్వనవద్భునరం

మస్తిమస్తిం మాహు ర్మనరం మనరమ్ ।

హూణవాద్యాన్యలంవాదయద్భి ర్భై

రమ్యరక్షోణిభృత్యురా దారితాః ॥

७० ॥

అనంతరం నిరంతరానందతుద్దిలాస్తూ కరణేన తేన ధరిత్రీసుత్రా
 మ్నూ స్వకీయసపర్యాచర్యామనుగృహీతుం సభక్తిప్రకర్షం బహు
 తరం ప్రార్థితోదేశికేస్త్రాః ప్రవిశ్య తిదాస్థానం ప్రతిస్తమ్భాత్పుష్ట
 పద్మరాగమణిదీధితిభరణే దివాకరస్య ఖద్యోతశబ్దవాచ్యతాం
 సార్థయంతం నిరుద్ధనక్షత్రపథ నైజసౌధాగ్రవాతాయన సరభసగమ
 నసమయతేదీయకనకశలాకాఘట్టనవిశీర్ణ చస్త్రీమణ్డలామృతశీకరనిక
 రైరివ ఉత శుద్ధాంతలనామణితనులతాదీప్తిమోషణకృతే గవాక్ష
 మార్గేణ కథశ్చిత్సమాగత్య సద్యఃప్రబుద్ధకఞ్చుకిసఞ్చయబన్దకతై
 స్తారకానికరైరివ వజ్రమణిగుచ్చై ర్వాల్మలమృమానై ర్విలసితి
 మంతరాంతరానల్పనిజశిల్పకౌశల్యసమ్పాదితసుధర్మావిజయసం
 స్థాపితా స్తయస్తమ్భానివ మణిస్తమ్భాస్తధతం మార్గవశాత్తుజ్జలమ

చన్ద్రశాలాగవాక్షాతిజనవిగాహనసమయేషు విచిత్రతరవస్తువిలోక
నేన జాతీవిస్మయై ర్విస్మృత్యనిజకర్మాపి తత్రతత్రైవ నిభృతంస్థితై
స్తిగ్మాంశుతురజ్జైవగారుత్మతమణిఖచిత్రహైమాశ్చైర్వరులసితం సర్వ
దా శ్రీకృష్ణరాజనేవనకృతే సమాగతైరివ భావచిత్రలిఖితై ర్నానా
విధజనపదాధినాథశతై ర్దేదీప్యమానమచుపమేయమేకీభూయాప్యఖ
ణ్ణచిత్రతరబ్రహ్మణ్ణమణ్ణలైః ప్రవివివేశానవరతవిలసజ్జగదమ్బావిలా
సమమ్బావిలాసం నామ కిమప్యద్భుతమాయతనమ్ ॥ ౮ ॥

శ్రీమత్కృష్ణసృపాజ్ఞయా పరిజనానీతాం మణీపీఠికా
మారోహంత మమద్దదీప్తివిధుతానమ్రాలిమాగ్ధ్యోన్నతిమ్ ।

దీప్యచ్ఛామరయుగ్మధూతిజనితోమద్దానిలస్తత్క్షణం

నైజం మాన్యమపాచిక్షీర్షిరివ తం శశ్వత్స్మిషేవే గురుమ్ ॥ ౧౧ ॥

అత్రాంతరే తత్ర సభామధ్యే మిళితా శ్రీకృష్ణసార్వభౌమం
కవయ ఇత్థమవర్ణయత్ ॥ అగ్రతః కశ్చిద్భుజముద్యమ్య ॥ ౯ ॥

శ్రీకృష్ణభూమిపాల ! ప్రతిదినదానప్రతుప్తవిబుధానామ్ ।

మణిసాధాగ్రానమరా విలోకయన్త్యనిమిషా స్సుమేరుధియా ॥

దక్షిణతః కశ్చిత్ —

సచ్ఛక్రాభ్యుదయం తనోతి తరణిః క్షౌప్తైర్వసూనాంశతై

స్వాభ్యుదయైః లసన్తి సద్భుధకవిప్రసాస్తథానో గురుః ।

శ్రీమత్కృష్ణమహీమహీంద్ర ! న కదాప్యేవత్యజత్యమ్బరం

సాధన్యం తన తస్యచాపి గదితుం ప్రాజ్ఞైః కథం శక్యతే ॥ ౧౨ ॥

పశ్చాత్కశ్చిదుచ్చైః —

గజ్జే కిం బహిరాగతాఽసి వదనేఽప్యాసీతుతశ్శుభ్రిమా

ఘానేదంమమశంస త్రాతకలశోదన్యన్నితః క్వాగతః ।

ఇత్యాపృచ్ఛ్య తదుత్తరానధిగమా చ్ఛ్రీకృష్ణభూభృద్యశో
మత్వా శమ్భువిరిఞ్చిశౌరిదయితా వైలక్ష్మ్యమాతన్వతే ||
ఉత్తరతోఽన్యఃకవిః—

సత్యసక్తోవిధాతా పతిరపి మరుతాం గోత్రభిద్రుద్రఉగ్ర
స్థాని శ్చామోఽభిజన్తుః కువలయరుచిహృత్ఫలన సాఽభిమన్యః |
అగ్నిశ్చాప్యశ్రయాశో నిఖిలగుణనిధే స్తాదృశౌదార్యభూమ్నో
లోకే శ్రీకృష్ణభూమిశితు రిహ సదృశానైవ సన్తి క్వ తుక్లాః || ౨౯ ||
తావదితరఃకవిః—

యశసా విశదే భువనే శ్రీకృష్ణనిభో ర్వదాన్యవర్యస్య |
ధవళితగరుతం గరుడం విలోక్య హంసోఽయమితి హరి ర్మను తె || ౩౦ ||

అథ యథాక్రమ ముదారతరకనకరాజ్కవరత్నికటకాదిమై
ర్యధామర్యాద మార్యానఖిలకవివర్యాన్సమ్మాన్య హృష్టస్వాస్తేన
శ్రీకృష్ణరాజధరాకాస్తేన సభక్తిప్రకర్షం నిజవిరిచితై“ ర్హయగ్రీవ
పదామ్భోజే”త్యాద్యష్టోత్తరశతనామభి స్తద్గుణప్రకాశసీమభి రా
చార్యవర్యస్య చరణయుగళమభ్యర్చ్యతేస్మ సౌవర్ణకుసుమమణి
గణవివిధప్రసూనైరనూనైః || ౩౧ ||

తాంపూజాంపరిగృహ్య కృష్ణనృపతేరాశీర్భిరానస్తయం
స్తం శ్రీమాన్మలివేరిదేశికమణి శ్శశ్వద్వజైర్వందినామ్ |
తాదృక్షైరపదానవృత్తమిళితైః పద్యైస్సగద్యైస్తుత
శ్శేషే విష్ణురివోల్లసన్మణిమయే పీతే స్మ దేదీప్యతే || ౩౨ ||

అథ యథామర్యాదముపతిష్ఠమానేషు పరిజనేష్వనుగమ్య
మానశ్రీకృష్ణనృపాలేన దణ్డాగ్రవిరచితహైమమృగపతివదనకుహర
లోలతపసీయభిరుదఘ్ణారవమిషనినాదేన స్వకీయపరిచరణసౌఖ్యం

కథయన్తమివ తదేవసౌవర్ణ చతురన్తయానమధిరుహ్య వ్యాధూయ
మాన చామరయుగ్మవిలసితపార్శ్వభాగో నిఖిలజనపరివృతః నిర్గత్య
సిజదర్శనసంతాడ్యమానబిరుదవాద్యరవాన్నిశమయన్ నిశ్చిదన్తర
ముపసృత్య ప్రవిశ్య ప్రసన్నకృష్ణదేవనన్నిధిం సాభివన్దనం సాజ్ఞాని
బన్ధన్ ॥ ౧౧ ॥

మధితదురితజాలం మా మహీ చాటులోలం

విధుశిశుకనిటాలం వీతరాగర్షి పాలమ్ ॥

శమితశకటలీలం శత్రుసన్దోహకాలం

స్వరుచి జితతమాలం స్వామినం గోఽపబాలమ్ ॥ ౨౯ ॥

సకలగుణసముద్రం సాధితాశేషభద్రం

మనసి కరుణయాఽర్ద్రం మారలీలాస్వనిద్రమ్ ।

వినిహితజగదార్తిం వీరమున్నిద్రకీర్తిం

పదయుగనతకృష్ణం పశ్యతీస్మాధ కృష్ణమ్ ॥ ౩౦ ॥

అనన్తమర్చకజనైరర్పితంభగవతః ప్రసాదం శిరసామానయా ॥

ఇత్యముం ముహూరాసేవ్య సత్యసన్దస్సదేశికః ।

క్షమానిధి రథాపేదే రమారమణసన్నిధిమ్ ॥ ౩౧ ॥

తదాసీమేవ సమ్మానితో లక్ష్మీరమణదేవాగారాన్నిర్గత్య
సమారుహ్యతామేవశిబికాం సముజ్జృమ్భితేషు కాహళపటహపణ
వాద్యవాద్యరవేషు ప్రవిశ్య కుహనావరాహస్య భగవతస్సన్నిధిమ్ ॥

యో వేధోవరదానదృష్ట దనుజశ్రేష్ఠాద్రివజ్రాయిత

శ్రీముష్ణస్థల సప్తపర్ణకదళీకర్పూరఖణ్డాయితః ।

తం సత్తోత్తరభక్తజాతసుకృతస్తోమామరద్రోఃఫలం

శ్రీమన్తజ్జులివైరిదేశికమఃశి ర్భక్త్యాఽలులోకే హరిమ్ ॥

య స్సన్మానసవసతి శ్చక్రాక్షోతీవ విశదశోభశ్చ |
ద్విజరాజయూధసేవ్యో విరాజతే రాజహంస ఇవ ॥ ౩౩ ॥

ముదాఽధసమ్మాన్యహరేఃప్రసాదా

నుదారథీ స్సంయమిసార్వభౌమః |

పురాత్మనా యత్ర తురజ్జవక్తోఽ

భిరాధితస్తం సమవాప దేశమ్ ॥

౩౪ ॥

తదను గురురయం నిఖిలానపి యథాక్రమా విస్మయ్య నిజద
ర్శనానందబద్ధురం శ్రీకృష్ణభూపాలధురన్ధరం సకలశుభబీజాక్షరైరివా
క్షతైస్సాశీర్వచనైరభినన్దయన్నిర్వర్తితతత్కాలోచితనియమ
స్సమర్చయామాస యథావిధి విధుమణ్డలాన్తరాసీనం తురగవదన
స్తమ్భగవన్తమ్ ॥

౧౩ ॥

అథచ—

భక్తు్య దేశోన్నిద్రలోమా గురు స్త

న్ధ్యాయన్ధ్యాయం హృష్టహృష్టాన్తరజః |

కృష్ణక్షోణీనాయకోఽమృవిలాసం

విద్వద్వాన్యహ స్స్వస్వగేహాని చాప ॥

౩౫ ॥

ఏవమనుదినం దినమణిరుచివిజయకృతప్రయత్నాని రత్నాని
ఉభయదశావిలసచ్ఛామికరరాజహంసాజ్ఞాని రాజ్కరవసనాని
నిస్తులైరుపహారవస్తుభి స్సహ సమర్ప్యతీతేష్వేవమేవకేషుచిద్ది
నేషు ఆత్మసః పరిపూర్ణాయాం చ షష్టితమ్యాం శరది శరదిన్దుకర
బృన్దసున్దరై ర్మహాఝపద్మరాగతరళబద్ధురై ర్ముక్తాసరైరభ్యర్చ్య
దేశికేన్ద్రం స ధరిత్రీసుత్రామా నిఖిలేభ్యో వితతార ధన మతి
ఘనమ్ ॥ ౧౪ ॥

శ్రీకృష్ణభూమిపాలే వితరతి సావర్ణదాన మరిజనే |

స్వవితరణభియేవ గిరిర్మేరుః కార్తస్వరోజాతః ॥ ౩౬ ॥

యాచకదౌర్గత్యస్య ప్రతిభటహర్షస్య చాపి సహశాన్త్యా ।

షష్ఠ్యబహుర్నిశాంతిం కృత్వా ముమూదే స కృష్ణభూపాలః ॥ ౩౭ ॥

తదానీన్తు—

బ్రహ్మాణ్డమణ్డలస్థో నిఖిలోఽపి జనః కృతైకగూపశ్చేత్ ।

తదపి న శక్యం గదితుం కృష్ణస్థపాలో యదారరాధ గురుమ్ ॥ ౩౮ ॥

తదనన్తరమతీతేషు త్రిచతుశేషు వత్సరేషు—

శ్రీమత్కృష్ణస్థపార్థితస్య నిఖిలాశ్శుద్ధాన్తముగ్ధాజ్ఞా

స్తత్ప్రతాశ్చ మహాగురోరథ కృపాభారేణ తత్తాదృశా ।

చక్రాజ్కాదిభిరుత్తరోత్తరబహుశ్రేయఃప్రదైః పావితాః

పారమ్యర్పిత ఆగతా నిజకులే తేషామియం సన్మతిః ॥ ౩౯ ॥

తదను—

సావర్ణైశ్చప్రసూనై ర్మణిగణనిబిడై రుజ్వలన్నాయకాఢ్యైః

ప్రాలమైశ్చోల్లసద్భిః కనకమయదశై రాజ్యవైర్వస్తజాలైః ।

మల్లీముఖై స్సుమైశ్చ ప్రతిపదముదితాః కృష్ణభూపస్య పాత్రా

శ్రీమన్తద్దేశి కేన్ద్రం కనకమణిమయే రత్నపీఠే సమాఞ్చక ॥ ౪౦ ॥

తదనన్తరమ్—

ప్రార్థితః కృష్ణభూపేన ముహుస్తస్మిన్దినే నిశి ।

ఢోలోత్సవం హయాస్యస్య ప్రావర్తయ దయంగురుః ॥ ౪౧ ॥

తదనన్తరం సమాపితతాత్కాలికనియమ స్సర్వతోనిబద్ధ

విమలతరముకురతలవిలసదఖిల మఖభుగధిపతిదృషదయదరుణకిర

ణకిరణమదసముదయనిగరణచణ కనడరుణ మణిలలితతరహరిత

వరమరకతనికరఖచిత రుచిరకనకమయమదకలకలభకరభకరచ

తుర తురగవరపృథుతమరథ సితగరుదసదృశపరభృత శిఖిము

ఖనిఖలవిహాగకులకలిత కుసుమిత ఫలిత కురువక మరువక ముఖ
చటులవిటపిపటల నిబిడిత కులధరణిధర మరుదధిపతిముఖదిగధిపతి
కురుపతిముఖ ధరణిపతి నయనపథనయనసమయసముదిత మదభర
శుకకుల గళతలవిగళదతిమధుర కలకలనినదనిశమన పరవశహృద
య సదయ బుధసముదయ సముజ్జృంభితకాన్తివలయే మణిమయ
నిలయే దరదళిత వకుళముకుళ సరసిజ కువలయ కనక మరువక
సరసకురవక పటలఘటిత కుసుమసరవిశరదసదృశ సౌరభీఘముఘ
మితే హయవదనసేవాకుతూహలాయాత గన్ధర్వశక్కావహ గాయ
కజనగీయమాన కేతారగాళముఖరాగాలాపముఖరితే మణిమణ్డపే
స్వస్వరూపం హయాస్యం భగవంతం సేవితుమాగతై శ్చతుర్భిర్వే
దైరివ కనకమయైశ్చతుర్భిరశ్మిభిరనుబద్ధాం భగవతోఽస్య నిలయీ
భూయ సేవయా కృతార్థమేతచ్ఛన్ద్రబిమ్బమితి స్వయమపి సేవితు
మాగతాం చణ్డకరమణ్డలీమివ నానావిధమణిగణఖచితా మతిభా
సురచిరత్నరత్నప్రత్యుష్టదణ్డేన చామరేణ నిరవధికభగవన్మనోస్తే
ర్మల్యమనుకుర్వతేవ విమలతరేణ మణిముకురేణ ప్రత్యుష్టపద్మరా
గమణికిరణమస్మణితతయా సాన్ధ్యరాగానులిప్తసుధాంశుబిమ్బసాధ
ర్మ్యం పహతా దరవరేణ భగవత్పరిచర్యాయామేకేనవపుషాప
ర్యాప్తిమమన్యమానతయా నిజకిరణసముదయసజ్జాకాని వపూం
షి స్వీకృత్యసమాగతేన సమాప్రభానునేవ నానావిధనూత్నరత్నపా
త్రనికురుమ్బేణ చ విలసితపురోభాగాం షోలామారోప్య నిఖిలభువ
నకదనకర కఠినతర నిశిచరనికరవరమధుమదవిదళనచణం వినతజన
హృదయ మధుకరతతివికచసరసిరుహచరణయుగళం నిజవసతిసిత
కిరణవిస్మయరచిభరమస్మణితవిశదతరవసనవరపరికలితకటితటం వి

విధమణిగణఖచిత తరళతరణికిరణ కనదనుపమ మణిసరలసదుపవన
ఫలమణివరవిలసితసలినిధిజనినిలయన్మౌనయఫలకం కరరుచినరిద
ధికవికసితకమలకుముదకనదరికులదరకరరధపదదరకం దినముఖిమ
హిరకరవికసితసరసిజమదవిఘటనపటునయనయుగళం గళితవలరిపు
దృషదుపమరుచిమృగమదతిలకచటులనిటలం కనకలలితమకుటమణి
ఘృణిగుణితసితమితహసితసదనవదనం సకలసురచయభయహరభ
జబలం జనితభవనసుఖం తురగముఖం శ్రీమస్తం భగవస్తం నిఖిలజ
నానస్తనం నస్తనస్తనసమేతం యథావిధి సమర్పయామాస దేశికేంద్రః॥

విద్వద్భుద్ధకథాహవేఽథ బహుధాఽన్యోన్యం సముజ్జృమ్భితే
భక్త్యా కృష్ణమహీపతిర్బుధజనాస్సమ్మాన్య హర్షాన్వితః
ఙ్గోలారూఢయాస్య దేవవిభవం సంసేవ్య తస్యాజ్ఞయా
శ్రీమస్తం జ్ఞుయసార్వభౌమనికటా దమ్బావిలాసం యయా ॥ ౪౨ ॥
తదను—

కమలాఽలిక్కితవిపులక్రోడస్య కలిద్విషద్గురురాట్ ॥
కమలాక్షస్య విలాసక్రోడస్యావాప సన్నిధౌ వసతిమ్ ॥ ౪౩ ॥
నిత్యం శ్రీకమలానివాసపరకాలాఖ్యం నిజం దేశికం
భక్త్యాఞ్చ నిమతావనీపతిగణాజ్ఞేత్వా స్వబాహుబలాత్ ॥
తన్మోళ్యగ్రలసస్మణిద్యుతిభరై ర్నీరాజితాఙ్గిద్వయః
కృష్ణేన్ద్రో మహిశూరనామ్నినగరై గోపాయతి క్షౌతలమ్ ॥ ౪౪ ॥

యత్ర చ రక్షతి క్షమాతలం సకళజ్కృతాశశాజ్కలిమృ
ఏవ న జనే వర్ణసాజ్కర్యమాలేఖ్యమణ్డలేష్యేవ న జానపదజనేషు
వృషధ్వంసో వృష్టివల్లభచరిత్రఏవ న నాగరజనై మహాగమసము
చ్చేదః కృష్ణకథాయామేవ న ద్విజపరమ్పరాయాం భుజక్లానుష

క్షోఽనజశత్రావేన న పరిజనే పున్నాగవిద్యేషః పఞ్చస్యేష్వేన
నాధికారిజనేషు సపరాభవతా సంవత్సరసముదయవేన న యోధ
యూథే చికురాసుషక్తిర్లలనాముఖకమలేష్వేన న రాజవల్లభసమూ
హేషు మార్గణనిరాసో ధనుర్మణ్డలవేన న ధనికమణ్డలే ధీర్ఘసూ
త్రతా మహాపటేష్వేన న మన్త్రివర్గేషు అసమీక్ష్యకారితా జాత్య
న్దేష్వేన న భృత్యవర్గేషు విశాఖతాఽనూరాధాసన్ననక్షత్రవేన
న విప్రవటుసముదయే ఉత్పన్నసుప్రత్యయలోపోఽవ్యయవేన న
రాజపుత్రేషు సన్ధ్యభావః ప్రకృతిభావవేన న మహామాత్రేషు విగ్ర
హాభావోఽవ్యుత్పన్నప్రాతిపదకవేన న శత్రువర్గవిషయఇతి కృతవ్య
వస్థే సర్వతోఽపి జనే వితీర్ణరాజదీప్తిసాభాగ్యం సముల్లలాస తరణి
మణ్డలమివ ధరణిమణ్డలమ్ ॥ ౧౭ ॥

జిత్వా దుర్వాదివర్గాన్నిజమతమధికం స్థాపయిత్వా హయాస్యం
భక్త్యాఞ్చనైష్ఠ్యభూభృన్నతచరణయుగ శ్రీమహీశూరపుర్యామ్ |
శిష్యేభ్యో భాష్యతత్వాన్వసుదినమసకృద్భోధయన్నేధతే శ్రీ
శ్రీనివాస బ్రహ్మతన్త్రాదిమపద పరకాలాభిధో దేశికేంద్రః ॥ ౪౫ ॥

శేషార్య నరసింహార్య శ్రీరక్తార్యముఖా బుధాః |

భాష్యార్థం దేశికేంద్రేణ శిష్యాస్సమ్భోధితా ముదా ॥ ౪౬ ॥

సదా శ్రీమద్రామానుజమునిమత స్థాపనపరా

స్తదన్యైర్వప్రజ్ఞగ్రథిత కుహనాపదతిహారాః |

హరా లక్ష్మీకాన్తే నిహితనిజభక్తాఽవనభరా

జయన్తు శ్రీమన్తః ప్రథితయశసోఽస్మద్గురువరాః ॥ ౪౭ ॥

యేభ్యః ప్రాప్తా విద్యా మయా మహాన్తో జయన్తు తే జగతి |

నరసింహతాతదేశిక రక్తార్యముఖా స్వవాగ్ధుతవిపక్షాః ॥ ౪౮ ॥

యశ్చక్రే విదుషాంముదేఽద్భుతతమం రామాయణఖ్యాత్యంతరం
చమ్పూరూపజుషం సదుక్కులకులప్రఖ్యాతభూమా చ యః |
శ్రీవత్సాఽన్వయశుక్తిమాక్తికమణి శ్రీరాఘవార్యో గురు
స్సఖ్యానజన విశ్రుతాత్మమహిమా జీయా త్స భూమణ్డలే || ౪౯ ||

అస్య శ్రీరాఘవార్యస్య నస్తారం యం విదు ర్బుధాః |

తస్య యః కిల దాహిత్రో రామాచార్యస్య ధీమతః || ౫౦ ||

శ్రీమన్నైజకతాతపాదకరుణాసారై స్సమజ్జూరితా

శ్రీరక్తార్య నృసింహతాతగురుసత్కారుణ్య పూరైధితా |

పశ్చాత్సజ్జయదేశికేఽన్ద్రసుకృపా పీయూషధారాభరై |

రత్యర్థం సఫలీకృతా మతిలతా యస్యైధతే సత్కవేః || ౫౧ ||

కృష్ణామ్బాగర్భభాస్వత్కనకమయసముద్గాస్త రాశేన్ద్రసీల

శ్రీమత్తార్యపాదామ్బుజయుగళ సమారాధనే దత్తచిత్తః |

సోఽయం శ్రీవత్సదివ్యాన్వయజలధివిధౌ రక్తనాథార్యసూగే

స్వస్రీయః కృష్ణనామా కవిరకృశ ముదా దేశికేన్ద్రస్య వృత్తమ్ ||

కోవాఽస్మత్తోపి ధన్యో యదిహ మమకృతేర్నా యకోఽమేయకీర్తి

స్తాద్భక్తార్కారుణ్యశాలీ కలిరిపుగురురాడ్ధీరశాంతాగ్రగణ్యః |

శ్రీమాన్రామాయణస్య ప్రచురతరగుణశ్రీర్యథారామచన్ద్రో

నూనం జన్మాన్తరీయో మహు సుకృతపరీపాక ఏవంవిధోఽభూత్ ||

జయతుజితవిపక్షో లక్ష్మణార్యస్యపక్ష

శ్రుతిశిఖరగురూణాం వాగ్భరశ్చాపి జీయాత్ |

జయతు కలిరిపుశ్రీదేశికేన్ద్రో మహాత్మా

జయతు తురగవక్త్రో దేవదేవస్త్రిరశ్రీః ||

|| ౫౪ ||

ఇతి శ్రీమచ్ఛ్రీశైలకులతిలక నవ్యదుర్గ రాజాధిరాజ కులగురు
 శ్రీమద్వేంకటదేశికపాత్రస్య విచిత్రకవనకలాలభవన్త శ్రీ
 మత్తాతార్యవర్యద్వైతీయీకనందనస్య సాహితీక్షౌతిమ
 పారదృశ్యవెంకటాచార్యవర్యానుజస్యఘనగిరి
 ప్రత్యగ్రదుర్గనిలయస్య శ్రీమచ్ఛ్రీనివాసబ్రహ్మ
 తన్త్ర పరకాల గురువర చరణానుగ్రహ
 లభ నిరవద్య గద్యపద్య హృద్య
 కవితాకస్య శ్రీకృష్ణకవికణ్ఠీరవ
 స్య కృతిషు పరకాల
 గురు విజయాభ్యే
 చమ్పూప్రబంధే
 పశ్చిమో
 విలా
 సః

—ః శ్రీ ః—

శుద్ధసంశోధనపత్రికా

పుట	పజ్జీ	అశుద్ధ	శుద్ధ
౧౭	౧౨	నిష్పన్నైః	నిష్పన్నైః
౧౮	౪	నిష్పన్నతయా	నిష్పన్నతయా
౨౩	౩	సజ్జేశ్వర	సజ్జేశ్వర
„	౯	„	„
౨౪	౨	„	„
౨౬	౫	సుజ్ఞ కేన	సుజ్ఞ కేన
„	౧౦	సమాపకాయతీ	సమాపకాయతీ
౨౭	౧౨	మోహిర	మోహన
౩౦	౧	„	„
౩౨	౧౫	„	„
„	౨౦	„	„
౩౭	౧౮	భిక్షు	భిక్షు
౪౧	౯	మోహరా	మోహనా
„	౧౫	„	„
౪౨	౬	„	„
౪౩	౪	పరివేష్య	పరివేష్య
౪౪	౧౮	సిహ్మసనం	సింహాసన
౪౮	౮	రాత్రీన్దో	రాత్రీన్దో
„	„	పురోధనేతి	పురోధనేతి
„	౨౦	మోహర	మోహన

౪౯	౧౫	మోహరో	మోహనో
౫౦	౧౪	మోహర	మోహన
౫౧	౧౪	„	„
„	౧౫	పరేద్యుర్విచిత్రైః	పరేద్యుర్వికృతైః
„	౧౯	మోహరస్యా	మోహనస్యా
౫౩	౨	భిక్తో	భిక్షో
„	౪	మోహరే	మోహనె
„	౧౧	మోహర	మోహన
„	౧౨	భిక్కు	భిక్షు
౫౪	౧౭	మోహర	మోహన
౫౫	౩	„	„
„	౯	మోహరో	మోహనో
౫౭	౨	భిక్కు	భిక్షు
„	౧౯	ననీ	వనీ
౫౮	౬	మోహర	మోహన
„	౧౦	„	„
౫౯	౨	„	„
„	౭	„	„
„	౯	„	„
„	౧౬	మోహరో	మోహనో
౬౨	౧౬	„	„
౬౩	౧౫	భిక్కు	భిక్షు
„	„	మోహర	మోహన
౬౫	౧	„	„

౬౫	౧౪	బిక్కు	బిక్కు
౬౮	౧	సాహాయ్యకె	సాహాయకె
౮౩	౩	మూర్ఖా	మూర్ఖా
౮౫	౧౮	నిశమ్యా	నిశామ్యా
౯౫	౧౬	నిస్తుల	నిస్తుల
౯౭	౧౯	నిశమ్య	నిశామ్యా
౯౯	౧౫	సగర	సగరీ
౧౦౬	౨౦	కృవాణ్ణి	కృవాణ్ణి
౧౧౨	౮	నిమిషాశ్చిత్రం	నిమిషాంశ్చిత్రం
